

สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อ.สุวิทย์ พรพานิช

ผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำฟ้อง (มาตรา ๑๕๘)

- **มาตรา ๑๕๘**

+ ส่วนสำคัญ คือ (๕) (๖) และ (๗)

+ จะสัมพันธ์กับ

มาตรา ๑๖๑ การสั่งคำฟ้อง

มาตรา ๑๖๓ และ ๑๖๔ การแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง

มาตรา ๑๙๒ ๖.๒ และ ๖.๓ ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างกับฟ้อง

บรรยายฟ้อง

- **มาตรา ๑๕๘ (๕) บรรยายฟ้อง**

๑. **การกระทำ**ทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด
(องค์ประกอบของความผิด ทั้งภายนอกและภายใน)

๒. **ข้อเท็จจริงและรายละเอียด** เกี่ยวกับ

๒.๑ เวลา

๒.๒ สถานที่

๒.๓ บุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้อ

- **บรรยายองค์ประกอบของความผิด**

- + **องค์ประกอบภายนอก**

- + **องค์ประกอบภายใน** เช่น **“เพื่อ”** ป.อาญา ม.๒๖๔

- + **พฤติการณ์พิเศษ** เช่น **“น่าจะ”** ป.อาญา ม.๒๒๐ ม.๓๒๖

- **องค์ประกอบภายนอก**

๑. โดยหลักแล้วควรจะใช้ถ้อยคำตามกฎหมาย แล้วเพิ่มหรือสอดแทรก

ข้อเท็จจริงเข้าไปกับการกระทำตามองค์ประกอบของความผิด

๒. ใช้คำอื่นที่มีความหมายเดียวกับคำในกฎหมายแทนได้ เช่น

“บังอาจ” แทน **“โดยทุจริต”**

ฎ. ๒๕๐๒/๔๗ ใช้คำว่า “บังอาจ” แทนคำว่า “โดยทุจริต” ในข้อหาฉ้อโกงได้

• *ใช้คำว่า “**ผู้ใหญ่นบ้าน**” แทน “**เจ้านักงาน**” ได้

ฎ. ๗๐๖/๑๖ บรรยายฟ้องใช้คำว่า “**ผู้ใหญ่นบ้าน**” แทน “**เจ้านักงาน**”

ฎ. ๓๓๘/๕๒ บรรยายฟ้องข้อความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ว่าจำเลยเป็น

ผู้ใหญ่นบ้าน โดยไม่มีถ้อยคำว่าจำเลยเป็นเจ้านักงาน ถือว่าโจทก์ได้

บรรยายฟ้องแล้วว่าจำเลยเป็นเจ้านักงาน เนื่องจากผู้ใหญ่นบ้านเป็น

เจ้านักงานตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ ฯ

- *ปล้นทรัพย์ ต้องบรรยายด้วยว่า ร่วมกันตั้งแต่ ๓ คน แต่ถ้ามีข้อความทำนองนั้นก็ได้อีก

(ม.๓๔๐ ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ฯ)

ฎ. ๑๑๓๖/๖๑ ปล้นทรัพย์โจทก์บรรยายฟ้องว่า “จำเลยกับพวกอีกหลายคน” คำว่า “หลายคน” เข้าใจได้ว่าตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เมื่อรวมกับจำเลยแล้วเท่ากับบรรยายฟ้องแล้วว่าตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป จึงครบองค์ประกอบความผิดฐานปล้นทรัพย์ ชอบตามป.วิอาญา ม.๑๕๘(๕)

- ๓. คำบางคำที่แสดงการกระทำหลายอย่างหรือที่มีความหมายพิเศษแล้ว
จะใช้ถ้อยคำตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่ได้ **ต้องระบุข้อเท็จจริงและ
รายละเอียดที่เกี่ยวข้องมาพอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีด้วย**
มิฉะนั้นจะเป็นฟ้องเคลือบคลุมได้ เช่น. **ประมาท** ต้องบรรยายด้วยว่า
ประมาทอย่างไร **อนาจาร**

ฎ. ๒๔๑/๙๓ คำฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายว่าจำเลยขับรถราง **โดยประมาท** ด้วย
อาการอย่างไร หรือชนในลักษณะอย่างไรที่แสดงถึงความประมาท

- **อนาจาร** ตามป.อาญา ม.๒๗๘-๒๗๙ ต้องบรรยายด้วยว่ากระทำโดยอนาจาร
อย่างไร

- **ข้อสังเกต** หากอนาจารเป็นองค์ประกอบภายใน เช่น ข้อหาพราກผู้เยาว์**เพื่อ**การอนาจาร
ไม่ต้องบรรยายว่าเพื่อการอนาจารอย่างไร

ฎ. ๖๖๓๒/๔๐ บรรยายฟ้องว่าพราກเด็กหญิง ส. ไปเพื่อการอนาจาร ถือว่า

บรรยายฟ้องครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ไม่ต้องบรรยายว่าจำเลยกระทำ
อนาจารอย่างไร ไม่เคลือบคลุม

- **ข่มขืนกระทำชำเรา**

- ม.๒๗๖ ๖.๒ กระทำชำเรา.....หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนักหรือช่องปากของผู้อื่น หรือใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

- **มาตรา ๑๕๘ จะสัมพันธ์กับ มาตรา ๑๙๒**

ฎ.๕๘๙/๖๓ ฟ้องพยายามฆ่าโดยบรรยายฟ้องว่าใช้อาวุธปืนที่มีและพาเลี้ยงยิงไปที่โจทก์ร่วม ขณะอยู่ห่างกัน ๒ ม. แต่โจทก์ร่วมหลบทันจึงไม่ตาย ขอให้ลงโทษตาม ม.๒๘๘,๘๐ ข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์ร่วมกับจำเลยชกกันหลังจากที่จำเลยยิงแล้วและมีบาดแผลจากการถูกชกก็ตาม แต่**เมื่อการทำร้ายเกิดขึ้นภายหลังขาดตอนจากพยายามฆ่าตามที่ฟ้องแล้ว** ถือว่าข้อเท็จจริงทางพิจารณาต่างกับฟ้องตาม ๑๙๒ ว.๑ และเมื่อโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้อง การกระทำอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานทำร้ายร่างกายอันเป็นการทำร้ายที่โจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษ **จึงไม่ใช่เรื่องที่โจทก์ประสงค์ลงโทษตาม ม.๑๙๒ ว.๔**

- **ไม่นำองค์ประกอบความผิดที่บรรยายไว้ในข้อหาอื่นมาเป็นองค์ประกอบความผิดอีก**
ข้อหา

ฎ.๑๒๘๒/๖๓ ฟ้องฐานปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอม แต่ในคำฟ้องฐานปลอมเอกสาร
ไม่ได้บรรยายว่าเป็นการปลอมเอกสารโดยประการที่น่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น
หรือประชาชน ขาดองค์ประกอบความผิดฐานปลอมเอกสารตาม ม.๒๖๔ ว.๑ ส่วนฐานใช้
เอกสารปลอมแม้จะมีการบรรยายว่าใช้ยื่นต่อ อบต.เพื่อขอรับเงินทำให้โจทก์ได้รับความ
เสียหาย ก็ไม่สามารถนำการบรรยายฟ้องในส่วนนี้มาเป็นการบรรยายฟ้องฐานปลอม
เอกสารได้

• เหตุฉกรรจ์

หากเข้าเหตุฉกรรจ์ โจทก์ต้องบรรยายลักษณะของเหตุฉกรรจ์มาด้วย มิฉะนั้น
จะลงโทษตามบทฉกรรจ์ไม่ได้ แต่ยังลงบทธรรมดาได้

ฎ. ๖๔๑๖/๓๔ ฟ้องพยายามฆ่า ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าได้รับอันตรายสาหัสอย่างไร

เมื่อไม่มีเจตนาฆ่า ลงโทษตาม ม.๒๙๗ ไม่ได้ ลงได้เพียง ม.๒๙๕

สรุป ๑. คำฟ้องสมบูรณ์บทธรรมดา แต่ไม่สมบูรณ์บทฉกรรจ์

๒. ต้องขอให้ลงโทษบทฉกรรจ์ด้วย มิฉะนั้นจะเกินคำขอ (ฎ.๔๓๓๗/๕๒)

- **ข้อสังเกต** เอกสารท้ายฟ้องถือเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง สามารถนำไป
เติมเต็มคำฟ้องในส่วนที่ขาดได้

ฎ.๗๑๗๕/๔๗ แม้โจทก์ไม่ได้บรรยายมาในคำฟ้องว่าผู้เสียหายได้รับ

อันตรายสาหัส แต่ตามคำฟ้องก็กล่าวกับผู้เสียหายมีบาดแผลหรือ

เจ็บป่วยด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่า ๒๐ วัน ตามรายการตรวจ

ชั้นสูตรบาดแผลท้ายฟ้องโดยระบุว่าใช้เวลารักษา ๔๕ วัน

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง ถือว่าโจทก์บรรยายฟ้องแล้วว่าสาหัส

- **ข้อสังเกต** **** แต่ถ้าเป็นสิ่งที่อยู่ในสำนวนผิดพ้องฝากขัง
แม้ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของคำพ้อง แต่ก็เป็นส่วนประกอบของ
คำพ้องศาลสามารถนำมาประกอบการพิจารณาว่า
พ้องใจทักสมบูรณ์หรือไม่ได้ กรณี “พออนุโลมได้ว่าเป็น
ส่วนประกอบของคำพ้อง” (ฎ.๑๒๒๒/๔๖)

- **ข้อสังเกต** **** แต่ถ้าเป็นเรื่องขององค์ประกอบความผิดโดยตรงต่อง
พิจารณาจากคำฟ้องเท่านั้น จะนำจากเอกสารท้ายฟ้องไม่ได้

ฎ.๘๙๗๓/๖๑ การพิจารณาว่าฟ้องครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ ต้อง
พิจารณาจากคำฟ้องเท่านั้น ส่วนเอกสารท้ายฟ้องแม้จะเป็นส่วนหนึ่งของคำ
ฟ้องก็เป็นส่วนที่แสดงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเท่านั้น

บรรยายฟ้องเรื่องเวลา

• บรรยายฟ้องเรื่องเวลา

๑. พอสสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี
๒. กม.ใช้คำว่าเวลา แต่แนวฎีกา ต้อง **วันที่ / เดือน / พ.ศ. และเวลา**
๓. เวลาต้องระบุด้วยว่าเป็น **กลางวัน หรือกลางคืน**
๔. หากเวลากลางคืนต้องระบุด้วยว่า **ก่อนเที่ยง หรือหลังเที่ยง**
๕. เวลา หมายถึง **เวลาที่เกิดการกระทำความผิด**

ข้อสังเกต

๑. ระบุเวลาเป็นนาฬิกาได้เพราะชัดเจนและยิ่งทำให้จำเลยเข้าใจได้ดี

ฎ.๘๐๖๖/๕๙ แม้ไม่ระบุเวลาเป็นกลางวันหรือกลางคืน

แต่ระบุเป็นนาฬิกาก็ได้ เพราะเป็นเวลาที่ชัดเจนทำให้จำเลยเข้าใจ

ข้อหาได้ดีกว่ากลางวันหรือกลางคืนเสียอีก

๒. บางข้อหาแม้ไม่ได้ระบุว่าเป็นอย่างวันหรือกลางคืนก็เข้าใจได้ว่า

เป็นเวลาอะไร หรือจะเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืนก็ไม่ใช้สาระสำคัญ

ฎ.๑๕๑๗/๕๒ บรรยายฟ้องว่าธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินวันที่ ...แต่

ไม่ได้ระบุว่าเป็นอย่างวันหรือกลางคืน จึงขาดสาระสำคัญเรื่องเวลา

เมื่อบรรยายว่าธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินก็พอเข้าใจว่าเป็นเวลากลางวัน

อันเป็นเวลาทำการปกติของธนาคาร

๓. บางความผิดเกิดในเวลาราชการ แม้ไม่ระบุว่าเป็นเวลากลางวันก็สมบูรณ์

ฎ. ๘๖๘-๙/๙๔ ฟ้องว่าเบิกความเท็จในศาล โดยระบุแต่เพียงวัน เดือน พ.ศ.

ก็พอเข้าใจได้ว่าหมายถึงเวลากลางวัน

ฎ. ๑๐๓/๙๕ ฟ้องระบุวัน เดือนและปีที่จำเลยทำหนังสือปลอมไปแสดงต่อ

เจ้าพนักงานที่ดิน แต่ไม่ได้ระบุเวลาว่าเป็นกลางวันหรือกลางคืน

ก็ย่อมเข้าใจได้ว่าเป็นเวลาราชการซึ่งเป็นเวลากลางวัน

๔. ไม่ใส่เวลากระทำความผิดเนื่องจากความผิดพลาดในการเรียง โดยมีวัน เดือน

พ.ศ. และ **เวลากลาง ...** โดยลืมเติม “วัน” หรือ “คืน”

ฎ. ๑๖๒๖/๐๖ (ญ) โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๐๕

เวลากลาง ... นั้น เป็นความผิดพลาดจากการเรียง โดยตกคำว่า “วัน” หรือ “คืน”

ซึ่งความผิดฐานเล่นการพนันสลากกินรวบนี้จะกระทำความผิดในเวลากลางวันหรือ

กลางคืนก็หาเป็นสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่หลงข้อต่อสู้และเข้าใจมาโดยตลอดว่า

จำเลยทำความผิดเวลากลางคืน **ข้อบกพร่อง** จึงไม่ถึงขนาดจะเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์

๕. หากไม่ทราบเวลาแน่นอน ใช้ประมาณได้ (ฎ.๖๙๐/๓๖)

๖. ตามรูปคดีผู้เสียหายอาจไม่ทราบเวลา แต่ผู้กระทำผิดจะทราบก็

ระบุช่วงเวลาได้เช่น ยกยก ลักทรัพย์ (ฎ.๔๘๐๓/๔๕)

ฎ.๑๓๓๐/๐๖ ฟ้องว่าจำเลยยกยกเงินโดยโจทก์เพียงแต่ระบุวันเวลาที่มอบเงิน

กับวันเวลาที่ตรวจสอบบัญชีพบและรู้ว่าจำเลยยกยก แม้ไม่ได้ระบุเวลา

ที่ยกยกก็เป็นฟ้องที่สมบูรณ์แล้ว

๖. ตามรูปคดีผู้เสียหายอาจไม่ทราบเวลา แต่ผู้กระทำผิดจะทราบก็

ระบุช่วงเวลาได้ เช่น ยักยอก ลักทรัพย์ (ฎ.๔๘๐๓/๔๕)

ฎ.๒๖๒/๖๓ ฟ้องว่าจำเลยเป็นครูทำอนาจารเด็ก ๖ ขวบ ซึ่งเป็นสิทธิที่อยู่ในความดูแลโดยระบุเวลาในการกระทำความผิดว่า ระหว่างเดือนใด ปี พ.ศ.อะไรไว้เวลากลางวัน เพราะไม่อาจทราบวันกระทำผิดที่แน่ชัด เป็นเรื่องที่โจทก์นำสืบในชั้นพิจารณาได้ว่าการกระทำนั้นเกิดที่โรงเรียนที่มีการเรียนการสอนตามปกติในเวลาราชการอยู่ที่โรงเรียนนั้น เป็นฟ้องที่กล่าวข้อเท็จจริงเรื่องเวลาเพียงพอที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้วไม่เคลือบคลุม

๗. ฟ้องว่าจำเลยทำผิดหลังวันที่โจทก์ฟ้อง เป็นฟ้องที่ไม่แจ้งชัดเพียงพอที่จะทำ
ให้จำเลยเข้าใจข้อหาและต่อสู้คดีได้ถูกต้อง แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ
ก็ลงโทษไม่ได้ (ฎ. ๔๙๗๔/๕๓) เป็นเรื่องฟ้องหลักทรัพย์รับของโจร
แต่บรรยายฟ้องรับของโจรคาบเกี่ยวมาถึงหลังวันฟ้อง และจำเลยรับสารภาพ
ฐานรับของโจร

๘. ถ้าข้อเท็จจริงเรื่องเวลาต่างกับทางพิจารณาลงโทษได้ตาม ม.๑๙๒ วรรค ๓ แต่ถ้า
ไม่บรรยายเวลาเลยเป็นฟ้องที่ไม่ชอบตาม ม.๑๕๘ (๕) ศาลต้องยกฟ้อง
(ฎ.๔๙๗๖/๕๖)

บรรยายฟ้องเกี่ยวกับสถานที่

- แนวฎีกา

๑. ถ้า **ต่างจังหวัด** ต้องระบุอย่างน้อย **ตำบล อำเภอ และจังหวัด**

๒. ถ้า **กทม.** ต้องระบุอย่างน้อย **แขวง เขต และกทม.**

ฎ.๑๙๖๐/๕๙ ส่วนตำบลเป็นข้อเท็จจริงซึ่งเป็นรายละเอียดที่โจทก์

สามารถนำสืบได้

ฎ.๔๓๗๘/๕๘ ที่เกิดเหตุมี ๒ แห่ง บรรยายมาแห่งเดียวถือว่าฟ้องสมบูรณ์

- **ข้อสังเกต**

๑. แม้**ไม่ได้ระบุ** ตำบล. อำเภอ.หรือ จังหวัด. แต่ดูจากคำฟ้องจำเลย**สามารถเข้าใจ**

ได้ว่าเหตุเกิดที่ใด ก็ถือว่าพอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว

- ฟ้องว่าเบิกความเท็จที่ศาลอาญา

๒. ใน**คำฟ้องไม่ระบุ** แต่ใน**คำร้องขอฝากขัง**ที่อ้างถึงในคำฟ้องระบุสถานที่เกิดเหตุ

แม้ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของคำฟ้อง แต่ก็เป็นส่วนประกอบของคำฟ้อง ศาลสามารถ

นำมาประกอบการพิจารณาว่าฟ้องโจทก์สมบูรณ์หรือไม่ได้ (ฎ.๑๒๒๒/๔๖)

- **ฎ. ๔๙๑/๓๔** คำฟ้องระบุว่าเหตุเกิดที่บริษัท ก. แต่ได้ระบุว่าบริษัท ก. อยู่ที่ใด แต่ตอนท้ายคำฟ้องกล่าวว่าจะหาสอบสวนถูกควบคุมตามหมายซึ่งในสำนวนฝากขัง ซึ่งระบุว่าบริษัท ก. อยู่ที่ ต. สำโรงใต้ อ. พระประแดง สป. พออนุมูลได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง
- **ฎ. ๑๕๖๘/๕๔** เป็นเรื่องเวลาที่ไม่ได้ระบุในคำฟ้อง แต่อ้างสำนวนฝากขังที่แนบสำเนาหมายจับที่ระบุเวลาไว้

สรุป

โดยตามแนวฎีกาทั้งหมดถือว่า

๑. สิ่งที่**แนบมา**ท้ายคำฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง

๒. สิ่งที่**อ้างมา**ในคำฟ้องที่อยู่ในคำร้องขอผิดฟ้อง ผากข้าง

เป็นเป็นส่วนประกอบของคำฟ้อง ศาลสามารถ

นำมาประกอบการพิจารณาว่าฟ้องโจทก์สมบูรณ์หรือไม่ได้

กรณีที่ **“พออนุโลมได้ว่าเป็นส่วนประกอบของคำฟ้อง”**

๓. หาก*สถานที่เกิดเหตุเป็นองค์ประกอบของความผิด หรือเป็นเหตุฉกรรจ์*

จะต้องระบุมารให้ชัดเจน เช่น. ลักทรัพย์ในท่าอากาศยาน ตาม ม.๓๓๕(๙)

๔. บางกรณีที่ไม่อาจทราบได้เลยว่าเหตุเกิดที่ส่วนใดของประเทศ เพราะ

ผู้กระทำความผิดทำโดยล้าพั้งและไม่มีพยานรู้เห็น ก็สามารถ*ระบุ*

สถานที่เกิดเหตุกว้าง ๆ ว่าเหตุเกิดในประเทศไทยได้ โดยไม่ต้องระบุ

ตำบล / อำเภอ / จังหวัด

ฎ. ๓๗๙๙/๕๗ การกระทำความผิดอาญาบางอย่าง ผู้กระทำอาจทำโดยล้าพั้ง

ไม่มีพยานรู้เห็น โจทก์ฟ้องว่าจำเลยหมิ่นประมาททางโทรศัพท์มาจากญี่ปุ่น และขณะนั้นจำเลยทำงานอยู่ที่บริษัท อ.ในไทย แต่ไม่ทราบว่าวันนั้นจำเลย อยู่ที่ไหน และจำเลยยังมีภูมิลำเนาที่บริษัท ช. *จะเห็นได้ว่าเหตุเกิดที่ญี่ปุ่น และไทย แต่จะเกิดที่ใดในประเทศไทยไม่ทราบแน่ชัด* การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า *สถานที่เกิดเหตุที่ญี่ปุ่นและไทยนั้น* จำเลยสามารถรู้และเข้าใจข้อที่จำเลยถูก กล่าวหา เพราะคำฟ้องได้กล่าวถึงบุคคลและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำความผิดมา พอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว

บรรยายฟ้องบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้อง

๑. ไม่ทราบชื่อก็ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อ

ฎ. ๓๕๗/๓๐ คดีลักทรัพย์ตามปกติต้องระบุชื่อเจ้าของทรัพย์เพื่อให้จำเลยต่อสู้คดี แต่ถ้าไม่ทราบก็ไม่ต้องระบุชื่อ แต่ต้องกล่าวไว้พอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจ ๗

๒. ถ้าบุคคล หรือสิ่งของเป็นองค์ประกอบความผิดต้องบรรยายให้ครบ

ฎ. ๒๔๒๒/๓๐ บรรยายฟ้องข้อหาชิงทรัพย์โดยไม่บรรยายว่าทรัพย์ที่ถูกประทุษร้าย เป็นของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญและ องค์ประกอบของความผิด

- **๓.** ข้อหาพยายามลักทรัพย์**ก็ต้อง**บรรยายฟ้องว่าจำเลยจะลักอะไร

แต่ถ้าลักษณะของความผิดไม่อาจทราบได้ว่าทรัพย์ที่จำเลยจะลักเป็น
ทรัพย์อะไร และมีมูลค่าเพียงใด หากจำต้องระบุนายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์
เพราะจำเลยเพียงแต่ลงมือกระทำเท่านั้นแต่ยังไม่ได้เอาทรัพย์ไป จึงเป็น
การบรรยายฟ้องที่ครบถ้วนแล้ว

ฎ.๑๐๘๕๔/๕๓ พยายามลักทรัพย์ผู้ประสงค์ลักยักษ์สินามิ

- **๔.** แม้ไม่ได้ระชื้อเจ้าของทรัพย์ แต่ในสำนวนฝากขังมีชื้อก็ถือว่า
ระบุงแล้ว (ฎ. ๑๒๙๐/๒๑ และ ฎ. ๙๕๘๗/๙๔)
- **๕.** ข้อหาหมิ่นประมาท ต้องบรรยายฟ้องว่าจำเลยใส่ความต่อ
บุคคลที่ ๓ แต่ไม่ต้องระบุงว่าบุคคลที่ ๓ เป็นใคร (ฎ. ๘๙๔-๗/๐๖)

- **๖.** ปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ แม้ระบุว่าเป็นเอกสารใด แต่ไม่ได้ ระบุว่า เป็นเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ ลงโทษได้เพียงปลอมเอกสาร ตาม ม.๒๖๔ (ฏ. ๒๙๕๔/๔๗ ฟ้องปลอมสัญญากู้และขอให้ลงโทษฐานปลอมเอกสารสิทธิตาม ม.๒๖๕ แต่ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าสัญญากู้เป็นเอกสารสิทธิตามคํานิยาม ม.๑(๙))

ม.๑(๙) เอกสารสิทธิ เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

- **๗. ฟ้องปลอมเช็ค** ไม่ต้องบรรยายฟ้องว่าเช็คเป็นตั๋วเงิน เพราะ **ปพพ.**

มาตรา ๘๘๘ ระบุว่าเช็คเป็นตั๋วเงิน

ฎ. ๙๐๕๑/๔๗ ฟ้องปลอมเช็คโดยไม่ได้บรรยายฟ้องว่าปลอมตั๋วเงิน เมื่อเช็คเป็นตั๋วเงินประเภทหนึ่ง จึงถือว่าฟ้องขอให้ลงโทษข้อหาปลอมตั๋วเงินด้วยแล้ว (ฎีกานี้มีประเด็นตามป.วิอาญา ม.๑๙๒ ว.๕)

ม.๘๘๘ อันตั๋วเงินมี ๓ ประเภทคือ **ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงินและเช็ค**

สรุป ม.๑๕๘(๕)

- ก. หากบรรยายฟ้องไม่ครบองค์ประกอบความผิด จะส่งผลดังนี้

๑. เป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญของความผิด ในชั้นตรวจคำฟ้องตาม ม.๑๖๑

ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้โจทก์แก้ฟ้อง (ฎ.๒๗๔/๔๖)

๒. หากศาลรับฟ้องไว้แล้วโจทก์ก็ขอแก้ฟ้องไม่ได้ (ฎ.๒๐๐๖/๔๑)

๓. แม้จำเลยจะรับสารภาพศาลก็ลงโทษไม่ได้ (ฎ.๑๕๗๒๖/๕๗)

๔. ศาลยกฟ้องแล้วฟ้องใหม่ไม่ได้ เพราะถือว่าได้วินิจฉัยเนื้อหาของความผิด

เป็นฟ้องซ้ำตาม ม.๓๙(๔) (ฎ.๖๗๗๐/๔๖) (ฎ.๒๗๕๔/๔๔)

(ฎ.๖๓๔/๐๑๓ (ฎ.))

• ข. ไม่ระบุเวลา สถานที่ หรือบุคคล ถือว่าเป็นรายละเอียด ไม่ใช่

องค์ประกอบของความผิด หากไม่ระบุ หรือระบุมาแต่เคลือบคลุม

(๑) ในชั้นตรวจคำฟ้อง ศาลสั่งให้โจทก์แก้ได้ ตาม ม. ๑๖๑

(๒) โจทก์ขอแก้ได้ ตาม ม. ๑๖๓

(๓) หากรับฟ้องแล้วโจทก์ไม่ขอแก้ ศาลต้องยกฟ้องเท่านั้น

จะสั่งแก้ไม่ได้ เพราะล่วงเลยเวลาแล้ว

- ผลการยกฟ้องเรื่อง เวลา สถานที่ บุคคลหรือสิ่งของ

๑. ถ้ายกฟ้องเพราะใจทักไม่ได้ระบุ เวลา / สถานที่ ฟ้องใหม่ไม่ได้

เป็นฟ้องซ้ำ

- เป็นฟ้องที่ไม่มีเวลาหรือสถานที่ที่จำเลยกระทำความผิด
- ถือว่าได้วินิจฉัยเนื้อหาของความผิดแล้ว

ฎ.๑๙๘๓/๙๙ ฎ.๑๕๗๖/๙๕ ฎ.๖๘๗/๐๒

- ๒. ถ้าระบุเวลาและสถานที่แล้ว แต่ที่ระบุมานั้นไม่สามารถทำให้จำเลย

เข้าใจข้อหาได้ดี

- เป็นฟ้องเคลือบคลุม

- ฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ฎ.๑๕๗๐/๒๔ ศาลยกฟ้องว่าเป็นฟ้องเคลือบคลุมเพราะบรรยายรายละเอียด

เวลาในอนาคต ไม่ใช่ยกฟ้องตาม ม.๑๘๕ ฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

(ฎ.๒๓๓๑/๑๔)

มาตรา ๑๕๘ (๖)

- ส่วนของคำขอท้ายฟ้อง “อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำ เช่นนั้นเป็นความผิด”

๑. อ้างมาตราเท่านั้น ไม่ต้องระบุนวรรค หรืออนุมาตรา แต่คำพิพากษาต้อง
ระบุนวรรค

ฎ. ๙๒๓๙/๑๗ ป.วิอาญา ม.๑๕๘(๖) บังคับให้อ้างมาตรา หาได้บังคับให้โจทก์
ต้องระบุนวรรคของมาตราด้วยไม่

มาตรา ๑๕๘ (๖)

ฎ.๓๕๒๒/๕๔ บทอรรถ เป็นมาตราซึ่งบัญญัติว่าเป็นความผิด

ต้องระบุมิฉะนั้นเกินคำขอด้วย

๒. ระบุนเฉพาะมาตราซึ่งบัญญัติว่าเป็นความผิด ส่วนมาตราอื่น

ที่ไม่ได้เป็นความผิดโดยตรงไม่ต้องอ้าง

- **ตัวการร่วม** ม.๘๓ (ฎ.๒๓๑๒/๕๔ , ๕๙๕/๑๕) **บวกโทษ** ม.๕๘ (ฎ.๗๖๔/๐๘)
- **หลายกรรม** ม.๙๑ (ฎ.๔๐/๔๖) **กรรมเดียว** ม.๙๐ (ฎ.๑๒๕๑๐/๔๗)
- **ริบของกลาง** ม.๓๒ , ๓๓ (ฎ.๔๗๔/๙๘)
- **เพิ่มโทษ** ม.๙๒, ๙๓ (ฎ.๙๔๗/๒๐) (ฎ.๘๔๙๙/๕๗)
- *** แต่ถ้าเป็นบทจกกรรจ์หรือบทหนัก ฎ.๔๓๓๗/๕๒ ถือเป็นบทบัญญัติว่า
การกระทำนั้นเป็นความผิดจึงต้องระบุมามาตาม ม.๑๕๘(๖)

๓. ใน พ.ร.บ. ที่มี**บทห้ามและบทลงโทษแยกมาตรากัน** ต้องอ้างทั้งสองบท .. แต่

ฎ.๑๒๗๑/๔๑ อ้างเพียงบทห้าม หรือเพียงบทลงโทษอย่างเดียวก็นำใช้ได้

(ฎ.๖๒๕/๙๐)

๔. กรณี**มีการแก้ไข** อ้างบทที่แก้ไขโดยไม่ต้องอ้างกฎหมายเดิม (ฎ.๗๐๖/๑๖)

๕. ต้อง**ระบุทั้งชื่อกฎหมายและเลขมาตรา**ด้วย จะระบุอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

แต่มีฎีกาเฉพาะข้อเท็จจริงตัดสินยกเว้นไว้ ...

• **๕.๑ อ้างเลขมาตรา แต่ไม่อ้างกฎหมาย** ถ้าประมวลจากคำฟ้องแล้วพอทราบว่า

โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษตามกฎหมายใดถือว่าชอบตาม ม.๑๕๘(๖)

ฎ.๑๗๐๐/๑๔(ญ.) หน้าคำฟ้องระบุข้อหาปลอมหนังสือ ใช้หนังสือปลอม

ส่วนคำขอท้ายฟ้องขอให้ลงโทษตามมาตรา ๒๖๔, ๒๖๕ และ ๒๖๘

โดยไม่ระบุชื่อกฎหมาย แต่เมื่อประมวลแล้วทราบได้ว่ากฎหมายที่ขอให้

ลงโทษคือ ป.อาญา เช่นนี้ฟ้องสมบูรณ์ตาม ป.วิอาญา ม.๑๕๘(๖)

๕.๒ อ้างเลข พ.ศ.ของ พ.ร.บ. ผิด

ฎ.๑๓๗๕/๖๔ ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๔๓ ที่ถูกต้อง ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ทั้งมาตราในคำขอท้ายฟ้องก็ตรง พอทราบได้เป็นพ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ หาเป็นฟ้องที่ไม่ชอบ ฟ้องโจทก์สมบูรณ์สมบูรณ์

- ๕.๓ ระบุแต่ชื่อกฎหมาย แต่ไม่ระบุมาตรา

ฎ.๔๓๓๕-๙ / ๔๔ พ.ร.บ.เช็ค มีเพียง ๑๑ มาตรา และมี ม.๔ เพียง ม.เดียวที่

บัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ส่วน ม.อื่นเป็นบทบัญญัติเรื่องอื่น

แม้คำฟ้องจะระบุแต่ชื่อกฎหมายไม่ระบุมาตรา แต่โจทก์ก็บรรยายฟ้องถึงการ

ออกเช็คที่มีลักษณะหรือการกระทำไว้ชัดเจนครบถ้วนตาม ม.๔ แล้ว ทั้งจำเลย

เข้าใจข้อหาได้ดีและไม่หลงต่อสู้อย่างไร จึงไม่อาจเป็นการกระทำตาม ม. อื่นได้อีก

เท่ากับอ้างมาตราแล้วตาม ม.๑๕๘ (๖)

- **๖. อ้างกฎหมายที่ถูกละเมิดแล้วเท่ากับไม่ได้อ้าง**

ฎ.๔๘๘/๘๓ โจทก์อ้างกฎหมายที่ยกเลิกแล้วมาขอให้ลงโทษจำเลย เท่ากับ

ไม่ได้อ้างกฎหมายมาเลย หาใช่เป็นเรื่องที่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือ

บทมาตราผิด (โจทก์ฎีกาต่อสู้ว่าเข้า ม.๑๙๒ ว.๕)

ฎ.๘๗๔/๔๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๔๗๙

ม.๑๑ ซึ่งถูกละเมิดโดย พ.ร.บ.ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๑๑ แล้ว

เท่ากับไม่ได้อ้าง

มาตรา ๑๕๘ (๓)

• ฟ้องต้องมีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียน หรือพิมพ์ฟ้อง

๑. หมายถึงตัวโจทก์เท่านั้น ทนายลงชื่อแทนไม่ได้ (ฎ.๔๓๕/๘๓)

๒. ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ลงชื่อเป็นโจทก์ได้ (ฎ.๘๙๐/๓๐ ญ.)

(ฎ.๘๙๘-๙๑๒/๓๐)

๓. คดีแพ่งเกี่ยวข้องกับคดีอาญา แม้จะฟ้องรวมกันมา คดีส่วนแพ่ง

ทนายลงชื่อได้ (ฎ.๓๐๐/๐๗)

๔. เฉพาะคำฟ้องใน ศต. เท่านั้น ไม่รวมคำฟ้อง อุทธรณ์. ฎีกา (ฎ.๗๕๑/๒๐)

๕. ไม่รวมถึงคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม เพราะไม่ใช่คำฟ้อง (ฎ.๒๙๐/๐๑)

๖. ต้องลงลายมือชื่อ **สด** จะถ่ายเอกสารไม่ได้

ฎ.๑๕๕๐/๕๓ คำขอท้ายฟ้องเป็นเอกสารที่ถ่ายสำเนาจึงเป็นคำฟ้องที่ไม่มี

ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียงและพิมพ์ ไม่ชอบตาม ม.๑๕๘(๗) (ฎ.๘๖๙/๕๔)

๗. อัยการลงชื่อโดยไม่วางเล็บชื่อและระบุตำแหน่งก็ชอบ เพราะ
หน้าแรกก็ระบุตำแหน่งไว้ชัดเจนแล้ว (ฎ.๖๖๖๓/๕๐)

๘. ถ้าพิมพ์ลายนิ้วมือต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน จึง
จะถือเป็นการลงลายชื่อ เมื่อมีพยานรับรองคนเดียวจึงถือว่า
ลายพิมพ์นิ้วมือเสมอลายมือชื่อใจทักไม่ได้ (ฎ.๒๒๕๕๐/๒๒)

***** ๙. เดิมหากศาลรับฟ้องแล้วตรวจพบภายหลังก็สั่งให้แก้
ฟ้องไม่ได้ หากโจทก์ไม่ขอแก้ศาลต้องยกฟ้อง (ฎ.๑๔๕๐/๕๓) มี
ปัญหาอยู่ *****

****แต่มีฎีกากลับแนว****

ฎ.๖๓๘๖/๖๒ ญ.ฟ้องไม่ถูกต้องเพราะไม่ลงลายมือชื่อผู้เรียง / ผู้เขียน / พิมพ์ฟ้อง

เป็นข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยศาลฎีกาสั่งแก้ไขได้ “...ฟ้องโจทก์ก็ได้ลงลายมือ

ชื่อโจทก์แล้ว แต่เหตุที่ไม่ปรากฏลายมือชื่อผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

น่าจะเพราะ ... เป็นข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยสามารถแก้ไขได้ ...”

ฎ.๗๖๐๓/๖๒ และ ๑๓๗๘/๖๔ เดินตาม

แนวของศาลฎีกาในปัจจุบันไม่เคร่งครัดในเรื่องของการยกฟ้องเหล่านี้

(ฎ.๑๔๖๕/๖๓ โจทก์ไม่ลงลายมือชื่อในฟ้อง เป็นฟ้องที่ไม่ชอบตาม

ม.๑๕๘ (๗) การจะสั่งให้แก้ฟ้องตาม ม.๑๖๑ ว.๑ ก็ล่วงเลยเวลาแล้ว

เพราะ ศต.ดำเนินกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว ศก.ต้องยกฟ้อง)

๑๐. ยกฟ้องแล้วฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ (ฎ.๓๔๑๐/๕๔)

การขอเพิ่มโทษ

มาตรา ๑๕๙

๑. ขอให้เพิ่มโทษฐานไม่ซ้ำซ้อนหลาย **ต้องกล่าวหรือบรรยายมาในคำฟ้องและมีคำขอให้เพิ่มโทษด้วย** แต่ไม่ต้องอ้างมาตรา
๒. ต่างกับ **นับโทษต่อ หรือบวกโทษ**

๒.๑ **นับโทษต่อ** ไม่ต้องกล่าวหรือบรรยายฟ้อง แต่**ต้องขอ** (ฎ.๔๔๖๑-๒ / ๔๔)

- ถ้าไม่มีต้องขอแก้ฟ้อง ตาม ม. ๑๖๓ ว.๑ (ฎ.๑๒๙๙/๔๗)

- ถ้าไม่ขอ นับโทษต่อไม่ได้ตาม ม. ๑๙๒ ว.๑

ฎ.๕๒๔๑-๔/๖๐ โจทก์ฟ้องคดีตาม พ.ร.บ.เช็ค รวม ๔ ส่วนโดยไม่ได้ขอให้นับโทษต่อ ศต.สั่งรวมสำนวนและพิพากษาร่วมกัน ก็นับโทษต่อไม่ได้เพราะเกินคำขอตาม ม.๑๙๒ ว.๑ โจทก์ยื่นคำขอในชั้นอุทธรณ์ให้นับโทษต่อ เท่ากับเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องตาม ม.๑๖๓ ต้องก่อนมีคำพิพากษา ศต. จึงขอไม่ได้ และ ศอ. นับโทษต่อให้ไม่ได้

- **ข้อสังเกต** หากขอให้นับโทษต่อจากคดีอื่นแล้ว แต่คดีอื่นมีจำเลยบางคนรับสารภาพ และศาลสั่งจำหน่ายคดีให้โจทก์แยกฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ โจทก์ก็ต้องขอแก้ฟ้องให้นับโทษจำเลยต่อจากคดีใหม่ด้วย (ฎ. ๑๒๔๓/๑๔)
- ๒.๒ **บวกโทษ** เป็นการดำเนินการตาม ป.อาญา ม.๕๘ ที่ให้ศาลคดีหลังบวกโทษที่รอ โดยเป็นอำนาจของศาลตามกฎหมายที่**โจทก์ไม่จำต้อง**บรรยายฟ้อง และขอ **และ**ไม่อยู่ในบังคับ ม.๑๙๒ วรรค ๑ (ฎ.๑๘๑๒/๔๕)

- ข้อสังเกต

(ก) บวกโทษในชั้นอุทธรณ์และฎีกาได้ โดยไม่ต้องกล่าวมาในอุทธรณ์

หรือฎีกา (ฎ.๒๑๔๓/๔๕)

(ข) ศาลชั้นต้นจำคุกตลอดชีวิตแล้วจึงบวกโทษที่รอไม่ได้

จำเลยอุทธรณ์ ศาล.แก้เป็นจำคุก ๒๐ ปี แม้โจทก์ไม่อุทธรณ์ใน

ห้บวกโทษ ศาล.ก็บวกโทษได้ (ฎ.๕๕๓๕/๕๕)

สรุป การขอเพิ่มโทษ

๑. **ต้อง**บรรยายฟ้อง และ**ต้อง**ครบหลักเกณฑ์

ฎ.๘๓๓/๘๕ เพิ่มโทษฐานไม่ชัดหลาบใจทั้งบรรยายให้ชัดเจน

หากบรรยายไม่ครบศาลยอมเพิ่มโทษไม่ได้

๒. **ต้องมี**คำขอท้ายฟ้อง

๓. ถ้าไม่มีการบรรยาย และคำขอ ใจทั้ง**ต้องขอแก้ฟ้อง**

๔. **ต้องขอให้ชัดเจนว่าเพิ่มโทษเท่าไร** หากไม่ระบุว่าขอเพิ่มตามมาตราใด

ศาลเพิ่ม ๑ ใน ๓ ที่เป็นคุณกับจำเลย (**ฎ.๘๔๙๙/๕๗**)

- **ฎ.๘๔๙๙/๕๗** บทเพิ่มโทษตาม ป.อาญา ม.๙๒ หรือ ๙๓

ไม่ใช่มาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำใดเป็นความผิด

ไม่อยู่ในบังคับ ม.๑๕๘ (๖)

หมายเหตุ** ต้องขอเพิ่มโทษมาในคำขอท้ายฟ้อง แต่ไม่ต้องอ้างมาตรา

- **ฎ.๘๔๙๙/๕๗** บทเพิ่มโทษตาม ป.อาญา ม.๙๒ หรือ ๙๓

ไม่ใช่มาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำใดเป็นความผิด

ไม่อยู่ในบังคับ ม.๑๕๘ (๖)

หมายเหตุ** ต้องขอเพิ่มโทษมาในคำขอท้ายฟ้อง แต่ไม่ต้องอ้างมาตรา

จบครั้งที่ ๑ (๒๓ ม.ค.๖๕)

- **เริ่มครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ ม.ค.๖๖**

การตรวจคำฟ้อง มาตรา ๑๖๑

- **มาตรา ๑๖๑** ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ศาลสั่งได้ ๓ ประการ

๑. แก้ฟ้องมาให้ถูกต้อง

๒. ยกฟ้อง

๓. ไม่ประทับฟ้อง

- **ข้อสังเกต**

+ จะสั่งอย่างไรขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของฟ้องที่ไม่ถูกต้อง

การตรวจคำฟ้อง มาตรา ๑๖๑

• ข้อสังเกต

- + จะสั่งให้แก้ฟ้องต้องสั่งในชั้นตรวจคำฟ้องเท่านั้น (ฎ.๓/๙๒ ฎ. , ๕๙๔๘/๔๙)
- + แต่ถ้าเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย ศาลสูงสั่งให้ ศต.ดำเนินการแก้ไข

ข้อผิดพลาดได้

ฎ.๖๓๘๖/๖๒ (ป) ฟ้องไม่มีลายมือชื่อผู้เรียง/ผู้เขียน/ผู้พิมพ์ เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยซึ่งสามารถแก้ไขได้ การที่ ศอ.๑ ไม่สั่งให้โจทก์แก้จึงไม่ถูกต้อง

- **กรณีศาลสั่งยกฟ้อง**

๑. บรรยายฟ้องขัดกัน (ฎ.๘๗๗/๘๒)

๒. ไม่ครบองค์ประกอบความผิด (ฎ.๑๔๘๖/๓๐, ๒๗๔/๔๖)

๓. บรรยายฟ้องแล้วไม่มีความผิด (ฎ.๑๔๕๙/๒๗)

- ข้อสังเกต

๑. คำสั่งตาม ม.๑๖๑ ทั้งสามกรณีไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา

(ตาม ม.๑๙๖) แต่เฉพาะโจทก์ที่อุทธรณ์ได้ ตาม ม.๑๖๒ วรรคสอง

ฎ.๖๕๗/๐๗ ฟ้องหลายข้อหา ศาลสั่งไม่รับบางข้อหา โจทก์ต้องอุทธรณ์ข้อหาที่ไม่รับภายใน ๑ เดือน นับแต่วันมีคำสั่ง ตาม ม.๑๙๘

๒. ไม่ให้สิทธิจำเลยอุทธรณ์ อุทธรณ์ ว.๒ “โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งเช่นนั้นของศาล”

๓. การอุทธรณ์เป็นไปตามลักษณะอุทธรณ์ / ฎีกา ...โดย.....

๒.๑ ต้องอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นนับแต่วันอ่านคำสั่งตาม ม.๑๙๘

๒.๒ ดูเรื่องการต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และ

ต้องห้ามฎีกา ด้วย โดยเฉพาะ ม.๒๒๐

ฎ.๓๙๓๗/๓๕ การสั่งไม่รับฟ้อง หรือ ไม่ประทับฟ้องตาม ม.๑๖๑

ศอ.พิพากษายืน จึงมีผลเท่ากับ ศต.และศอ. พิพากษายกฟ้อง

จึงต้องห้ามฎีกาตาม ม.๒๒๐

๓. ในการตรวจคำฟ้องสามารถนำ ป.วิแพ่ง ม.๑๘ มาใช้ได้

ฎ.๑๙๓๐/๖๐ ศต.สั่งคืนคำฟ้องให้โจทก์ไปทำมาใหม่โดยเหตุผลว่า
โจทก์เขียนคำฟ้องฟุ่มเฟือย อ่านไม่เข้าใจ เป็นการสั่งตามป.วิแพ่ง ม.๑๘
ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕ โจทก์จึงทำคำฟ้องมาขึ้นใหม่ตามที่สั่งแล้ว
ศต.จึงให้นัดไต่สวนมูลฟ้อง กรณีไม่ใช่โจทก์ขอแก้ฟ้องตาม ม.๑๖๓ จึงไม่
มีกรณีที่จะทำให้จำเลยเสียเปรียบ (มีข้อเท็จจริงว่าการยื่นฟ้องครั้งหลัง
โจทก์ขออนุญาตแก้ตามที่ศต.สั่งให้ไปแก้มา แต่ศ.ก็ไม่ได้สั่ง คงสั่งให้
ไต่สวนมูลฟ้องเท่านั้น)

กฎหมายแก้ไขใหม่ (ฉ.๓๔)

มาตรา ๑๖๑/๑ ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาล หรือ

จากพยานที่ศาลเรียกมาว่าโจทก์ฟ้องคดีโดย...

๑. ไม่สุจริต หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง

๒. เพื่อกลั่นแกล้ง / เอารัดเอาเปรียบจำเลย / มุ่งหวังผลประโยชน์อย่างอื่น

ยิ่งกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้โดยชอบ

๓. ให้ยกฟ้อง / ห้ามโจทก์ยื่นฟ้องเรื่องเดียวกันอีก

๔. การฟ้องโดยไม่สุจริตหมายรวมถึงฟ้องโดยจงใจฝ่าฝืนคำพิพากษา / คำสั่งศาล

ในคดีอาญาซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

• ข้อสังเกต

๑. เฉพาะคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์

๒. แม่ฟ้องจะชอบก็ยกฟ้องได้

๓. ห้ามโจทก์ยื่นฟ้องเรื่องเดียวกันอีก

- ไม่ใช่สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับ

- ห้ามเฉพาะโจทก์ที่ถูกยกฟ้อง ไม่ห้ามผู้เสียหายอื่น หรืออัยการ

ข้อสังเกต บทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลยกฟ้อง สรุปแล้วมีดังนี้

- ม. ๑๖๑
- ม. ๑๖๑/๑
- ม. ๑๖๗
- ม. ๑๖๖
- ม. ๑๘๕
- ม. ๑๘๒ ๖.๒

การไต่สวนมูลฟ้อง มาตรา ๑๖๒, ๑๖๕ และ ๑๖๗

- **มาตรา ๑๖๒**

๑. ฟ้องต้องถูกต้องตามกฎหมาย

๒. ดูว่าใครฟ้อง

๒.๑ **ถ้าราษฎร** (ผู้เสียหาย) เป็นโจทก์ **ต้องไต่สวนมูลฟ้องเสมอ**

ข้อยกเว้น ศาลจะไม่ไต่สวนก็ได้ ถ้าอัยการฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกัน

++ จำเลยคนเดียว / ข้อหาเดียวกัน / ใครฟ้องก่อนก็ได้

ฎ.๕๐๐๗-๘/๓๐ แม้ัยการจะฟ้องจำเลยข้อหายักยกแล้ว ผู้เสียหายก็มีอำนาจฟ้องในความผิดเดียวกันเป็นคดีใหม่ได้ เมื่อศาลสั่งรวม คดีของโจทก์รวมก็ไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้องอีก

๒.๒ ัยการฟ้อง ไม่ต้องไต่สวน **ข้อยกเว้น** หากศาลเห็นสมควร

ก็ไต่สวนได้

มาตรา ๒(๑๒) “การไต่สวนมูลฟ้อง” กระบวนการไต่สวนของศาลเพื่อให้วินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา

- ข้อสังเกต

๑. ถ้าปรากฏชัดแจ้ง ศาลยกฟ้องโดยไม่ต้องไต่สวนได้ (ฎ.๒๗๒๒/๔๑ , ๑๖๘๘/๖๑)

๒. คดีต้องไต่สวน หากศาลไม่สั่งให้ไต่สวนเป็นการไม่ชอบ แต่ไม่ใช่ความผิดของโจทก์ ศาลสูงจึงยกฟ้องไม่ได้ ต้องพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วให้ไต่สวนมูลฟ้อง และมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (ฎ.๑๔๔๐/๙๓ ฎ.)

๓. คดีที่อัยการเป็นโจทก์ หากศาลสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้อง **แสดงว่า**

ยังไม่ประทับฟ้อง หากจำเลยให้การรับสารภาพจะต้องสั่ง

ประทับฟ้องก่อน ยังพิพากษาไม่ได้ (ข้ามขั้นตอน)

๕. คดีที่อัยการเป็นโจทก์ แม้สั่งไต่สวนมูลฟ้องจำเลยก็อยู่ในฐานะ

จำเลยแล้ว ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ (ฎ.๑๔๔๐/๙๓ ญ.)

๖. คดีที่อัยการเป็นโจทก์ ในวันยื่นฟ้องโจทก์ต้องนำตัวจำเลย

มาด้วย (ม.๑๔๑ ว.๔ ประกอบ ม.๑๖๕) เว้นแต่จำเลยจะอยู่

ในอำนาจศาลแล้ว

๖.๑ ถ้าฝากขังไว้ในคดีนั้นแล้วประกันตัวไป หรือหลบหนีประกัน

ก็ยังถือว่าอยู่ในอำนาจศาลแล้วไม่ต้องนำตัวมา

(ฎ.๑๗๓๕/๑๔ ญ.)

๖.๒ หากฝากขังในคดีอื่น ต้องมีตัวอยู่ หรือประกันโดยยังไม่หนี

ซึ่งสามารถเบิกตัวมาได้ (ฎ.๑๔๙๗/๙๖ ญ.) **ดูขณะยื่นฟ้อง**

++ แต่ถ้าหนีก่อนฟ้องถือว่าไม่มีตัวอยู่ (ฎ.๑๐๒๐/๑๘) (ฎ.๗๖๖/๐๔)

++ แต่ถ้าหลบหนีหลังยื่นฟ้องถือว่าขณะยื่นฟ้องมีตัวอยู่

๖.๓ ใช้กับศาลอื่นที่เป็นศาลยุติธรรมด้วยกัน (ฎ.๒๗๔๗/๕๑)

๖.๔ หากยื่นฟ้องโดยมีตัวมาแล้วแต่ศาลคืนฟ้องให้ไปแก้ เมื่อมายื่นใหม่

ต้องมีตัวมาด้วยเพราะเมื่อศาลยังไม่ประทับฟ้องจึงยังไม่มี

อำนาจสั่งขัง (ฎ.๒๗๕๖/๒๔)

๖.๕ จำเลยหลายคนให้ดูจำเลยแต่ละคนว่าใครมีตัวอยู่ (ฎ.๑๐๒๐/๑๘)

๖.๖ ฟ้องนิติบุคคลเป็นจำเลย ขณะยื่นฟ้องต้องมีผู้จัดการ / ผู้แทน อยู่ด้วย

ฎ. ๑๒๙๓/๒๕ การฟ้อง หจก.ซึ่งเป็นนิติบุคคลจะต้องมีหุ้นส่วนผู้จัดการ

ซึ่งเป็นผู้แทนอยู่ด้วยจึงจะดำเนินคดีได้ เพราะหากหุ้นส่วนฯ ไม่อยู่

ขณะยื่นฟ้องถือว่า หจก. ไม่มีตัวอยู่อย่างสมบูรณ์ตามกฎหมาย

และต้องถือว่าไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้อง เมื่อนาย ช.หุ้นส่วนผู้จัดการ

ไม่อยู่โดยไปต่างประเทศก็ยกยอมไม่มีอำนาจฟ้อง

มาตรา ๑๖๕ วรรคสอง (ต้องดู ม.๑๖๕/๒ ประกอบ)

ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยไม่มีสิทธินำพยานมาสืบ แต่

++ ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ โดยเอกสารที่จำเลยใช้ประกอบการถามค้าน

ถ้าพยานยอมรับ จำเลยอ้างส่งประกอบการถามค้านได้ (ฎ.๔๐๓๐/๓๒

และ ฎ.๖๖๓๘/๕๙)

++ แต่ถ้าพยานไม่ได้เบิกความรับรองเอกสารนั้น โจทก์ก็อ้างส่งไม่ได้เพราะ

เท่ากับเป็นพยานที่จำเลยนำสืบ ต้องห้ามมิให้รับฟัง

- ข้อสังเกต

๑. จำเลยยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีได้

ฎ.๗๗๓๗/๕๒ แม้ ม.๑๖๕ ว.๓ จะไม่ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะจำเลย แต่ก็ให้

สิทธิจำเลยแต่งตั้งทนายเข้าซักค้านพยานโจทก์ได้ จำเลยจึงมีสิทธิยื่น

คำแถลงการณ์ปิดคดีโดยชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่โจทก์

นำมาโต้สวนว่าคดีโจทก์ไม่มีมูลได้ด้วย

๒. โจทก์จำเลยแถลงรับข้อเท็จจริงโดยไม่ต้องนำพยานมาสืบ

เพื่อโต้สวนได้ โดย*ถือว่า*การแถลงรับข้อเท็จจริงดังกล่าว

เป็นการโต้สวนมูลฟ้องแล้ว (ฎ.๑๐๕๐/๔๑)

ฎ.๔๗๗๕/๓๐ ส่งสำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อน และ

แถลงรับว่าข้อเท็จจริงในฎีกาว่าถูกต้อง *ถือว่าเป็นการ*

โต้สวนมูลฟ้องที่ชอบแล้ว

• มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ก่อนประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะจำเลย

++ จ.ล. ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ / ฎีกาคำสั่งของศาลก่อนมีการประทับฟ้อง

ฎ.๒๑๕๑/๓๐ ผู้เสียหายฟ้อง ศาลชั้นต้นยกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาล

อุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและให้ศาลชั้นต้นไต่สวนมูล

ฟ้อง จำเลยฎีกาไม่ได้เพราะยังไม่อยู่ในฐานะคู่ความ

ฎ.๓๕๒๖/๖๓ ชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศต.สั่งจำหน่ายคดีชั่วคราวเพื่อรอฟังคำพิพากษาคดีอื่น ก่อนประทับฟ้องจำเลยยังไม่อยู่ในฐานะจำเลยตาม ม.๑๖๕ ว.๓ ไม่เป็นคู่ความตาม ม.๒(๕) ย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกา จึงไม่อาจขอขยายเวลายื่นอุทธรณ์เมื่อศต.ยกคำร้องก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกา ***

ฎ.๓๕๓/๕๖ ในชั้นไต่สวนฯ จำเลยได้รับหมายนัดและมาฟังการพิจารณา ก็ยังไม่ถือว่าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว จึงนำเรื่องอายุความสะดุดหยุดลงมาใช้ไม่ได้เมื่อระหว่างไต่สวนคดีขาดอายุความ จึงไม่ถือว่าฟ้องและได้ตัวผู้กระทำผิดมาying ศาลภายในอายุความ

ฎ.๓๐๗๙/๖๒ ตอนฟ้องยังอยู่ในอายุความ แต่ในชั้นไต่สวนฯ ขาดอายุความ ตราบ
ใดที่ยังไม่สั่งประทับฟ้อง ม.๑๖๕ ว.๓ มิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้นอันจะ
เป็นเหตุให้อายุความไม่นับ จำเลยยังไม่ถือว่าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว เมื่อ
ระหว่างไต่สวนคดีขาดอายุความ จึงไม่ถือว่าฟ้องและได้ตัวผู้กระทำผิดมายังศาล
ภายในอายุความ

กฎหมายแก้ไข (ฉ.๓๓)

- **มาตรา ๑๖๕/๑** เรื่องตั้งทนายความในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

วรรค ๑ ศาลต้องตั้งทนายให้

๑. คดีโทษประหารชีวิต / จำเลยอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในวันถูกฟ้อง

๒. ถ้าจำเลยมาศาลเมื่อใด และไม่มีทนายความ

๓. ให้ศาลตั้งทนายความให้ (ไม่ต้องให้ศาลถาม)

วรรค ๒ ต้องถาม เหมือนชั้นพิจารณา โทษจำคุก ถ้าจำเลยมาศาลเมื่อใด

ให้ถาม ถ้าไม่มีและต้องการให้ตั้งให้

กฎหมายแก้ไข (ฉ.๓๓)

• มาตรา ๑๖๕/๒ ในการไต่สวนมูลฟ้อง

๑. จำเลยอาจ **แถลง** ให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริง / ข้อกฎหมายอันสำคัญ
ที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล
๒. ระบุในคำแถลง ถึงตัวบุคคล / เอกสาร / วัตถุที่สนับสนุนข้อเท็จจริง
ตามคำแถลง
๓. ศาลอาจเรียกบุคคล / เอกสาร / วัตถุ **ดังกล่าว** มาเป็น **พยานศาล** ก็ได้
๔. โจทก์ / จำเลย จะถามพยานได้เมื่อ **ได้รับอนุญาตจากศาล**

• **มาตรา ๑๖๗ วรรค ๒** (ฉ.๓๓)

“ คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลให้**แสดงข้อเท็จจริงและข้อ**

กฎหมายพร้อมเหตุผลประกอบตามสมควรด้วย ”

เพิ่มหลักการใหม่ เพราะเดิมสั่งมีมูลง่าย

ส่วนถ้าคดีไม่มีมูลที่ให้ศาลสั่งยกฟ้องตาม ม.๑๖๗ นั้น เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีจะต้องอยู่ภายใต้บังคับ ม.๑๘๖ (๕) (๖) คือต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความและเหตุผลในการตัดสินทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายว่าการกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดอย่างไร (ฎ.๒๘๗๐/๒๔)

มาตรา ๑๗๐

• มาตรา ๑๗๐ คำสั่งในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

๑. คำสั่ง**มีมูล**เด็ดขาด

๒. คำสั่ง**ไม่มีมูล** โจทก์อุทธรณ์ / ฎีกา ได้ตามลักษณะอุทธรณ์ / ฎีกา

๓. ถ้าอุทธรณ์แล้วยื่น เท่ากับศต.และ ศอ. พิพากษายกฟ้อง จึงต้องห้ามฎีกา

ตาม ม.๒๒๐ (ฎ.๓๕๓๔/๔๑)

๔. ถ้าเป็นคดีแพ่งเกี่ยวข้องกับคดีอาญา คดีส่วนแพ่งจำเลยอยู่

ในฐานะจำเลยแล้ว จำเลยฎีกาได้ (ฎ.๑๘๙๕/๑๙)

๕. อัยการฟ้องเมื่อยื่นฟ้องแล้วผู้ถูกฟ้องเป็นจำเลยทันที จำเลยจึงอุทธรณ์ ฎีกาได้

ฎ.๑๔๔๐/๙๓ ญ. ศต.ไม่ประทับฟ้องโดยเห็นว่าอัยการโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ ศอ.ยกคำสั่ง ศต. ให้ประทับฟ้อง จำเลยฎีกาได้

๖. นำ ม.๑๙๒ มาใช้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องด้วย

ฎ.๑๓๒๔๖/๕๕ โจทก์ฟ้องลักทรัพย์ ศาลไต่สวนแล้วมีมูลฐานยกยกทรัพย์

ถือว่าไม่ต่างกันในเรื่องสาระสำคัญตาม ม.๑๙๒ ว.๓ สั่งมีมูลยกยกทรัพย์ได้

ฎ.๕๙๐๒/๕๘ ฟ้องจำเลย ๔ คน ศต.ได้สวนมูลฟ้องแล้วสั่งมีมูลเฉพาะ

ล.๓ และ ล.๔ ในข้อหาข้อโก่ง โจทก์อุทธรณ์ขอให้มีมูล ล.๑ และล.๒

ศอ.ฟังข้อเท็จจริงแล้ววินิจฉัยยกฟ้องจำเลยทั้งสี่ ดังนี้ในส่วนของ

ล.๓ และล.๔ นั้น ศต.สั่งมีมูลแล้วจึงเด็ดขาดตาม ม.๑๗๐ ว.๑ ศอ.จึง

ไม่มีอำนาจยกฟ้อง ล.๓ และล.๔

ข้อสังเกต ๑. เป็นการนำพยานหลักฐานในชั้นได้สวนฯมาวินิจฉัยทบทวนคำสั่งมีมูลของ

ศาลชั้นต้น

๒. แต่ถ้าเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวความสงบเรียบร้อย ยกฟ้องได้ หรือ
มีเหตุลักษณะคดี เพราะไม่ใช้การทบทวนพยานหลักฐานจากไต
สวนเช่น เป็นฟ้องที่ไม่ชอบ (ฎ.๓๑๔๕/๒๔)

๓. มีมูลแต่ขาด จึงอุทธรณ์ไม่ได้แม้แต่อุทธรณ์เรื่องการขอเลื่อน
คดีก็ไม่ได้ (คร.๑๒๓๒/๓๑)

แก้ฟ้อง มาตรา ๑๖๓ และ ๑๖๔

หลักการแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้อง

- ๑. **ต้อง**ทำเป็นคำร้อง
- ๒. **ต้อง**มีเหตุอันควร
- ๓. **ต้อง**ยื่นก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น
- ๔. **ต้อง**ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี

ข้อสังเกต

๑. ฟ้องที่จะขอแก้ได้ **ต้องครบองค์ประกอบความผิด** มิฉะนั้นถือว่า

ไม่มีเหตุอันควร (ฎ.๒๒๘๑/๓๔)

๒. **คดีแพ่งเกี่ยวข้องกับคดีอาญา ถือเป็นคดีอาญา** แม้จะแก้ในส่วนแพ่ง

(เช่นแก้ในส่วนที่ขอให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน) ก็ต้องปฏิบัติตาม

ป.วิอาญา (ฎ.๓๒๒๔/๒๔)

๓. แก้ / เพิ่มเติมฐานความผิดได้ แต่เพิ่มจำเลยไม่ได้

(ฎ.๑๑๕/๑๑)

๔. แก้ไขเพิ่มเติมข้อหา หากอัยการเป็นโจทก์

ต้องดูว่ามีการสอบสวนข้อหาที่จะขอแก้หรือไม่

ฎ.๘๐๑/๕๑ อัยการฟ้องทำร้ายร่างกายตาม ม.๒๙๕ สืบพยานโจทก์

ไปบ้างแล้วโจทก์ขอแก้ฟ้องโดยอ้างว่าปรากฏในชั้นพิจารณาว่า

ผู้เสียหายบาดเจ็บเกิน ๒๐ วัน ขอแก้เป็นสาเหตุตาม ม.๒๙๗

จากคำร้องชัดเจนว่าข้อเท็จจริงเรื่องสาเหตุเพียงปรากฏในชั้นพิจารณา

จึงไม่มีการสอบสวนมาก่อน ต้องห้ามฟ้องตาม ม.๑๒๐ จึง

ให้ยกคำร้อง

- **ฎ.๙๙๓/๒๑** ฟ้องประมาทสาหัส ต่อมาระหว่างพิจารณาทาย *พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาเพิ่มเติมแล้ว* จึงมีอำนาจขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้
- **ฎ.๔๓๐๘/๔๗** ผู้เสียหายร้องทุกข์ว่าykkยก พนักงานสอบสวนสอบสวนแล้ว เห็นควรสั่งฟ้องykkยก แต่อัยการเห็นว่าเป็นข้อโกง เช่นนี้ถือว่า ข้อโกงได้มีการสอบสวนแล้วเพราะ*เป็นเรื่องการปรับบทกฎหมายกับการกระทำของจำเลย*

- **๕. แก้วฟ้องได้แม้** หากแก้วแล้วจะทำให้เกินอำนาจของศาลชั้นต้น

ฎ๙๙๓/๒๗ ฟ้องฐานขับรถโดยประมาทสาเหตุต่อศาลแขวง ระหว่างพิจารณา

ผู้เสียหายตายและมีการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วจึงแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้

ส่วนเมื่ออนุญาตแล้วจะเกินอำนาจของศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมนั้น เมื่ออนุญาตให้แก้แล้วก็จำหน่ายคดี

ให้โจทก์ไปฟ้องใหม่ยังศาลที่มีอำนาจได้

- **๖. ถ้าแก้ก่อนจำเลยยื่นคำให้การ หรือแก้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจะไม่มี**

ปัญหาเรื่องจำเลยเสียเปรียบ (ฎ.๒๙๐๒/๔๗)

๗. เมื่อยื่นคำร้องแล้วศาลต้องสั่ง หากไม่สั่งถือว่าไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตาม
กระบวนการพิจารณา ศาลสูงยกคำพิพากษาแล้วให้สั่งใหม่ตามรูปคดี
ตาม ม.๒๐๘ (๒) (ฎ.๒๐๐๘/๓๘)

• **ข้อสังเกต** บางกรณีถือว่าสั่งอนุญาตให้แก้ฟ้องโดยปริยายแล้ว

ฎ.๓๕๙๓/๒๕ โจทก์ขอแก้ไขชื่อผู้เสียหาย ศาลชั้นต้นสั่งในคำร้องว่า “สำเนาให้
จำเลย ศาลจะสั่งคำร้องในคำพิพากษา” และในคำพิพากษาก็ไม่ได้สั่ง แต่
ในคำพิพากษาปรากฏว่าใช้ชื่อผู้เสียหายตามที่โจทก์ขอแก้ไข ถือว่าอนุญาต
ให้แก้ฟ้องแล้วโดยปริยาย

- **ฎ.๘๙๙/๖๓** โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ฟ้องให้นับโทษต่อ

ศต.สั่งว่ารอไว้สั่งวันนัด ถึงวันนัดศาลสอบถาม จ.ล.ว่า

จะแถลงอย่างไรที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ จ.ล.ยอมรับว่า

เป็นคนเดียวกันกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

ถือว่า ศต.สั่งอนุญาตให้แก้ฟ้องโดยปริยายแล้ว

ฎ.๓๐๗๒/๕๙ ฟ้องโจทก์มิได้ลงลายมือชื่อ (ทนายลงชื่อ) จำเลย

ให้การต่อสู้ไว้ โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ฟ้องโดยจะนำตัวโจทก์

มาลงชื่อในคำฟ้องทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี

จึงไม่มีเหตุอันควรอนุญาตและต้องยกฟ้อง

- **ฎ.๓๖๙๔/๖๓** ฟ้องระบุชื่อจำเลยและชื่อคนอื่นโดยเข้าใจว่าเป็นคนเดียวกันต่อมามีทราบว่าเป็นคนละคนจึงแก้ฟ้องเป็นจำเลย ไม่เป็นการแก้ฟ้องเพื่อเปลี่ยนตัวจำเลยขอแก้ได้

๘. แก้อำนาจการก็ต้องมีเหตุอันควรด้วย มิใช่เป็นไปตามอำเภอใจ (ฎ.๑๕๐๙/๕๑) (ฎ.๓๓๕/๕๙ แก่เพื่อจะให้มีการสืบพยาน / เพื่อเป็นการประวิงคดี)

๙. ต้องยื่นก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น (ม.๑๖๓ วรรค ๑)

๙.๑ แม้สืบพยานเสร็จและนัดฟังคำพิพากษาแล้ว แต่ยังไม่อ่านก็ยังคงอยู่ในระยะเวลาที่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ (ฎ.๔๙๔/๙๑ , ๒๗๑๔/๒๖)

ฎ.๕๒๔๑๒๔/๖๐ คำร้องขอให้นับโทษต่อการแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องต้องยื่นก่อนมีคำพิพากษา ศต.จะมาร้องขอในชั้นอุทธรณ์ไม่ได้

- ๙.๒ ถ้าจำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การในชั้นอุทธรณ์ / ฎีกา

แม้จะแก้ไขไม่ได้ แต่ถ้าแก้จากปฏิเสธเป็นรับสารภาพ ถือว่า

เป็นการที่จำเลยยอมรับข้อเท็จจริงโดยไม่ได้แย้งข้อที่ศาลล่างพิพากษาว่า

จำเลยกระทำผิดตามฟ้อง จึงไม่มีประเด็นต้องวินิจฉัยอีกแล้วว่า

จำเลยกระทำความผิดหรือไม่ (ฎ.๗๕๓๑/๔๖, ๔๙๔/๔๙,

๘๗๒๐/๕๘, ๓๕๕๘/๖๒)

- **ฎ.๗๕๓๑/๔๖** จำเลยยื่นฎีกาว่า**ไม่ได้กระทำความผิดและขอให้ลดโทษ** ต่อมายื่นคำร้อง**ขอให้การรับสารภาพในชั้นฎีกา** ซึ่งไม่สามารถทำได้เพราะต้องทำก่อน ศต.มีคำพิพากษาตาม **ม.๑๖๓ ว.๒** และไม่ถือว่าเป็นการถอนฎีกาตาม **ม.๒๐๒** ประกอบ **ม.๒๒๕** เพราะยังติดใจประเด็นลดโทษอยู่ และไม่ถือเป็นการแก้ฎีกาด้วยการสละประเด็นเพราะพ้นเวลาตาม **ม.๒๑๖** แต่เป็นการที่**จำเลยยอมรับข้อเท็จจริงโดยไม่โต้แย้งข้อที่ศาลล่างพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง** จึงไม่มีประเด็นต้องวินิจฉัยอีกแล้วว่า**จำเลยกระทำความผิด**

- **สรุป จากฎีกา**

- การแก้คำให้การต้องทำก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา ม.๑๖๓ ๖.๒
- การถอนฎีกาตาม ม.๒๐๒ หากยังมีประเด็นที่ไม่ถอนต้องพิจารณา
- การแก้ฎีกาตาม ม.๒๑๖ ต้องทำภายในระยะเวลายื่นฎีกา **แต่มี ฎ.๕๙๔/๔๙**
ถ้าแก้โดยไม่ได้เพิ่มเติมประเด็นใหม่ทำได้แม้จะพ้นระยะเวลาฎีกา
- การรับสารภาพในชั้นฎีกาเป็นการที่จำเลยยอมรับข้อเท็จจริงโดยไม่ได้แย้ง
ข้อที่ศาลล่างพิพากษาว่าจำเลยทำผิด

๑๐ การขอให้รวมสำนวนไม่ถือว่าเป็นการแก้ฟ้องให้นับโทษต่อ

ฎ.๒๒๕๔-๖/๔๒ ฟ้องสามสำนวน โดยไม่มีการขอให้นับโทษต่อ ต่อมาขอ

รวมสำนวนก็เพื่อประโยชน์ในการนำสืบพยานชุดเดียวกัน ถือไม่ได้ว่า

เป็นการขอแก้ฟ้องทำนองให้นับโทษต่อ จึงนับโทษต่อไม่ได้

๑๑. ถ้ามีการขอแก้ฟ้องศาลจะต้องส่งคำร้องก่อนแล้วจึงดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไป

ตามลำดับ แต่ ศ.กลับวินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายวันเวลาที่กระทำผิดตาม

ม.๑๕๘(๕) แล้วยกฟ้อง เป็นการดำเนินการสอบสวนพิจารณาตามลำดับขั้นตอนของ

กฎหมาย ถือไม่ได้ว่ามีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องแล้ว

โจทก์ฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ (ฎ.๕๑๓๕/๕๔(ญ))

จบครั้งที่ ๒

เริ่มครั้งที่ ๓

วันที่ ๖ ก.พ.๖๖

ขาดนัด

• หลักเกณฑ์

๑. ต้องเป็นนัด **โต้สวนมูลฟ้อง พิจารณา** และ **นัดตรวจพยานหลักฐาน** เท่านั้น

หากเป็นนัดอย่างอื่นไม่เข้าหลักเกณฑ์ เช่น

- นัดพร้อมเพื่อกำหนดวันนัดสืบพยาน (ฎ.๗๒๗/๘๓)
- นัดฟังประเด็นกลับ (ฎ.๘๐/๑๖)
- นัดสอบถาม (ฎ.๑๓๓๑/๔๒)
- นัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การและกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์ (ฎ.๗๔๙๓/๖๐)

- นวัตกรรมสวนมูลฝอย (ม.๑๖๖)
- นวัตกรรม (ม.๑๘๑ ประกอบ ๑๖๖)
- นวัตกรรมพยานหลักฐาน (ม.๑๖๖ ประกอบ ๑๗๓/๒ ๖.๑)

- **นัดพิจารณา**

- **วันนัดสืบพยานโจทก์เท่านั้น**

ฎ.๓๗๓๖/๕๑ นัดพิจารณารวมถึงนัดไต่สวนคำร้องขอคืนของกลางด้วย

- **ทุกนัดของการสืบพยานโจทก์** โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนัดสืบนัดแรกเหมือน ป.วิแพ่ง

ฎ.๕๕๖๔/๓๔ วันนัดสืบพยานโจทก์แม้ไม่ใช่นัดแรกโจทก์ก็มีหน้าที่นำพยาน เข้าสืบ

ตามกำหนดนัด หากไม่ตั้งใจสืบต้องแถลงให้ชัดเจน เมื่อไม่มาจึงเป็น**การขาดนัด**

พิจารณา (ฎ.๑๗๒๖/๓๔, ๒๒๗/๒๗)

- **ขาดนัดต้องยกฟ้อง** ไม่นำทั้งฟ้องมาใช้ (ฎ.๑๔๗๔/๒๕)

ฎ. ๒๒๗/๒๗ โจทก์ไม่มาศาลหลังจากสืบพยานไปบ้างแล้ว ศาลต้องยกฟ้อง

เพราะขาดนัด

- **ข้อสังเกต**

ก. ถ้าโจทก์แถลงหมดพยานแล้ว / แถลงต่อศาลว่าไม่ตั้งใจสืบพยานอีกแล้ว /

เป็นวันนัดสืบจำเลย เป็นเรื่องที่โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องสืบพยาน การที่โจทก์

ไม่มาจะทำให้โจทก์ต้องเสียสิทธิในการชักดำเนินพยานจำเลยเท่านั้น

ไม่สมควรยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัด

ฎ.๑๖๕๓/๒๑ โจทก์แถลงไว้ว่าโจทก์ไม่ติดสืบพยานต่อไป ขอให้จำเลย

นำพยานเข้าสืบ เมื่อโจทก์ไม่มายังไม่สมควรยกฟ้อง

ฎ.๑๒๕๖/๒๑ โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานจำเลย โจทก์ไม่มีหน้าที่

ต้องปฏิบัติต่อศาล เพียงเสียสิทธิชักค้ำพยานจำเลย

จึงไม่ยกฟ้องเพราะเหตุขาดนัด

ข. แม้จำเลยไม่มาศาลซึ่งต้องสืบต่อหน้าจำเลย แต่โจทก์ก็ยังมีหน้าที่ต้องมา

ฎ.๓๗๕๔/๓๐ ญ. คดีอาญาโจทก์ไม่มาในวันนัดสืบพยานโจทก์โดยไม่มี

เหตุขัดข้อง ศาลชอบจะยกฟ้องโดยไม่คำนึงว่าจำเลยจะมาหรือไม่

และจะอยู่ในอำนาจศาลหรือไม่ เพราะ ม.๑๖๖ และ ๑๘๑ มีเจตนารมณ์

เร่งรัดคดีให้ดำเนินไปโดยสะดวก มิให้ประวิงคดี และกรณีนี้เป็นเรื่อง

ระหว่างศาลกับโจทก์

- หมายเหตุ ฎีกาเดิม ๆ (ฎ.๑๐๕/๒๓, ๓๐๓/๒๖) **ถูกกลับแล้ว**

ค. แม้ส่งหมายนัดให้จำเลยบางคนยังไม่ได้ โจทก์ก็ยังคงต้องมา

(ฎ.๒๐๘๕/๔๗)(ข้อสอบสมัย ๕๙)

ง. โจทก์ต้องทราบนัดโดยชอบแล้ว

ฎ.๑๐๒๖/๐๓ รอฟังคำสั่ง แต่ถ้าไม่สั่งวันยื่นคำร้องต้องแจ้งให้ผู้ร้องทราบ

จ. ฝ่ายโจทก์ต้องไม่มีใครมาเลย (ทนายโจทก์ ผู้รับมอบ / เสมียน)

โจทก์ร่วม คนใดคนหนึ่งมากก็ได้ (ฎ.๑๕๑๙/๙๗)

- **แต่ถ้ามีโจทก์หลายคน** โจทก์คนใดไม่มาคนนั้นขาดนัด (๒๐๘๕/๔๗)

- **ทนายโจทก์** มาไม่ขาดนัด (ฎ.๘๗๒/๙๒)

- **เสมียนทนาย** มาขอเลื่อนคดี ไม่ขาดนัด (ฎ.๑๗๓๙/๒๘)

- **ต่างคนต่างฟ้องแล้วศาลสั่งรวม** **ไม่ใช่โจทก์ร่วม** ต้องถือโจทก์

แต่ละสำนวน (ฎ.๕๔๖๑/๓๔)

ช. โจทก์มาศาลแล้วต้องเข้าห้องพิจารณาด้วย

ฎ.๒๑๓/๓๑ ทนายติตว่าความในศาลเดียวกันโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง

เมื่อไม่เข้าห้องพิจารณาตามกำหนดนัดต้องถือว่าไม่มาศาล

ฎ.๑๙๖๓/๔๙ นัดสืบเวลา ๙.๐๐ น. แม้อัยการโจทก์เจ้าของสำนวนมาศาล

แต่ไม่เข้าห้อง คงไปทำคดีอื่น ศาลประกาศเรียกและรอจนเวลา

๑๑.๑๕ น. จึงถือว่าโจทก์ไม่มา

- **ฎ.๑๐๓๘๓/๕๙** ศาลนัดสืบพยานโจทก์เวลา ๙.๓๐ – ๑๖.๓๐น.

โจทก์ต้องมาศาลตั้งแต่เวลาเริ่มต้นที่ศาลกำหนดนัด มิใช่มาศาลในช่วงเวลาใดก็ได้ แม้วันนัดโจทก์จะอยู่ในห้องพิจารณาคดีอื่น แต่ไม่ใช่มาศาลในคดีนี้ และไม่ใช้หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศาลที่จะประกาศเรียกตาม ส่วนความเข้าใจผิดของโจทก์เป็นความผิดพลาดบกพร่องของโจทก์เองไม่มีเหตุยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่

- **ข้อสังเกตกรณีมีการขอเลื่อนคดีแล้วไม่มาศาล**

๑. หากทนายโจทก์ขอเลื่อน หรือมอบให้เสมียนทนายมาขอเลื่อน

- เท่ากับโจทก์มา

- **หากไม่อนุญาต** ศาลจะยกฟ้องเพราะขาดนัดไม่ได้ **ต้องสั่งดังนี้**

- **A.** **ถ้ายังไม่เคยมีการสืบโจทก์** ก็ยกฟ้องโดยถือว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสืบ

- **B.** **ถ้าสืบโจทก์มาบ้างแล้ว** ต้องงดสืบพยานโจทก์แล้วนัดสืบพยานจำเลย / ถ้า

เห็นว่าพยานโจทก์ไม่พอฟังลงโทษก็งดสืบจำเลยและนัดฟังคำพิพากษา

- **๒. ถ้าโจทก์ยื่นคำร้องขอเลื่อนคดีไว้ก่อนวันนัด** แต่วันนัดไม่มา ศาลต้อง

พิจารณาคำร้องก่อนว่ามีเหตุสมควรอนุญาตให้เลื่อนหรือไม่

.... **ถ้ามี**ก็อนุญาตให้เลื่อน

.... **ถ้าไม่มี**ก็ไม่อนุญาต เมื่อไม่อนุญาตแล้วการที่โจทก์ไม่มาจึงต้องยกฟ้อง

เพราะโจทก์ขาดนัด จะยกฟ้องตาม ม.๑๘๕ ไม่ได้เพราะเป็นเรื่องขาดนัด

(ฎ.๔๑๐/๒๘)

- **๓. หากเป็นการขาดนัด** แม้จะได้มีการไต่สวนมูลฟ้องแล้ว

ฟังได้ว่ามีมูล **หรือ** มีการสืบพยานโจทก์ในนัดก่อนๆ ไว้

และพอฟังได้ว่าจำเลยทำผิด **ก็ยังคงต้องยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัด**

(ฎ.๑๒๑๔/๓๘)

- ๔. หากโจทก์ขอเลื่อนคดี ศาลต้องสั่งคำร้องก่อน

จะยกฟ้องโดยไม่สั่งคำร้องก่อนเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา

ผิดขั้นตอน ไม่ชอบ ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่

(ฎ.๔๑๐/๒๘)

การขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ มาตรา ๑๖๖ วรรคสอง

- หลักเกณฑ์

๑. ต้องเป็นกรณีที่ศาลยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัด โดย**ดูตามความเป็นจริง**

(แม้ศาลจะสั่งผิด) โจทก์ก็ต้องขอให้ถูก

๑.๑ โจทก์ขาดนัดแต่ศาลยกฟ้องโดยถือว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสู้บ แม้ศาลจะสั่ง

ไม่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ได้ตัดสิทธิที่จะขอให้ยกคดีขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่ (ฎ.๗๗๒/๒๘)

๑.๒ หากไม่ใช่ขาดนัดแต่ศาลยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัด ก็ขอให้พิจารณาใหม่ไม่ได้

ฎ.๔๖๒๕/๔๕ ศาลยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัด โดยที่โจทก์ไม่ทราบวันนัด

จึงไม่อยู่ในบังคับที่โจทก์จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ภายใน ๑๕ วัน ตาม๑๖๖ว.๒

++ เรื่องนี้ศาลสั่งผิด และ โจทก์ก็ขอผิด

++ โจทก์ควรจะต้องขอให้เพิกถอน ฯ หรือ อุทธรณ์คำสั่ง

++ ตามฎีกาขอเกิน ๑๕ วัน ศาลจึงสั่งว่าไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องขอภายใน ๑๕ วัน

- **ฎ.๑๙๐/๖๔** ชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลเห็นว่าตามคำฟ้องโจทก์ไม่มีรายละเอียดว่า จำเลยฟ้องโจทก์อย่างไร เป็นเท็จส่วนใดทั้งโจทก์ไม่มีเอกสารมาแสดง มีเพียง คำเบิกความของโจทก์ลอยๆ คดีของโจทก์ไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศต.ไม่รับ โจทก์อุทธรณ์คำสั่งไม่รับ ศธ.ยก คำสั่งไม่รับเป็นที่สุด ตาม ม.๑๙๘ทวิ ว.ท้าย แต่โจทก์มายื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ เมื่อไม่ใช่ยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัดจึงขอไม่ได้

- **๒. การร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ต้อง**

๒.๑ ต้องร้องขอต่อศาลชั้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันยกฟ้อง

(ไม่ใช่นับแต่ทราบ) โดยแสดงเหตุอันสมควร (ฎ.๒๕๙๕/๓๙)

๒.๒ ถ้าขอแล้ว ศต.ยกคำร้อง โจทก์อุทธรณ์คำสั่งได้

๒.๓ หากไม่ขอให้ยกคดี ฯ ก็อุทธรณ์คำสั่งยกฟ้องได้ แต่ต้องอุทธรณ์โต้แย้งศต.

ที่ยกฟ้อง จะอุทธรณ์ให้ศอ.ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ไม่ได้ (ฎ.๒๑๐๙/๒๙)

๒.๔ **ต้องเลือก**เอาว่าจะอุทธรณ์ หรือร้องขอให้ยกฯ เพราะจะขัดแย้งกัน

และที่สำคัญ เมื่อใช้สิทธิอย่างใดแล้วหากจะกลับมาใช้สิทธิ

อย่างอื่นอีก จะเกินเวลายื่นคำร้อง / อุทธรณ์ (ฎ.๑๑๙๔/๑๐)

๒.๕ **เหตุสมควร**

๒.๕.๑ **แนวฎีกาที่ไม่ถือเป็นเหตุสมควรที่ศาลไม่อนุญาต**

ฎ.๕๕๔/๔๐ ความผิดพลาดของโจทก์

ฎ.๒๕๙๔/๓๙ ความผิดพลาดของผู้รับมอบอำนาจโจทก์ ไม่ถือว่ามีเหตุอันควร

ฎ.๑๗๒๖/๓๔ จำวันนัดผิด

ฎ.๗๒๗/๔๘ เข้าใจผิดเรื่องวันนัด

ฎ.๑๙๖๗/๔๙ ตัดว่าความในคดีอื่นโดยเชื่อว่าจะมีอัยการคนอื่น

มาทำหน้าที่แทน

๒.๕.๒ เหตุสมควรที่ศาลอนุญาต ส่วนมากเป็นเรื่องเจ็บป่วย / จุกเงิน

ฎ.๒๐๘/๔๗ ทนายโจทก์ป่วยและไปหาหมอก่อนวันนัด ๑ วัน ซึ่งอาจขอเลื่อนคดีได้

แต่ไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ศาลทราบ พฤติการณ์สื่อในการประวิงคดี จึงไม่สมควร

ให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่

ฎ.๖๔/๒๑ โจทก์มาศาลช้าครึ่งชั่วโมงเพราะเหตุขัดข้องการจราจรติดขัดกว่าปกติ

เนื่องจากฝนตกหนักถือว่ามีเหตุสัไควร

• **ข้อสังเกต** การร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ แม้ศต.ยกคำร้อง ศอ.ยื่น ก็ไม่ต้องห้าม

ฎีกาตาม ม.๒๒๐ เพราะไม่ใช้การฎีกาในเนื้อหาของคดี (ฎ.๙๒๘๐/๕๑)

มาตรา ๑๖๖ วรรคสาม

- **หลัก** ยกฟ้องตาม ม.๑๖๖ ว.๑ แล้วฟ้องใหม่ไม่ได้ แต่มีข้อยกเว้น

- **สรุป**

๑. ใครฟ้องแล้วขาดนัดคนนั้นฟ้องใหม่ไม่ได้

๒. ถ้าอัยการเป็นโจทก์แล้วยกฟ้องใครก็ฟ้องใหม่ไม่ได้

๓. ถ้าผู้เสียหายเป็นโจทก์แล้วถูกยกฟ้อง

๓.๑ ถ้าความผิดต่อส่วนตัว ใครก็ฟ้องใหม่ไม่ได้

๓.๒ ถ้าความผิดต่อแผ่นดิน อัยการฟ้องใหม่ได้

ฎ.๘๑๖/๒๓ คดีพ.ร.บ.เช็ค ผู้เสียหายฟ้องเอง ศาลยกฟ้องตาม ม.๑๖๖ ว.๑

โจทก์ยื่นคำร้องขอให้พิจาราคดีใหม่ แต่เมื่ออัยการยื่นฟ้อง โจทก์จึงถอนคำร้อง

แล้วมาขอเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการ ดังนี้เมื่อโจทก์ถอนคำร้องเท่ากับไม่ได้

ยื่นขอให้พิจารณาคดีใหม่ เมื่อเป็นความผิดต่อส่วนตัว ยกฟ้องแล้วจึงฟ้องใหม่

อีกไม่ได้ โจทก์จึงขอเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการไม่ได้ด้วย และในขณะเดียวกัน

สิทธิของอัยการที่ฟ้องไว้ก่อนก็ระงับไปด้วย

- **ฎ.๒๗๑๖/๒๘** ยกฟ้องตาม ม.๑๖๖ ว.๑ **ไม่ใช่อำนาจของผู้พิพากษานายเดี่ยว**

(เรื่องนี้โจทก์ขอให้พิจารณาคดีใหม่ ศต.ยก โจทก์อุทธรณ์อ้างว่า พ.นายเดี่ยวไม่มีอำนาจยกฟ้อง ศอ.เพิกถอนคำสั่งยกฟ้องและให้ ศต.ดำเนินการใหม่ ศต.เพิกถอนแล้ว และเห็นว่าข้อเท็จจริง ที่โจทก์ขาดนัดยังอยู่ จึงยกฟ้องโดยครบองค์คณะ)

การพิจารณาและการสืบพยาน

- **มาตรา ๑๗๒** การพิจารณาและการสืบพยาน
 ๑. ต้องทำโดย**เปิดเผย**
 ๒. ต้อง**ต่อหน้าจำเลย**
- **การพิจารณา** ตาม ม.๑๗๒ หมายรวมถึง (**ฎ.๖๔๑/๔๙, ๒๐๘/๕๑**)
 - + การสืบพยานโจทก์
 - + การสืบพยานโจทก์ร่วม
 - + การสืบพยานจำเลย

ฎ.๖๑๖/๘๖ จำเลยจะยินยอมให้สืบลับหลัง ก็ไม่สามารถทำได้

ฎ.๖๕๑/๔๙ ทนายจำเลยมาศาลขอเลื่อนโดยอ้างเหตุจำเลยป่วย โจทก์ไม่ค้าน

และแถลงว่าหากจำเลยรับข้อเท็จจริงแล้วโจทก์ไม่ติดใจสืบพยานต่อไป ทนายจำเลยแถลงยอมรับ แล้วโจทก์แถลงไม่ติดใจสืบพยานที่เหลือ ดังนี้เมื่อจำเลยไม่มาศาลจึงไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้อย่างใดอย่างหนึ่งลับหลังจำเลยได้ การให้ทนายจำเลยรับข้อเท็จจริงจึงไม่ชอบ (ข้อสอบเน ๙ ๖๐)

ฎ.๑๗๓๖/๕๐ จล.๒หลบหนี ดังนี้เมื่อจับได้และยกคดีขึ้นพิจารณา ต้องสืบพยานใหม่

ฎ.๗๕๖๑/๔๒ ในคดีอาญา การพิจารณาและสืบพยานไม่ว่าในชั้นสืบพยานโจทก์ หรือสืบพยานจำเลยจะต่อกระทำต่อหน้าจำเลยไว้แต่ศาลจะอนุญาตให้จำเลยไม่ต้องมาฟังการพิจารณาตาม ม.๑๗๒ ทวิ เมื่อจำเลยไม่มาโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ถือว่ามีพฤติการณ์หลบหนีให้ออกหมายจับ ศต.ไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่ล้งหลังจำเลยได้อีกต่อไป การที่ ศต.ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยถือว่าจำเลยไม่ติดใจสืบพยานและเป็นอันหมดพยานจำเลย คดีเสร็จการพิจารณาและนัดฟังคำพิพากษา กับมีคำพิพากษาไปจึงไม่ชอบตาม ม.๑๗๒ ว.๑ **

- **ข้อสังเกต**

๑. คดีละเมิดอำนาจศาลแม้จะมีโทษทางอาญา แต่ก็เป็นกรดำเนินการตาม ป.วิแพ่ง ม.๓๑ และ๓๓ เป็น กม.พิเศษให้อำนาจศาลค้นหาความจริงได้ โดยไม่ต้องทำต่อหน้าจำเลยเช่นคดีอาญาทั่วไป (ฎ.๑๑๕๙/๒๖)
๒. การเรียกสำนวนสอบสวนจากอัยการตาม ม.๑๗๕ ไม่ใช้การพิจารณา และสืบพยานจึงไม่ต้องทำต่อหน้าจำเลย (ฎ.๕๒๓๙/๔๗)

๓. การรับฟังคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตาม ม.๒๒๖/๕ ไม่อยู่ในบังคับ

ม๑๗๒ และ ๑๗๒ ทวิ ไม่ต้องทำต่อหน้าจำเลย (ฎ.๑๘๙๘/๕๔)

๔. คู่ความสามารถตกลงกันให้เอาบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูล

ฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณาได้ เว้นข้อหาจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่

๕ ปีขึ้นไปตาม ม.๒๓๗ ว.๒

๕. จำเลยบางคนหลบหนีก่อนสืบพยาน เมื่อจับได้ต้องสืบใหม่

(ฎ.๑๗๓๖/๕๐) และการสืบพยานใหม่ ไม่ทำให้จำเลยที่เคยสืบแล้วเสียเปรียบ

- **ฎ.๖๕๖๓/๕๔** บันทึกคำเบิกความของพยานในคดีอื่นแม้จะสืบลับหลัง
จำเลยในคดีนี้ก็สามารถอ้างเป็นพยาน เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย
ได้หากมีเหตุจำเป็น หรือมีเหตุสมควรที่ไม่สามารถนำพยานมาเบิก
ความได้ตามข้อยกเว้นใน ม.๒๒๖/๕

(แต่ต้องรับฟังด้วยความระมัดระวังตาม ม.๒๒๗/๑)

๖. การแถลงรับข้อเท็จจริง หากเป็นผลร้ายแก่จำเลย ถือเป็นการพิจารณา
ที่ต้องทำต่อหน้าจำเลย (ฎ. ๒๐๘/๕๑)

๗. กรณีรวมการพิจารณา หากก่อนรวมมีการสืบพยานบ้างแล้ว
ต้องสืบพยานต่อหน้าจำเลยอีกในสำนวนที่ยังไม่ได้สืบต่อหน้าจำเลย
(ฎ. ๙๘๐๐-๒/๕๑)

๘. หากมีจำเลยหลายคนและมีการสืบพยานใจทักไปบ้างแล้วจำเลยบางคน
รับสารภาพ ศาลให้แยกฟ้องคนที่ปฏิเสธ ดังนี้คำเบิกความในคดีเดิม
ที่ได้ทำต่อหน้าจำเลยนี้แล้วนำมาใช้ได้ (ฎ. ๑๔๕๗/๓๑)

มาตรา ๑๗๒ ว.๒ การสอบคำให้การจำเลย

ฎ.๒๑๓๐/๕๗ การสอบคำให้การไม่จำเป็นต้องมีทนายจำเลยอยู่ด้วย แต่ต้องผ่าน

ขั้นตอนการสอบถามทนายความหรือแต่งตั้งทนายให้มาแล้วตาม ม.๑๗๓

ฎ.๗๗๓๕/๕๗ ถ้าฟ้องลักทรัพย์หรือรับของโจร จำเลยให้การรับสารภาพ

ศต.ต้องสอบถามให้ชัดแจ้งว่ารับฐานใด มิฉะนั้นการดำเนินกระบวนการ

พิจารณาของศต.จึงไม่ชอบ (จะส่งผลถึง ม.๑๗๖) (**๓๘๖๕/๕๗**)

มาตรา ๑๗๒ ว.๒ การสอบคำให้การจำเลย

การสอบคำให้การจำเลยเป็นเพียงเพื่อให้ศาลทราบประเด็นเบื้องต้น
แม้ศาลไม่ได้สอบก็ไม่ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเสียไป
โดยถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ (ฎ.๔๖๕/๐๙)

- **ฎ.๖๒๔๗/๖๒** ผู้เสียหายเป็นเด็ก อายุ ๕ ปีเศษ มาเบิกความด้วยตนเอง

แต่ระหว่างสืบพยานไม่ให้ความร่วมมือที่จะตอบคำถาม ศต.เห็นควร

ให้ถ่ายทอดภาพและเสียงคำให้การของผู้เสียหายซึ่งบันทึกไว้ในชั้นสอบสวน

ต่อหน้าคู่ความ ถือว่าภาพและเสียงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความ

ผู้เสียหายในชั้นพิจารณาตาม ป.วิอาญา ม.๑๗๓ ตีร ว.๓ มิใช่พยานบอกเล่า

ข้อยกเว้นพิจารณาฉบับหลังจําเลย

- **มาตรา ๑๗๒ ทวิ** เป็นดุลยพินิจของศาล แม้จะเข้าเงื่อนไข แต่ถ้าศาลไม่เห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินฯ เป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลจะไม่อนุญาตก็ได้

- **มาตรา ๑๗๒ ทวิ (๑)** มีองค์ประกอบดังนี้

๑. คดีอัตราโทษจำคุก **อย่างสูงไม่เกิน ๑๐ ปี**

๒. จำเลยต้อง **มีทนาย**

๓. ได้รับ **อนุญาตจากศาล**

ข้อสังเกต ฉบับหลังได้ทุกนัด และไม่อยู่ในบังคับวรรคสุดท้าย

- **มาตรา ๑๗๒ ทวิ (๒)**

- ๑. **คดีมีจำเลยหลายคน**

- ๒. **โจทก์แถลงว่าการพิจารณา / สืบพยาน ที่จะทำ**ไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนนั้น****

- ๓. **ศาลพอใจตามคำแถลง**

- **ข้อสังเกต** **A. ลับหลังเป็นบางนัด (เฉพาะนัดที่ขอ)**

- B. จำเลยที่ลับหลังจะมีทนายหรือไม่ก็ได้**

- C. และอยู่ในบังคับวรรคท้าย**

- **มาตรา ๑๗๒ ทวิ (๓)**

- ๑. มีจำเลยหลายคน

- ๒. เป็นช่วงของการพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนอื่น

- ๓. ศาลจะให้สืบพยานจำเลยลับหลังจำเลยที่ไม่ได้สืบพยานได้

- **ข้อสังเกต** ลับหลังเป็นบางนัด จำเลยที่ลับหลังจะมีทนายหรือไม่ก็ได้

และอยู่ในบังคับวรรคท้าย

- มาตรา ๑๗๒ ทวิ (๕)

๑. จำเลยไม่อาจมาเนื่องจากความเจ็บป่วย / มีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้

๒. มีทนายความ

๓. ได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๑๗๒ ทวิ (๕)

๑. ศาลสั่งให้จำเลยออกนอกห้องพิจารณาเพราะขัดขวางการพิจารณา
๒. จำเลยออกนอกห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาต

(บัญญัติมารองรับ ม.๑๘๐)

- มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ (ฉ.๓๓)

๑. หลังจากศาลดำเนินการตาม ม.๑๗๒ ว.๒ แล้ว

๒. จำเลยหลบหนี / ไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีเหตุอันสมควร

๓. ให้ศาลออกหมายจับ (ต่อ)

- มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ (ต่อ)

๔. หาก*ไม่ได้ตัวมาภายใน ๓ เดือน* นับแต่ออกหมายจับ

๕. ถ้า*ศาลเห็นสมควร* เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะให้การพิจารณาคดี

ไม่ชักช้า และ*จำเลยมีทนาย* ศาลมีอำนาจพิจารณา / สืบพยานลับหลัง

แล้วมีคำพิพากษา

ข้อสังเกต เป็นกรณีที่จำเลยสละสิทธิ์ในการเผชิญหน้ากับการพิจารณาโดยปริยาย

- **มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๒ (ฉ.๓๓)**

๑. นิติบุคคลเป็นจำเลย

๒. หลังจากศาลดำเนินการตาม ม.๑๗๒ ว.๒ แล้ว

๓. หลังจากออกหมายจับผู้จัดการ / ผู้แทนนิติบุคคลแล้วยังจับไม่ได้ตัวมา

ภายใน ๓ เดือนนับแต่ออกหมายจับ และไม่มีผู้แทนอื่นมาดำเนิน

๔. ถ้าศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะให้การพิจารณาคดี

ไม่ชักช้า และจำเลยมีทนาย ศาลมีอำนาจพิจารณา / สืบพยานลับหลัง

แล้วมีคำพิพากษา

- มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการสืบพยานลับหลังจำเลยอีก

(มาตรา ๑๘๐ กรณีจำเลยขัดขวางการพิจารณา ศาลสามารถสั่งให้จำเลย

ออกจากห้องพิจารณา (มี ม๑๗๒ ทวิ (๕) มารองรับแล้ว))

- มาตรา ๒๓๗ ทวิ

• **มาตรา ๒๓๗ ทวิ** กรณีการสืบพยานไว้ล่วงหน้าก่อนฟ้อง ตาม ว.๕ และ ๗

ซึ่งไม่มีบทบัญญัติให้ต้องสืบพยานต่อหน้าผู้ต้องหาหรือไม่ แต่ให้

รับฟังคำพยานดังกล่าวในชั้นพิจารณาได้

ฎ.๒๙๘๐/๔๗ ไม่มีตัวผู้ต้องหา ก็ขอสืบพยานล่วงหน้าได้

ฎ.๓๕๔๑-๒/๕๐ การสืบพยานไว้ก่อนฟ้องตาม ม.๒๓๗ ทวิ ไม่อยู่

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ ว.๒

• ข้อสังเกต

๑. แม้ไม่อยู่บังคับ ม.๑๗๒ ว.๒ แต่ต้องปฏิบัติใกล้เคียงชั้นพิจารณาให้มากที่สุด

โดย ว.๑ ตอนท้าย หากผู้ต้องหาถูกควบคุม / มีตัวอยู่ในอำนาจ ก็ให้เบิกมา

๒. ยกเว้นหลักเรื่องการอ่านและอธิบายฟ้องตาม ม.๑๗๒ ว.๒ ด้วย

(ฎ.๗๕๗/๔๕)

๓. ม.๒๓๗ ตีรให้นำมาใช้กับการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญและพยานอื่น

จึงสืบล่วงหน้าได้ทั้งหมด ทั้งพยานเอกสาร วัตถุ และผู้เชี่ยวชาญ

การสืบพยานเด็ก

• มาตรา ๑๗๒ ตีร

๑. ก่อนปี ๒๕๕๐ กม.ให้เป็นดุลยพินิจศาล
๒. อายุของพยาน กม.ไม่ได้บัญญัติไว้ว่านับถึงเมื่อไร ต่างกับเรื่อง
การสอบถามทนาย น่าจะ**ถืออายุ ณ วันสืบพยาน**
๓. ดูเฉพาะอายุ ไม่ต้องคำนึงเรื่องการบรรลุนิติภาวะ

การสืบพยานเด็ก

- ฎ.๖๒๔๗/๖๒ พยานปากผู้เสียหายเป็นเด็กอายุ ๕ ปีเศษ ระหว่างสืบ พยานไม่ให้ความร่วมมือที่จะตอบคำถาม ศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ถ่ายทอดภาพและเสียงคำให้การของผู้เสียหายที่บ้านทักไว้ในชั้นสอบสวนต่อหน้าคู่ความได้ โดยถือว่าภาพและเสียงเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความผู้เสียหายในชั้นพิจารณาตาม ม.๑๗๒ ตี ว.๓ โดยมีใช้พยานบอกเล่า

การสอบถามเรื่องทนายความ มาตรา ๑๗๓

• มาตรา ๑๗๓ วรรค ๑ เป็นบทบังคับเด็ดขาด

๑. คดีมีโทษประหารชีวิต / จำเลยมีอายุ ๑๘ ปี ในวันถูกฟ้อง

๒. ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายหรือไม่

๓. ถ้าจำเลยไม่มีให้ศาลตั้งทนายความให้

ฎ.๓๖๖/๓๔ เป็นบทบังคับเด็ดขาด ที่ศาลต้องถาม และถ้าไม่มีศาลต้อง

จัดให้โดยไม่มีข้อยกเว้น ต้องทั้งสองอย่าง

- ก่อนเริ่มพิจารณา

๑. ก่อนเริ่มถามคำให้การเพราะการถามคำให้การถือเป็นการพิจารณาอย่างหนึ่ง

ตาม ป.วิแพ่ง ม.๑(๘) ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕ (ฎ.๓๐๑๗/๔๑)

๒. ก่อนเริ่มอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และก่อนสอบถามคำให้การ

จำเลยตาม ม.๑๗๒ ว.๒ (ฎ.๘๗๑/๐๙ ฎ.)

ฎ.๗๗๐๑/๔๗ คดีโทษประหารชีวิต ศต.เพียงแต่สอบถามเรื่องทนายความ

โดยไม่ตั้งให้ เป็นการไม่ชอบ

อายุ... กฎหมายระบุชัดเจนว่าวันฟ้อง ไม่ใช่วันทำผิด / วันสอบคำให้การ

(ข้อสอบเนฯ สมัย๕๗)

- มาตรา ๑๗๓ วรรค ๒

๑. คดีที่มีโทษจำคุก (ทุกกรณี)

๒. ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลสอบถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่

๓. ถ้าไม่มี และ จำเลยต้องการให้ศาลตั้งให้

• **ฎ.๔๔๖๐/๔๖** ศต.สอบถามคำให้การจำเลยโดยไม่ได้สอบถามเรื่อง

ทนายความก่อนเป็นการไม่ชอบ แต่ในวันสืบพยานโจทก์นัดแรก

จำเลยแต่งทนายเข้ามาแก้ต่างทุกนัดจนเสร็จคดี ไม่มีเหตุที่ศาลสูง

จะย้อนสำนวน (หากไม่ย้อน ศาลสูงจะต้องอ้าง ม.๒๐๘ (๒)

“ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็น ...”)

++ ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย

++ เรื่องนี้จำเลยปฏิเสธ แต่ถ้าจำเลยรับสารภาพ ศาลฎีกาเห็นว่าไม่ชอบและ

ให้ย้อนให้ ศต.สอบถามทนายใหม่ (ฎ.๖๓๒๗/๔๘)

• ข้อสังเกต

๑. สอบถามเรื่องทนายแต่ไม่ได้จดไว้ในรายงาน ถือว่าไม่ถูกต้อง
ตาม ป.วิแพ่ง ม.๔๘ แต่ชอบตาม ป.วิอาญา ม.๑๗๓ จึงไม่มีเหตุ
ยกย้อน (ฎ.๒๙๒๓/๔๑)
๒. ถ้าไม่ถูกต้อง หากถูกเพิกถอนแล้ว ถือว่ากระบวนการพิจารณาตั้งแต่ไม่ถาม
ถูกเพิกถอนแล้ว ต้องสอบถามและสืบพยานใหม่หมด จะนำบันทึก
คำพยานเดิมแล้วให้ทนายความถามค้านพยานโจทก์ที่สืบแล้วไม่ได้
(ฎ.๘๓๖๖/๔๔)

๓. เมื่อไม่ได้สอบถามเรื่องทนายความไม่ชอบ จึงยื่นไปให้สอบใหม่แล้วส่ง
สำนวนคืนไม่ได้ **ต้องเพิกถอน** โดยยกคำพิพากษาศต. แล้วให้ดำเนินกระบวนการ
พิจารณาใหม่ (ฎ.๓๔๔/๔๙)
๔. ไม่สอบถามเรื่องทนายเป็นการไม่ชอบ แม้ภายหลังจำเลยจะตั้งทนายเข้ามา
ก็ยังไม่ชอบอยู่ (ฎ.๖๓๒๗/๔๘ **เรื่องนี้ รับสารภาพ สืบประกอบแล้ว**
ในวันนัดฟังคำพิพากษาจำเลยตั้งทนายเข้ามา)

๕. คดีละเมิดอำนาจศาลเป็นกฎหมายพิเศษที่ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้ โดยการไต่สวนและไม่จำเป็นต้องทำต่อหน้าจำเลย จึงไม่อยู่ในบังคับ ม.๑๗๓ ว.๒ ที่จะต้องสอบถามเรื่องทนาย (ฎ.๔๙๒๓/๕๗)
๕. ถ้าถามแล้วจำเลยจะหาทนายเอง หากต่อมาไม่ตั้งมา และไม่ขอให้ตั้งให้ แสดงว่าจำเลยไม่ประสงค์จะให้มืทนาย ถือว่าชอบ (ฎ.๒๐๖๙/๔๑, ๑๒๖๐/๑๔)

๖. ถ้าถามแล้วจำเลย**จะหาทนายเอง** แต่ถึงวันนัดหาไม่ได้จึง**ขอให้ศาลตั้งให้**

ศาลต้องตั้งให้ (ฎ.๒๒๐๖/๒๐)

๗. การสอบถาม / การตั้งทนายให้ **เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบฯ** และเป็น

ความบกพร่องของ ศต. ที่ศาลสูงจะต้องยกชั้น แต่ถ้ายกชั้นแล้ว

จะทำให้จำเลย**เสียสิทธิ**ในฐานะนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับไปบ้างแล้ว

ศาลฎีกาไม่ยกชั้น

- **ฎ. ๓๒๗๙/๕๐** จำเลยมี ๒ คน โทษประหาร ศต. สอบถามเรื่องทนายแล้ว

จล.ที่ ๑ ไม่ต้องการ แต่ศาลก็ขอแรงทนายให้ หลังจากนั้นมีการตั้งทนายให้

จล.ที่ ๒ เพียงคนเดียวแล้วมีการดำเนินคดีต่อไปจนพิพากษา โจทก์อุทธรณ์

ศอ.๕ เพิ่มลงโทษฐานจำหน่ายฝิ่นอีกกระทง จล.๑ ไม่ฎีกา แต่ จล.๒ ฎีกา

ศก.วินิจฉัยว่า จล.๒ ทำผิดร่วมกับ จล.๑ เมื่อเป็นพยานชุดเดียวกัน การทำ

หน้าที่ของทนายจล.๒ มีผลดูแลคดีของ จล.๑ ด้วยในตัว ดังนั้นจล.๑ จะมีทนาย

หรือไม่ ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลคดี และจล.๑ ได้สิทธิจากนักโทษเด็ดขาดไปแล้ว

๒ปี จึงไม่ย้อน

- **ฎ.๕๗๖๔/๕๐** จำเลยมี พ.ทำหน้าที่ทนายความโดยไม่ปรากฏใบแต่งตั้งทนาย
แต่ พ. ก็ดำเนินการในฐานะทนายของจำเลยจน ศต.พิพากษา ภายหลัง
ศอ.ให้จำเลยจัดทำใบแต่งตั้งให้เสียให้ถูกต้อง แต่จำเลยแถลงไม่ประสงค์
จะแต่งตั้งทนายเนื่องจากต้องการรับสารภาพ แสดงว่าการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาจำเลยไม่เสียเปรียบ จึงไม่ยกย้อน

- **๗. ในชั้นสอบสวน** ม.๑๓๔/๑ ว.๑ คดีโทษประหาร / ผู้ต้องหาอายุไม่เกิน ๑๘

ก่อนถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายหรือไม่

ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาให้ แต่ใน ม.๑๓๔/๔ วรรคท้าย ... “ จะรับฟังเป็นพยาน

หลักฐาน ในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ ”

+++ผลไม่ทำให้การสอบสวนไม่ชอบ

- ๘. **คำรับของจำเลยเรื่องเพิ่มโทษ** แม้จะก่อนถามเรื่องทนายความเป็นคนละส่วน

กับกรณีความผิดที่จำเลยถูกฟ้องร้อง ไม่เกี่ยวกับ ม.๑๗๓ แม้จำเลยจะให้การ

ก่อนสอบถามเรื่องทนายความก็ไม่เสียไปจึงรับฟังเพื่อเพิ่มโทษจำเลยได้

(ฎ.๘๗๑/๐๙ ฎ.)

จบครั้งที่ ๓ (๖ ก.พ.๖๖)

++++ เริ่มครั้งที่ ๔ +++++

(๑๓ ก.พ.๖๖)

- ม.๑๗๓ ว.๓ ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลทนาย

ฎ.๓๖๖๑/๕๖ เป็นอำนาจของ ศ.ต.ที่จะกำหนด อุทธรณ์ไม่ได้เว้นแต่

ศ.ต.ใช้ดุลยพินิจกำหนดผิดกฎหมายหรือระเบียบ (๑๖๔๐๘/๕๕)

ฎ.๔๙๒๓/๕๗ เมื่อไม่มีกฎหมายให้ศาลตั้งทนายให้ใน

คดีละเมิดอำนาจศาล ทนายจึงไม่มีสิทธิได้รับเงินรางวัล

การตรวจพยานหลักฐาน มาตรา ๑๗๓/๑ และ ๑๗๓/๒

- การตรวจพยานหลักฐาน

๑. มีเฉพาะกรณีที่จำเลยให้การปฏิเสธ หรือไม่ให้การ

๒. เพื่อความรวดเร็ว / ต่อเนื่อง / เป็นธรรม

๓. ต้องแจ้งวันนัดให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน

๔. โจทก์ต้องมา มิฉะนั้นถูกยกฟ้องเพราะขาดนัด (ม.๑๗๓/๒ ว.๑

ตอนท้ายให้นำ ม.๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เคยออก เนฯ แล้ว)

- **๕.** หลังตรวจพยานหลักฐานและกำหนดวันนัดสืบพยานแล้ว หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะให้มี**การสืบพยานล่วงหน้าก่อนถึงวันนัด**ตาม ม.๑๗๓/๒ ว.๒ ได้ แต่ต้องสืบต่อหน้าจำเลย

เป็นคนละกรณีกับการสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้อง (มาตรา ๒๓๗ ทวิ)

ฎ.๓๕๒๒/๖๓ การที่ศาลจดยางงานให้นัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การ/

คุ้มครองสิทธิ/ตรวจพยานหลักฐาน/ไกล่เกลี่ย แต่มีข้อความเพิ่มว่า

หากจำเลยปฏิเสธให้ผู้พิพากษาประจำศูนย์กำหนดวันนัดตรวจ

พยานหลักฐานและประชุมคดี แสดงว่าไม่ใช่วันนัดตรวจพยานหลักฐาน

เพราะถ้าจะตรวจพยานหลักฐานจำเลยต้องปฏิเสธแล้วกำหนดวันนัดและ

แจ้งให้คู่ความทราบอีกชั้น จึงยกฟ้องโจทก์เพราะเหตุขาดนัดไม่ได้

การสืบพยาน

• มาตรา ๑๗๔ โจทก์สืบก่อน

๑. คดีอาญาต้องสืบพยานโจทก์ก่อน จะให้จำเลยนำสืบก่อนไม่ได้

ฎ.๑๒๗/๐๓ ต่างคนต่างทำร้าย / ต่างคนต่างฟ้อง / ศาลสั่งรวม แต่
จะสืบทีละข้างจนเสร็จไม่ได้

๒. คดีขอคืนของกลาง / ขอให้ริบทรัพย์ตาม พ.ร.บ.มาตรการ

ไม่อยู่ในบังคับ ม.๑๗๔ ผู้ร้อง / ผู้คัดค้านแล้วแต่กรณีจึงต้อง

นำสืบก่อน (ฎ.๑๘๔/๒๔, ๘๘๔๔/๒๓)

๓. แม้จะขออนับโทษต่อจากคดีในศาลเดียวกัน โจทก์ก็มีหน้าที่นำสืบ

ไม่ใช่เรื่องที่ศาลรับรู้เอง (ฎ.๗๒๖๒/๔๖)

๔. ศาลไม่สามารถนำคำเบิกความของจำเลยที่ตอบคำถามค้านของโจทก์

มาฟังเพื่อลงโทษจำเลยได้ โจทก์สืบไม่ครบก็เอามาเติมเต็มไม่ได้

• ฎ.๕๔๘๕/๓๙ โจทก์ไม่ได้นำสืบว่าอาวุธปืนนั้นไม่มีทะเบียน แม้จำเลย

จะตอบคำถามค้านโจทก์ว่าอาวุธปืนที่ใช้ยิงไม่มีทะเบียน ก็ลงโทษ

ฐานมีอาวุธปืนไม่มีทะเบียนไม่ได้ เพราะไม่ใช่การรับสารภาพ

- **ข้อสังเกต**

- ๑ หากจำเลยแถลงยอมรับข้อเท็จจริง และศาลได้จัดไว้ในรายงานฯ
ถือว่าจำเลยยอมรับข้อเท็จจริงตามที่โจทก์บรรยายฟ้องแล้ว
ศาลรับฟังได้โดยโจทก์ไม่ต้องนำสืบ (ฎ. ๓๐๔๐/๓๕)

- ๒. หากจำเลยต่อสู้เหตุยกเว้นความรับผิดถือว่าจำเลยปฏิเสธหน้าที่นำสืบว่าจำเลยทำผิดเป็นของโจทก์ (ฎ.๖๗๔๗/๖๐)

ฎ.๖๗๔๗/๖๐

- **๓.** หากจำเลยต่อสู้เรื่องป้องกัน เท่ากับจำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิด จึงเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะนำเสนอว่าจำเลยกระทำความผิด ไม่ใช่เรื่องที่จำเลยต้องนำเสนอว่ากระทำเพื่อป้องกันตน (ฎ.๙๔๓/๐๘, ๒๐๑๙/๑๔)

- **๔.** หากจำเลยรับว่ากระทำผิดแต่ต่อสู้อ้างเหตุที่จะลดหย่อนผ่อนโทษ เช่น บันดาลโทษะ จำเป็น ภาระการพิสูจน์ในเรื่องเหล่านี้เป็นของจำเลย ตาม ป.วิแพ่ง ม.๘๔/๑ ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕ (คนละกรณีกับ ม.๑๗๔) **ฎ.๑๐๒๐/๖๓** แม้ป.วิอาญาจะมีได้บัญญัติชัดแจ้งในเรื่องภาระการพิสูจน์ แต่ ม.๑๕ ให้นำ ป.วิแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะบังคับได้ เมื่อจำเลยรับสารภาพตามฟ้องแต่อ้างเหตุลดหย่อนผ่อนโทษว่าทำโดยบันดาลโทษะ ภาระในการพิสูจน์ในประเด็นนี้ตกแก่จำเลยว่าผู้เสียหายข่มเหงจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมอย่างไร

- **๕.** แม้จำเลยต่อสู้เรื่องเหตุลดหย่อนโทษซึ่งจำเลยมีภาระการพิสูจน์ **แต่**
โจทก์ก็ยังคงต้องนำสืบก่อนตามมาตรา ๑๗๔

เรียกสำนวนการสอบสวนจากอัยการ (มาตรา ๑๗๕)

มาตรา ๑๗๑ วรรค ๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวน และการพิจารณา
มาใช้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม โดยยกเว้น ม.๑๗๕ แต่ศาลก็เรียกได้

ฎ.๑๒๘/๘๗ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนมา
ประกอบคดีได้

หมายเหตุ การยกเว้น ม.๑๗๕ เลยทำให้ศาลเรียกได้เสมอไม่ต้องรอให้

สืบใจทักเสร็จ

***** เป็นอำนาจของทุกชั้นศาล**

***** การเรียกสำนวนการสอบสวน ไม่ใช่การพิจารณาและ
การสืบพยานจึงไม่ต้องทำต่อหน้าจำเลย (ฎ.๕๒๓๙/๔๗)**

จำเลยรับสารภาพ

- **มาตรา ๑๗๖**

๑. ถ้าจำเลยให้การ**รับสารภาพตามฟ้อง** ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบ

พยานหลักฐานต่อไป**ก็ได้** +++ เป็นดุลยพินิจ (ฎ.๒๙๔๔/๔๔)

ฎ.๗๙๕๐/๔๙ ม.๑๗๖ มิได้หมายความว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้ว

ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำเลยเสมอไป ถ้าศาลเห็นว่าไม่ผิดย่อมนยกฟ้องตาม

ม.๑๘๕ ได้ **หรือ**เห็นควรให้มีการสืบพยานก่อนก็ได้โดยเป็นอำนาจของศาลที่จะสั่ง

ได้และทุกชั้นศาล **(ฎ.วางหลัก)**

ถ้าศาลไม่สั่งสืบก็ต้องถือว่าข้อเท็จจริงยุติแล้วว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง

ฎ.๒๗๗๕/๔๘ และ ๔๘๔/๔๙ เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพและศาลสั่งสืบเสาะ

ซึ่งวัตถุประสงค์ของการสืบเสาะเพื่อใช้ประกอบดุลยพินิจในการกำหนดโทษ

เท่านั้น **จึงไม่สามารถนำข้อเท็จจริงที่ได้จากรายงานการสืบเสาะมายกฟ้องได้**

ฎ.๑๙๕๗/๑๕ **ญ.** เมื่อรับสารภาพต้องถือว่าข้อเท็จจริงยุติตามคำรับ แม้

ในคดีนั้นจะมีจำเลยอื่นปฏิเสธและศาลไม่ได้สั่งแยกฟ้องแล้วทางนำสืบ

ได้ความว่าจำเลยผิดฐานอื่นก็ต้องพิพากษาลงโทษตามฟ้องที่รับสารภาพ

คำรับสารภาพต้องชัดเจนว่ารับฐานใด หากไม่ชัดเจนเป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นที่
จะต้องถามให้ชัดเจน

ฎ.๗๗๓๕/๕๗ โจทก์ฟ้องลักทรัพย์หรือรับของโจร ศต.อ่านและอธิบายฟ้องให้

จำเลยฟัง จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง เป็นกรณีที่ ศต. มิได้สอบถาม

คำให้การของจำเลยให้ชัดเจนว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพในข้อหาใด

ข้อหาหนึ่ง จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วย ป.วิอาญา

ม.๑๗๒ ว.๒

ยื่นคำให้การไม่ชัดเจนว่ารับฐานใด แต่ศาลชั้นต้นสอบถามและจดรายงานชัดเจน

แล้วใช้ได้

ฎ.๙๘๘๘/๕๘ โจทก์ฟ้องหลักทรัพย์หรือรับของโจร จำเลยยื่นคำให้การรับ
สารภาพตามฟ้องโดยไม่ได้ระบุว่ารับฐานใด แต่ ศต. สอบคำให้การแล้วโดย
บันทึกที่มุมซ้ายของคำให้การว่าสอบจำเลยแล้วยืนยันให้การรับสารภาพข้อหาลัก
ทรัพย์ นอกจากนี้ยังจดรายงานว่าอ่านและอธิบายฟ้องให้โจทก์ฟังแล้วจำเลยให้
การรับสารภาพหลักทรัพย์ ปฏิเสธรับของโจรโดยจำเลยลงชื่อในรายงาน ถือว่ารับ
สารภาพตาม ม.๑๗๖ วรรค ๑

๑. ต้องรับสารภาพจริง ๆ

ฎ.๑๓๑๘/๒๓ จำเลยให้การว่าความจริงลูกกระเบิดไม่ใช่ของจำเลย แต่เพื่อไม่

ยุ่งยากแก่คดีจึงขอรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ดังนี้ไม่ใช่คำรับสารภาพตามฟ้อง

ฎ.๑๓๕๑๖/๕๓ รับสารภาพแต่แถลงข้อเท็จจริงว่าไม่มีเจตนา ฟังไม่ได้ว่ารับสารภาพ

- ○○ รับสารภาพแต่มีคำแถลงเพิ่มเติมว่าทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถือว่า

รับสารภาพ ส่วนคำแถลงเป็นการขอบรรเทาโทษ / ลดโทษไม่ใช่การปฏิเสธว่า

ไม่มีเจตนา (ฎ.๒๒๗๔/๒๕)

- ๒. คำรับสารภาพ ตัวยกที่ใช้คำว่า “รับสารภาพตามฟ้อง”

๒.๑ รับสารภาพตามฟ้อง

๒.๒ รับสารภาพตลอดข้อหา

๒.๓ รับสารภาพว่าได้กระทำความผิดตามฟ้อง

- **รับสารภาพตามฟ้อง** ถือว่ารับทุกอย่างที่อยู่ในคำฟ้อง ทั้งข้อหาและอื่น ๆ

(ฎ.๕๒๔๘/๔๖ ฎ. และ ๕๗๙/๖๒) แต่มี ฎ.๑๕๗๑๙/๕๗ ที่ไม่ถือว่า

รับว่าเป็นจำเลยเดียวกัน

๓. กรณีจำเลยยื่นคำให้การ ๒ ครั้งไม่เหมือนกัน

ฎ.๒๐๓๘/๓๘ ให้ศาลสอบถามจำเลยว่าจะให้การอย่างไร

๔. คดีที่ไม่ต้องสืบประกอบ แต่หากมีการสืบพยานในคดีนั้นด้วยแล้ว

ศาลสามารถรับฟังข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบมาเป็นคุณแก่จำเลยได้

โดยไม่ถือว่าเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงนอกสำนวน

ฎ.๑๒๑๗๔/๕๓ จำเลยรับสารภาพข้อหาไม่มีปิ่นไม่มีทะเบียน หลังจากมีการสืบพยาน

โจทก์แล้ว เมื่อทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่าเป็นปิ่นมีทะเบียนของผู้อื่น ย่อมนำ

ข้อเท็จจริงมาฟังเป็นคุณแก่จำเลยได้

- **ฎ.๗๗๑๖/๖๑** ฟ้องหลายข้อหา จำเลยรับสารภาพ จึงสืบประกอบข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่น ส่วนข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยมิชอบไม่ต้องสืบ เมื่อทางนำสืบข้อหาพยายามฆ่าใจทักไม่ได้อาวุธปืนมาเป็นของกลาง และใจทักไม่ได้นำสืบให้ได้ความว่าอาวุธปืนดังกล่าวเป็นปืนที่ไม่มีทะเบียนของผู้อื่นก็นำมาฟังเป็นคุณแก่จำเลยได้ว่าเป็นอาวุธปืนของผู้อื่นที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ได้ตามกฎหมาย

- **๕. ข้อยกเว้นที่ต้องสืบประกอบ ...** ความผิดอัตราโทษขั้นต่ำจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่า

๕.๑ ไม่ต้องคำนึงโทษขั้นสูง (ฎ.๑๒๑๔/๒๙)

๕.๒ หากมีหลายข้อหา **ดูเป็นรายฐานความผิด**ว่าฐานนั้นว่าขั้นต่ำ ๕ ปีหรือไม่

๕.๓ จำเลยเป็นเด็ก / เยาวชน ซึ่ง ป.อาญา ม.๗๕ และ๗๖ ให้ลดมาตราส่วนโทษ

ก็ดูโทษเต็มก่อนลด

ฎ.๙๔/๓๘ ฟ้องจำเลยอายุ ๑๖ ปี อัตราโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่ ๕ ปี แต่

ป.อาญา ม.๗๕ ต้องลดมาตราส่วนโทษกึ่งหนึ่ง ก็ยังต้องสืบประกอบ

ฎ.๗๒๐๗/๓๙ จำเลยอายุ ๑๗ ปี ตาม ม.๗๖ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษให้ซึ่งเป็นดุลยพินิจ ก็จะสืบประกอบ ต้องดูโทษเต็มตามกฎหมาย

๕.๔ พยายาม / สนับสนุน ตาม ป.อาญา ม.๘๐ และ ๘๖ รับโทษ ๒ ใน ๓

จะสืบประกอบหรือไม่ **ต้องคำนวณลดระวางโทษก่อนด้วย**

ฎ.๕๒๙/๙๖ พยายามทำความผิดลงโทษได้เพียง ๒ ใน ๓ เมื่อจำเลย

รับสารภาพจึงไม่ต้องสืบประกอบ (**ฎีกานี้ตัดสินโทษตามกฎหมายเดิม**)

๕.๕ **บันดालโทษะ** ตาม ม.๗๒ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมาย

กำหนดเพียงใดก็ได้ จึงเท่ากับไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ

ฎ.๑๑๘๑๗/๕๖ ฟ้องฆ่าผู้อื่นโดยบันดาลโทษะ ซึ่งศาลจะลงโทษ

น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงใดก็ได้ กรณีจึงไม่มีอัตราโทษ

จำคุกอย่างต่ำ เมื่อจำเลยรับสารภาพจึงไม่ต้องสืบประกอบ

๕.๖ หากไม่สืบประกอบ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ
ต้องดูว่าเป็นความบกพร่องของใคร

๕.๖.๑ ถ้าโจทก์แถลงว่าไม่ตั้งใจสืบ เป็นความบกพร่องของโจทก์
ที่ไม่นำพยานมาสืบ ศาลต้องยกฟ้อง (ฎ.๕๙๑/๓๖)

๕.๖.๒ ถ้าศาลไม่สั่งให้สืบโดยที่โจทก์ไม่ได้แถลง เป็นความบกพร่อง
ของศาล ศาลสูงยกฟ้องไม่ได้ ต้องยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น
(ยกย้อน) (ฎ.๙๔๗/๓๓)

๕.๖.๓ ถ้าโจทก์ไม่อยู่ จะถือว่าโจทก์ไม่สืบไม่ได้

ฎ.๙๔๗/๓๓ ข้อหาจำหน่ายเมทโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป วันยื่นฟ้องจำเลยให้การรับสารภาพ เมื่อ ศต. ไม่ได้นัดเพื่อพิจารณาคดีและแจ้งให้โจทก์ทราบว่าจะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป การที่ ศต.จดรายงานว่าคุณความไม่สืบพยานโดยที่โจทก์ไม่ได้อยู่ในศาลขณะนั้น เพราะแม้โจทก์มาศาลก็ไม่อาจสืบได้เนื่องจากไม่ใช่วันนัดสืบ และยกฟ้องเพราะขาดนัดก็ไม่ได้ กรณีเช่นนี้ต้องเลื่อนไปนัดสืบพยานโจทก์ในวันหลัง การนัดฟังคำพิพากษาไปในวันที่โจทก์ยื่นฟ้องเสียทีเดียวจึงไม่ชอบ *****

๕.๗ พยานที่สืบประกอบต้องมีที่มาเป็นอิสระจากคำรับสารภาพ หากมีเพียง คำรับของจำเลยในชั้นสอบสวนก็ถือว่ายังไม่เป็นที่พอใจ (ฎ.๘๕๘/๔๗)

๕.๘ หากศาลพิพากษาลงโทษ จำเลยอุทธรณ์เรื่องการรับฟังพยานหลักฐาน ว่ายังไม่พอที่จะรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้อง หรือโจทก์ สืบไม่สมได้ แต่จะอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิดไม่ได้เพราะเป็นการ อุทธรณ์โต้เถียงข้อเท็จจริงที่ขัดกับคำให้การรับสารภาพ หรือเป็นการ ยกข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ในชั้นอุทธรณ์ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๕ ว.๑ ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕ (ฎ.๑๓/๖๐)

๖. การรับฟังรายงานการสืบเสาะในกรณีที่จำเลยให้การรับสารภาพ

๖.๑ เป็นการรับฟังเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องโทษและวิธีการที่จะ

ดำเนินแก่จำเลย (ฎ.๒๘๔๙/๕๕)

๖.๒ ไม่อาจนำมารับฟังในฐานะพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยการกระทำ

ของจำเลยที่ถูกฟ้องได้ (ทั้งบวกและลบ) หากเห็นว่าการกระทำ

ของจำเลยตามรายงานฯ ขัดแย้งกับคำฟ้องและคำรับสารภาพ

ของจำเลย ก็ชอบที่จะสืบพยานเพิ่มเติมให้ชัดเจน (ฎ.๖๔๔๒/๖๒)

- จะนำข้อเท็จจริงในคำร้องขอฝากขังมายกฟ้องในกรณีที่จำเลย

ให้การรับสารภาพและไม่ต้องสืบประกอบไม่ได้

ฎ. ๑๒๖๘๑/๕๘ ฟ้องหลักทรัพย์ตาม ม.๓๓๕ และ ๓๓๖ ทวิ จำเลยให้การ

รับสารภาพตามฟ้อง ไม่ต้องสืบประกอบ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าจำเลย

หลักทรัพย์โดยใช้รถ จ.ย.ย.เป็นยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การพาทรัพย์ตามที่

บรรยายฟ้อง ศอ.๒ จะยกเอาข้อเท็จจริงจากคำร้องฝากขังมาฟังว่าจำเลย

ใช้รถในการเดินทางไปมาไม่ใช่เพื่อความสะดวกมาเป็นเหตุยกฟ้องตาม

ม.๓๓๖ ทวิไม่ได้

๘. ในกรณีที่ความผิดมีหลายวรรค และแต่ละวรรคมีโทษต่างกัน

จำเลยให้การรับสารภาพ หากไม่มีการสืบประกอบ ลงโทษได้

เฉพาะวรรคที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่ห้าปีไม่ได้เท่านั้น

ส่วนตามวรรคอื่นลงได้

๙. ๕๙๑/๓๖ ฟ้องพราກเด็กตาม ม.๓๑๗ โดยไม่ได้ระบุนวรรค ซึ่งวรรค ๓ มี

อัตราโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่ห้าปี จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง

เมื่อโจทก์ไม่ตั้งใจสืบจึงลงตามวรรค ๓ ไม่ได้ แต่ลงตามวรรคแรก

ที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่สามปีได้ (มี ฎ.๕๘๒๑/๔๔ เดินตาม)

๙. ศาลสูงสั่งให้ศาลชั้นต้นสืบพยานเพิ่มเติมได้ (ฎ.๖๔๔๒/๖๒)

ฎ.๒๙๔๔/๖๔ ฟ้องพรากผู้เยาว์เพื่อการอนาจาร จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นสั่งสืบเสาะ แล้วศาลฎีกาเห็นว่าจากการสืบเสาะจำเลยจะพาไป อยู่กินด้วย ไม่ได้เพื่อการอนาจาร ศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้ศาลชั้นต้นสืบพยาน ในส่วนนี้ได้ และหากสืบแล้วไม่ผิดก็ยกฟ้องได้

ข้อสังเกต เรื่องนี้ไม่ได้เอารายงานสืบเสาะมายกฟ้อง แต่เอาข้อเท็จจริง จากการสืบพยานมายกฟ้อง

๑๐. การอุทธรณ์กรณีจำเลยให้การรับสารภาพ

๑๐.๑ จะอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิดไม่ได้เพราะเท่ากับยอมรับ

ข้อเท็จจริงตามฟ้องแล้ว จึงเป็นอุทธรณ์ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วใน
ศต. ต้องห้ามตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๕ ว.๑ ประกอบ ป.วิอ. ม.๑๕

ฎ.๘๖๐๕/๕๙ จำเลยรับสารภาพฐานรับของโจร ต่อมาอุทธรณ์ว่าไม่มีเจตนารับ
ของโจร เป็นการโต้เถียงข้อเท็จจริงอย่างอื่นนอกจากที่ให้การรับสารภาพ เป็น
การอุทธรณ์โดยยกข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากัน
มาแล้วใน ศต. ต้องห้ามตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๕ ว.๑ ประกอบ ป.วิอ. ม.๑๕

๑๐.๒ ถ้ามีสืบประกอบแล้วอุทธรณ์ทำนองว่าพยานโจทก์ยังไม่พอ

ฟังว่าจำเลยทำผิดตามฟ้อง เป็นข้อเท็จจริงที่วากันมาแล้วใน ศ.ต.

ไม่ต้องห้ามตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๕ ว.๑ ประกอบ ป.วิอ. ม.๑๕

ฎ.๓๗๕๙/๖๓ จำเลยอุทธรณ์ว่าการกระทำของจำเลยที่โจทก์นำสืบ

ประกอบยังฟังไม่ได้ว่ามีเจตนาฆ่า อุทธรณ์ได้ไม่ขัดกับคำรับสารภาพ

กรณีสั่งให้แยกฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธ ม.๑๗๖ ว.๒

- **มาตรา ๑๗๖ วรรคสอง**

๑. มีจำเลยหลายคน

๒. จำเลยบางคนรับสารภาพ

๓. ศาลเห็นสมควร (ดุลยพินิจ)

๔. สั่งจำหน่ายคดีจำเลยที่ปฏิเสธ เพื่อให้โจทก์ฟ้องเป็นคดีใหม่ **ภายใน**

เวลาที่ศาลกำหนด (ก็ได้)

- ๑. **โจทก์ต้องฟ้องตามข้อหาเดิมเท่านั้น** จะฟ้องข้อหาอื่นไม่ได้
(ฎ.๘๓๑/๐๒) เดิมฟ้องฉ้อโกงหรือยักยอก แต่ฟ้องใหม่เป็นรับของโจร
- ๒. เมื่อสั่งให้แยกฟ้องแล้ว คำขออื่นในคดีเดิมย่อมตกไป ต้องขอในคดีใหม่
ด้วย เช่น นับโทษต่อ เพิ่มโทษ ริบของกลาง (ฎ.๔๑๙๐/๒๙)
- ๓. ในทางกลับกัน หากมีคดีใดขอให้นับโทษจำเลยต่อจากคดีเดิม ดังนี้
เมื่อแยกฟ้องเป็นคดีใหม่แล้วก็ต้องขอแก้ฟ้องเพื่อขอให้นับโทษต่อ
จากคดีใหม่แทนด้วย (ฎ.๑๖๔๓/๑๔)

๔. คดีใหม่ต้องยื่นบัญชีระบупยานใหม่ด้วย ทำเหมือนกับฟ้องคดีใหม่ทั่วไป

ฎ.๓๓๘๙/๒๒ ศาลสั่งให้แยกฟ้อง การฟ้องใหม่โจทก์ก็ต้องยื่นบัญชีระบупยาน

ใหม่ด้วย แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรับฟังพยานที่ระบุไว้ใน

คดีเดิมได้ตาม ป.วิอาญา ม.๑๕ ประกอบ ป.วิแพ่ง ม.๘๗ (๒)

๕. แยกฟ้องแล้วจะนำเหตุลักษณะคดีตาม ม.๒๑๓ *มาใช้ไม่ได้

เพราะเป็นจำเลยคนละคดีกันแล้ว (ฎ.๑๐๔๐/๑๖)

- ๖. หากคดีเดิมมีการสืบพยานไปบ้างแล้ว หากเป็นการสืบต่อหน้า
จำเลยที่แยกมาฟ้องแล้ว นำมาใช้ได้โดยถือว่าเป็นการพิจารณา
และสืบพยานโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยแล้ว (ฎ.๑๔๕๗/๓๑)

- **ข้อสังเกต**

- **๑.** คดียาเสพติดติดตาม พ.ร.บ.วิฯ ยาเสพติด จะสืบประกอบโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

- **๒.** ต้องรับสารภาพตามข้อหาที่ฟ้องเท่านั้น จะรับฐานอื่นไม่ได้ แม้จะไม่ใช้ข้อหา ที่ต่างในสาระสำคัญก็ตาม

ฎ.๕๖๖๖/๔๕ ฟ้อง ล.๑ ลักทรัพย์ ล.๒ และ ล.๓ รับของโจร แต่ ล.๒ และ ล.๓

รับสารภาพลักทรัพย์ เมื่อโจรก็ไม่สืบต้องยกฟ้อง และนำ ม.๑๙๒ ว.๓ มาใช้ไม่ได้

การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

- **มาตรา ๑๘๒ วรรค ๒** ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผย
ในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายใน ๓ วันนับแต่วันเสร็จคดี ถ้ามีเหตุสมควร
จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ **แต่ต้องจดรายงานเหตุไว้**
 ๑. **อ่านแล้วมีผลทันที** แม้จะอ่านใหม่ก็ไม่กระทบกับการอ่านที่ชอบแล้ว
- **ฎ.๒๗๖/๐๕ ญ.** ออกหมายจับจำเลยมาฟังเกิน ๑ เดือนแล้วไม่ได้ตัวจึงอ่าน
ให้โจทก์ฟัง ถือว่าอ่านให้จำเลยฟังโดยชอบแล้ว แม้จะได้อ่านให้จำเลยฟัง
เมื่อได้ตัวมาหลังจากอ่านครั้งแรก ๕ เดือน ก็เป็นเพียงให้จำเลยทราบ
หาเป็นการยืดอายุฎีกาไม่

- ๒. ไม่จำเป็นต้องอ่านให้จำเลยฟังพร้อมกันทุกคน เมื่ออ่านให้จำเลยคนใดฟังแล้วจะมีผลกับจำเลยคนนั้นจะต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน ๑ เดือน (ฎ.๖๘๘/๒๖)

- ๓. แม้ไม่ใช่วันนัดฟัง แต่เมื่อเสร็จการพิจารณาแล้วอ่านได้เลย

ฎ.๖๙๖๙/๔๖ ศต.นัดฟังคำพิพากษา ศอ. เมื่ออ่านให้ฟังแล้วปรากฏว่า ศอ.ยกคำพิพากษาของ ศต. ให้ ศต.นัดฟังคำพิพากษาใหม่และดำเนินการต่อไป ศต.จึงอ่านคำพิพากษาของศต.ให้โจทก์และจำเลยฟังต่อเนื่องกันไปเลย ดังนี้ถือว่าอ่านโดยชอบตาม ม๑๘๒ ว.๒

- ๔. แม้ กม.จะให้อ่านให้คู่ความฟัง แต่ในส่วนของจำเลย

ต้องอ่านให้ตัวจำเลยและไม่จำเป็นต้องอ่านให้ทนายจำเลยฟังด้วย

(คร.๓๐๗๒/๔๖)

- ๕. หากจำเลยไม่มาฟังจนศาลออกหมายจับเพื่อให้มาฟังแล้ว ไม่จำเป็นต้อง

แจ้งวันนัดอ่านให้จำเลยทราบอีก โดยหากออกหมายจับ

ครบ ๑ เดือนแล้วยังจับตัวไม่ได้ ศาลก็อ่านลับหลังได้ (ฎ.๖๐/๒๘)

คำพิพากษา (มาตรา ๑๘๔)

• มาตรา ๑๘๔

๑. การวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก

๒. หากหาเสียงข้างมากไม่ได้ให้ผู้เห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากกว่า

ยอมเห็นด้วยผู้เห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า

ฎ.๖๙๘๘/๔๙ องค์คณะมี ๒ คน จึงหาเสียงข้างมากไม่ได้ แต่พิพากษาว่า

จำเลยมีความผิดและลงโทษ และมีความเห็นแย้งว่าจำเลยไม่มีความผิด

และควรยกฟ้อง แสดงว่าถือเอาความเห็นของผู้ที่มีความเห็นเป็นผลร้าย

กับจำเลยมากกว่า ขัดต่อ ม.๑๘๔

ผลของคำพิพากษา (มาตรา ๑๘๕)

กรณีให้ศาลยกฟ้อง

๑. จำเลยไม่ได้กระทำความผิด
๒. การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด
๓. คดีขาดอายุความ
๔. มีเหตุตาม กม. ที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ

- กรณีให้ศาลลงโทษจำเลยตามความผิด

๑. จำเลยได้กระทำความผิด และ

๒. ไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมาย

ฎ.๘๐๔๖/๔๒ เหตุต่าง ๆ ที่ศาลจะยกฟ้องนั้น ศาลสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัย
เองได้โดยที่จำเลยมิต้องยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้

ฎ.๓๔๖๘/๕๓ จะนำข้อเท็จจริงจากรายงานการสืบเสาะ *มาเป็นเหตุเพื่อ
ยกฟ้องไม่ได้ (ทางแก้สั่งให้ศ.ต้น สืบพยานตาม ฎ.๒๙๔๔/๔๔)

• ข้อสังเกต

๑. ข้อหาที่ยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น หากคดีขึ้นศาลสูง แล้ว ศาลสูงเห็นว่าเป็นข้อเท็จจริงอันเกี่ยวพันกัน และการกระทำของจำเลย ไม่เป็นความผิด ศาลสูงก็ยกฟ้องได้ (ฎ.๗๙๔๑/๕๑)

++++ ไม่รวมในชั้นไต่สวนมูลฟ้องที่ศาลสั่งมีมูลแล้วเด็ดขาดตาม ม.๑๗๐
จะไปพิพากษาแก้ว่ามีมูลในฐานอื่นอีกไม่ได้

๒. คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ / ฎีกา หรือต้องห้ามอุทธรณ์ / ฎีกาข้อเท็จจริง
หากสำนวนขึ้นศาลสูง แล้วศาลสูงเห็นว่า ศาลล่างลงโทษหนักไป
ศาลสูงก็มีอำนาจลงโทษตามที่เหมาะสมได้ตาม ม.๑๘๕ ว.๒ ประกอบ
ม.๒๑๕ และ ม.๒๒๕ (ฎ.๗๑๒๓/๕๓, ๒๐๒๕/๔๑)

๓. แม้ ม.๑๘๕ จะบัญญัติให้ศาลยกเหตุต่าง ๆ ขึ้นมายกฟ้อง แต่
ตามแนวฎีกาศาลมีอำนาจยกเหตุในการลดโทษ หรือบรรเทาโทษได้ด้วย

รายละเอียดในคำพิพากษา (มาตรา ๑๘๖)

- **มาตรา ๑๘๖ (๖)** คำพิพากษาต้องมีเหตุผลในการตัดสินทั้งปัญหาข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย
- **มาตรา ๑๘๖ (๗)** คำวินิจฉัยชี้แจงของกลาง หรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง

รายละเอียดในคำพิพากษา (มาตรา ๑๘๖)

ฎ.๔๓๗๙/๕๔ ศาลพิพากษาลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งโดยไม่ได้ระบุ

เหตุบรรเทาโทษตาม ป.อาญา ม.๗๘ ว.๒ จึงไม่ชอบตาม ม.๑๘๖ (๖)

ฎ.๒๘๖/๕๔ โจทก์มีคำขอให้ริบของกลาง ศต.พิพากษามีว่า.. “คำขออื่นให้ยก”

แม้จะเข้าใจว่ายกคำขอริบของกลาง แต่เมื่อไม่ให้เหตุผลว่าทำไมไม่ริบ

จึงไม่ชอบ

- คำวินิจฉัยเรื่องของกลางรวมถึง

๑. เรื่องการสังคินของกลางด้วย

๒. ศาลสังคินของกลางได้โดยที่โจทก์ไม่ต้องขอ และ

๓. ไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

ฎ.๑๒๑๗/๕๓ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าอาวุธปืนมีทะเบียน และไม่ได้ใช้

ในการกระทำความผิด แม้โจทก์ไม่ได้ขอให้คืนแก่เจ้าของ ศาลก็

สังคินของกลางแก่เจ้าของได้ตาม ม.๑๘๖ (๙)

การแก้ไขคำพิพากษา

- **มาตรา ๑๙๐** ห้ามแก้ไขคำพิพากษา / คำสั่ง นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียน / พิมพ์ผิดพลาด

++ **๑. ห้ามเฉพาะแก้คำพิพากษา แต่ถ้าเป็นการแก้หมายจำคุกคดีถึงที่สุดไม่ห้าม**

ฎ.๕๙๑๗/๕๙ ศาลจำคุกและนับโทษต่อรวมแล้วเกิน ๒๐ปี ชัดต่อ ปอ.ม.๙๑(๒)

ศาลยอมแก้ไขหมายจำคุกเป็นไม่นับโทษต่อได้ ไม่เป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

คำพิพากษา เพราะเป็นเรื่องการบังคับคดีที่ศาลจะต้องออกหมายจำคุกเมื่อ

คดีถึงที่สุด

++ ๒. หากพิมพ์ตกไปจากร่างคำพิพากษาที่อยู่ในสำนวน สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงได้ โดยไม่ต้องมีใครร้องขอ และไม่ถือว่าเป็นผลร้ายแก่จำเลยด้วย

ฎ.๒๒๒๖/๔๗ ศาลชั้นต้นจำคุกจำเลย ๓ ปี ลดกึ่งเหลือ ๑ ปี ๖ เดือน ตามร่างคำพิพากษาที่อ่าน ๘ ก.ค.๕๔ และอยู่ในสำนวน แต่เมื่อพิมพ์คำพิพากษาแล้วลดกึ่งคงจำคุกเพียง ๖ เดือน เป็นเรื่องพิมพ์ตัวเลขผิด ศาลยอมแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงได้ โดยไม่ต้องมีใครร้องขอตามม.๑๙๐ ประกอบ ม.๒๑๕ และไม่ถือว่าเป็นผลร้ายแก่จำเลยและไม่เกินคำขอ

++ ๓. แม้ ป.วิอาญาจะบัญญัติเรื่องแก้คำพิพากษาไว้ ตาม ม.๑๙๐ ก็เฉพาะ กรณีแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น แต่หากจะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยที่ไม่ได้เกิดจากการเขียนหรือพิมพ์ผิดแล้วต้องนำ ป.วิแพ่ง ม๑๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ม.๑๔๓ ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยและมีได้มีการอุทธรณ์หรือฎีกาศาลมีคำสั่งเพิ่มเติมแก้ไข...ได้

ฎ.๑๔๙๗/๖๑ จำเลยอายุ ๑๗ ปีเศษ ไม่อาจลงโทษประหาร หรือ
จำคุกตลอดชีวิตได้ ต้องเปลี่ยนเป็นจำคุก ๕๐ ปี และต้องลดมาตรา
ส่วนโทษตาม ม.๗๕ การที่ ศาลชั้นต้นไม่ลดมาตราส่วนโทษให้เป็น
การพิพากษาโดยผิดหลง ชอบที่จะแก้คำพิพากษาให้ถูกต้องตามป.วิ
แพ่ง ม๑๔๓ ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕

ฎ.๘๔๓๓/๕๙ จำศาลชั้นต้นเพิ่มโทษจำเลยไม่ถูกต้องตาม ม.๙๓ เป็น
ข้อผิดพลาดเล็กน้อยแม้คดีจะถึงที่สุดแล้วชอบที่จะแก้คำพิพากษา
ให้ถูกต้องตามป.วิแพ่ง ม๑๔๓ ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕

คำพิพากษาต้องไม่เกินฟ้อง (มาตรา ๑๕๒)

มาตรา ๑๕๒ วรรค ๑

๑. ห้ามพิพากษา / สั่ง เกินคำขอ

๒. ห้ามพิพากษา / สั่ง ในข้อ(เท็จจริง) ที่โจทก์ไม่ได้กล่าวมาในฟ้อง

ข้อสังเกต

- ++ นอกจากใช้กับคำขอให้ลงโทษแล้วยังใช้กับคำขอต่อเนืองด้วย
- ++ จะสัมพันธ์กับ ม.๑๕๘(๕) และ (๖)
- ++ จะสัมพันธ์กับ ม.๑๙๒ วรรค ๔ ด้วย

ฎ.๑๐๗๗/๕๐ ถ้าบรรยายฟ้องแต่ไม่ขอทำัยฟ้องเท่ากับไม่ประสงค์

ให้ลงโทษ

ข้อสังเกต

++ แม้จะบรรยายฟ้องไว้ครบองค์ประกอบความผิด และนำสืบ

ตอนพิพากษาก็ต้องดูคำขอท้ายฟ้องด้วยว่าขอให้ลงโทษ

ตามมาตราในความผิดที่บรรยายฟ้องไว้ด้วยหรือไม่ ถ้าไม่

ก็ลงโทษไม่ได้เพราะเป็นการพิพากษาเกินคำขอ นอกจากนี้

จะเข้า วรรค ๔ ที่เจตก็ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ (ฎ.๗๙๗/๖๑)

ข้อสังเกต

++ ในทางกลับกันแม้จะขอให้ลงโทษไว้แต่ไม่ได้บรรยายฟ้องไว้ก็
ลงโทษไม่ได้เพราะเป็นการพิพากษาในข้อเท็จจริงที่มีได้กล่าวใน
ฟ้อง (ฎ.๑๔๕๗/๖๓)

ฎ.๒๑๖๔/๖๓ แม้จะขอให้ลงโทษตาม ม.๓๗๖ แต่เมื่อไม่ได้บรรยาย
ฟ้ององค์ประกอบความผิดนี้ จึงลงโทษไม่ได้ตาม ม.๑๙๒ วรรค ๑

ฎีกาวางหลัก

ฎ.๔๓๓๗/๕๒ ม.๑๙๒ ว.๑ กำหนดกรอบอำนาจการพิจารณาคดีของศาล หรือ

การชี้ขาดคดีไว้ ๒ ประการคือ **ห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ**

ประการหนึ่งกับ **ห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งในข้อที่โจทก์มิได้กล่าวมาในฟ้อง**

อีกประการหนึ่ง ซึ่งอยู่ในบังคับศาลที่จะพิพากษาหรือสั่งเกินประการใดไม่ได้

และทั้งสองประการเป็นเรื่องที่โจทก์จะต้องระบุมาในคำฟ้อง

สรุป มาจากในคำฟ้องที่ต้องมีทั้งสองอย่างคือทั้ง **บรรยายฟ้องและขอมาท้ายฟ้อง**

ฎ.๘๔๙๙/๖๐ ม.๑๙๒ วรรค ๑ ใช้ในชั้นอุทธรณ์ด้วย โดยจะต้องพิจารณาประกอบ

ม.๒๑๕ และ ๒๑๒

ฎ.๗๐๘๖/๕๙ ฟ้อง จล.ทั้งสาม **ร่วมกันลักทรัพย์ซึ่งอยู่ในความครอบครองของ ร.**

แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยทั้งสามใช้ให้ ร.ไปเช่าซื้อแล้วนำมาแลกกับเงิน

๑๐,๐๐๐บาท หาใช่เป็นการลักทรัพย์จาก ร. **แต่เป็นการใช้ให้ ร.ไปฉ้อโกง**

ผู้เสียหายจึงเป็นการเกินคำขอ หรือมิได้กล่าวมาในฟ้อง ตาม ม.๑๙๒ วรรค ๑

ต้องยกฟ้อง **(มิใช่เรื่องข้อแตกต่างระหว่างลักทรัพย์กับฉ้อโกง)**

ฎ.๙๑๔๐/๕๐ ฟ้องพยายามฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตาม ม.๒๘๙ (๔) ทางพิจารณา
ได้ความว่า **ทำให้ผู้อื่นกลัว หรือตกใจโดยการขู่เข็ญ ตาม ม.๓๙๒** ก็ลงโทษไม่ได้
เพราะเป็นกรณีที่ใจทักไม่ประสงค์ให้ลงโทษตาม ม.๑๙๒ ว.๔

ฎ.๕๗๑๐/๔๑ ฟ้องวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตาม ม.๒๑๗ และ ๒๑๘ ได้ความว่า
ทรัพย์นั้นจำเลยเป็นเจ้าของรวมด้วย ศาลลง ม.๒๒๐ ว.๒ ทำให้เกิดเพลิงไหม้
ทรัพย์ของตนเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่ผู้อื่นไม่ได้ เพราะใจทักไม่ได้กล่าว
มาในฟ้องตาม ม.๑๙๒ ว.๑ **(ไม่ใช่ต่างกันที่เจตนา กับประมาท แต่เป็นเจตนา
คนละฐานความผิด ม.๒๒๕ทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท)**

- **ข้อสังเกต**

แต่ถ้าฟ้องทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุของตนเองจนน่าจะเป็น
อันตรายตาม ม.๒๒๐ แต่ได้ความว่าทำให้เกิดเพลิงไหม้โดย
ประมาทตาม ม.๒๒๕ ได้ เพราะเป็นข้อแตกต่างระหว่างเจตนา
กับประมาทตาม ม.๑๙๒ วรร.๓ (ฎ.๕๒๘๐/๔๐)

- ข้อสังเกต

๑. กรณีขอให้เพิ่มโทษ ต้องบรรยายและขอด้วย (ม.๑๕๙)

แต่มีฎีกา ๒๘๘๑/๖๔ วินิจฉัยไว้ว่า

หากคำฟ้องบรรยายข้อเท็จจริงและเงื่อนไขในการเพิ่มโทษไว้ และอ้างบทกฎหมาย

ที่ขอให้เพิ่มโทษมาในคำขอท้ายฟ้อง แต่ไม่ได้ระบุข้อความว่าขอให้เพิ่มโทษไว้อีก

ก็ถือว่าโจทก์ขอให้เพิ่มโทษแล้วศาลเพิ่มโทษได้ไม่เกินคำขอ

๒. นับโทษต่อไม่ต้องบรรยาย แต่ต้องขอ

๓. ธิบของกลาง ก็ต้องขอ แต่ไม่ต้องอ้างมาตรา โดยถ้าเป็นทรัพย์สินที่มีไว้

เป็นความผิด เป็นบทบัญญัติธิบเด็ดขาดตาม ม.๓๒ แนวฎีกาใหม่

แม้ไม่ขอก็ธิบได้โดยไม่ถือว่าเพิ่มเติมโทษ

๔. การค้ำของกลางแก่เจ้าของ ศาลสั่งคืนได้แม้ไม่ขอโดย

อาศัยอำนาจตาม ม.๑๘๖ (๙) และไม่ถือว่าเกินคำขอ

(ฎ.๑๒๑๗๔/๕๔)

๕. คดีหมิ่นประมาท ป.อาญา ม.๓๓๒(๒) ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้

จำเลยโฆษณาคำพิพากษา ดังนี้แม้โจทก์ไม่ขอศาลก็สั่งได้ไม่เกิน

คำขอ (ฎ.๙๔๙๓/๖๒) แต่ไม่หมายถึงคำขออภัย (จบครั้งที่ ๔)

- **ครั้งที่ ๕**

- **วันที่ ๒๐ ก.พ.๖๖**

มาตรา ๑๕๒ (วรรค ๒)

- **มาตรา ๑๕๒ วรรค ๒** (ต้องดูประกอบวรรค ๓)

หลัก ข้อเท็จจริงที่บรรยายฟ้อง กับข้อเท็จจริงที่ได้จากทางพิจารณา
ต้องตรงกัน หากแตกต่างกันให้ศาลยกฟ้อง

ข้อยกเว้น

๑. ข้อแตกต่างนั้นไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ
๒. จำเลยมิได้หลงต่อสู้อยู่
๓. ลงโทษตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้

ฎ.๕๑๖๖/๕๐ ฟ้องว่าจำเลยพยายามฆ่า ทางพิจารณาได้ความว่า

จำเลยต้องการฆ่าผู้อื่นแต่**กระทำโดยพลาด**ต่อผู้เสียหาย

แม้ใจทักไม่ได้บรรยายว่าเป็นการกระทำโดยพลาดมาด้วย

ก็**ไม่ถือ**ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณา**แตกต่างกัน**

กับข้อเท็จจริง ที่กล่าวในฟ้องตาม ม.๑๙๒ ว.๒

ข้อสังเกต

ฎ.๙๒๔๔/๕๓ กระทำโดยพลาดทำร้ายร่างกาย (วินิจฉัยแนวเดียวกัน) แต่มี ฎ.๙๐๒๔ /๕๐ ฟ้องว่ากระทำโดยพลาด แทนผู้ตาย แล้วแทงอีก **ผู้เสียหายมากันเลยพลาดถูกผู้เสียหาย** แสดงว่าฟ้องขอให้ลงโทษกรรมเดียว ตาม ม.๙๐ แต่ได้ความว่าเจตนาฆ่าผู้ตายแล้วยังทำร้ายผู้เสียหายอีก เป็นเรื่องไม่ประสงค์ลงโทษ ตาม ว.๔

ฎ.๖๒๙๔/๖๐ ฟ้องจำเลยทำผิดคนเดียว ได้ความว่าจำเลยร่วมกับพวก

ทำผิด เป็นข้อแตกต่างในรายละเอียด เมื่อจำเลยไม่หลงต่อสู้

ลงโทษได้ ตาม ม.๑๙๒ ว.๒

ฎ.๗๕๘๓/๖๐ ลักทรัพย์ผู้เสียหาย ได้ความว่าผู้ครอบครองทรัพย์

เป็นคนอื่นก็มีใช้ข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ เมื่อจำเลย

ไม่หลงข้อต่อสู้ ลงโทษได้

ฎ.๘๑๘๕/๖๑ ฟ้องว่าชิงสร้อยคอทองคำพร้อมพระเครื่องเหรียญ

หลวงพ่อบริษัทเป็นหน้าเสื่อแต่ทางพิจารณาได้ความว่า

ชิงสร้อยแสนเลสพร้อมพระเครื่องเหรียญหลวงพ่อบริษัทเป็นหน้าเสื่อ

เป็นเพียงรายละเอียดไม่ใช่ข้อสำคัญและจำเลยไม่หลงต่อสู้

ลงโทษได้ตาม ม.๑๙๒ ว.๒

ฎ.๙๔๒๕/๕๙ ฟ้องหลักทรัพย์ของคนหนึ่ง ได้ความหลักทรัพย์เดียวกันแต่
เป็นของอีกคนก็ตาม แต่ก็เป็นผู้อื่น เมื่อ กม.มิได้บังคับเด็ดขาด
ว่าต้องระบุชื่อเจ้าของทรัพย์เสมอไป ข้อแตกต่างจึงเป็นการต่างใน
รายละเอียดมิใช่ข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่ได้
หลงต่อผู้จึงลงโทษได้ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้ตาม ม.๑๙๒ ๖.๒

ฎ.๙๔๒๕/๕๙ ฟ้องว่าใช้เอกสารปลอมต่อบุคคลหนึ่ง แต่ทางพิจารณาได้
ความว่าใช้เอกสารปลอมต่อบุคคลอีกคนหนึ่ง เป็นข้อเท็จจริงนอกเหนือจาก
ที่โจทก์กล่าวในฟ้อง ไม่อาจลงโทษได้ตาม ม.๑๙๒ ๖.๑

หมายเหตุ กรณีน่าจะเข้า วรรค ๒ ด้วยที่แตกต่างในข้อสาระสำคัญ

จึงลงโทษได้ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้ตาม ม.๑๙๒ ๖.๒

มาตรา ๑๕๒ วรรค ๓

• มาตรา ๑๕๒ วรรค ๓ ข้อแตกต่างที่**ไม่ถือว่า**ต่างกันสาระสำคัญ

๑. รายละเอียด เช่น เวลา / สถานที่ กระทำความผิด

** ไม่ได้กล่าวถึง**สิ่งของ หรือบุคคล** ... จึงต้องย้อนไป วรรค ๒ ดูแล้วแต่กรณี

ฎ.๖๘๗/๖๓ ฟ้องลักเงินผู้เสียหายที่ ๑ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าข้อโก่งธนาคาร

เป็นผู้เสียหายต่างคนกัน ถือว่าแตกต่างจากคำฟ้องในสาระสำคัญ

มาตรา ๑๕๒ วรรค ๓

๒. *ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ๘ ฐาน*

ลักทรัพย์ / กรรโชก / ริดเอาทรัพย์ / ฉ้อโกง / โกงเจ้าหนี้

ยักยอก / รับของโจร / ทำให้เสียทรัพย์

๓. *เจตนา / ประมาท*

ผล ไม่ถือว่าแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ **** จะย้อนกลับไปวรรคสอง

ก. ถ้าจำเลยไม่หลงต่อสู้ ลงตามทางพิจารณาได้

ข. ไม่ถือว่าข้อแตกต่างกันนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอตามวรรคหนึ่ง

ค. ไม่ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องที่โจทก์

ไม่ประสงค์ลงโทษตามวรรคสี่

ง. แต่จะลงโทษเกินอัตราโทษสำหรับความผิดตามที่ขอไม่ได้

ข้อสังเกต

๑. ไม่รวม วังราวทรัพย์ / ชิงทรัพย์ / ปล้นทรัพย์ / บุกรุก

๒. แต่ วังราวทรัพย์/ชิงทรัพย์/ปล้นทรัพย์ มีรากฐานเดิมมาจากลักทรัพย์

ถ้าฟ้องฐานเหล่านี้ เท่ากับโจทก์ฟ้องฐานลักทรัพย์ด้วย (ฎ.๘๙๙/๓๒)

ฎ.๘๒๑/๐๒ บุกรุกมีองค์ประกอบแตกต่างจากความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ฐานอื่นหากต่างจากฟ้องถือว่าต่างกันสาระสำคัญ แม้จำเลยจะ

ไม่หลงต่อศาลก็ต้องยกฟ้อง

๓. ยกเว้นหลักเรื่องสอบสวน ตามมาตรา ๑๒๐ แม้ความผิดที่พิจารณาได้นั้น
พนักงานสอบสวนจะไม่ได้สอบสวนมาก่อนก็ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะลงโทษ
เพราะ ม.๑๒๐ ห้ามอัยการฟ้อง แต่ไม่ห้ามศาลลงโทษ

๔. หากเป็นความผิดต่อส่วนตัว ข้อเท็จจริงทางพิจารณาได้ความนั้นต้องมี
การร้องทุกข์มาก่อน มิฉะนั้นจะส่งผลถึงอำนาจฟ้อง

(สำหรับเรื่องร้องทุกข์นี้ใช้ทั้งวรรค ๓ นี้ และวรรค ๖ ด้วย)

- **ฎ.๔๙๐๖/๔๓** ฟ้องขอหาช่มขึ้นโดยมีอาวุธปืน ตาม ป.อาญา
ม.๒๗๖ ว.๒ ดังนี้แม้จะฟังว่าช่มขึ้นตาม ม.๒๗๖ ว.๑ ศต.มีอำนาจ
ลงโทษตาม ม.๑๙๒ ว.๖ แต่เมื่อผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ตามระเบียบ
เพียงแต่แจ้งความไว้เป็นหลักฐาน โดยไม่มีเจตนาให้ผู้กระทำความผิด
ได้รับโทษ การสอบสวนจึงไม่ชอบตาม ม.๑๒๑ ว.๒ ทำให้ัยการ
ไม่มีอำนาจฟ้องตามม.๒๗๖ ว.๑ ศาลจึงไม่มีอำนาจลงโทษ

++ ความผิดที่พิจารณาได้ความนั้นต้องยังไม่ขาดอายุความด้วย

ฎ.๑๖๐๘๑-๓/๕๕ ฟ้องลักทรัพย์ได้ความว่าลักยกทรัพย์ ไม่ถือว่า
ต่างกันสาระสำคัญ ลงยกยกได้ แต่เมื่อลักยกเป็นความผิด
ต่อส่วนตัว เมื่อไม่ได้ร้องทุกข์ภายในกำหนด จึงขาดอายุความ
ลงโทษไม่ได้

ข้อสังเกต ๑. ฎีกานี้ผู้เสียหายฟ้องเอง

๒. ต่อเนื่อง เมื่อความผิดที่พิจารณาได้ความเป็นความผิดอันยอมความได้ แล้ว โจทก์ก็สามารถถอนฟ้องได้ก่อนคดีถึงที่สุด

ฎ.๖๗๙๓/๕๗ ฟ้องลักทรัพย์เป็นความผิดต่อแผ่นดิน เมื่อศอ. เห็นว่าเป็นข้อโกงและลงข้อโกงตาม ม.๑๙๒ ว.๓ เมื่อยังไม่มีคำพิพากษา ศาลสูงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ต้องถือว่าเป็นความผิดต่อส่วนตัวโจทก์ จึงถอนฟ้องได้ก่อนคดีถึงที่สุด

๓. ฟ้องหลักทรัพย์หรือรับของโจร เมื่อศาลชั้นต้นลงฐานใดแล้ว
หากอีกฐานความผิดที่ยกแล้วไม่อุทธรณ์ แนวฎีกาเดิมศาลสูง
จะลงฐานนั้นที่ยุติไปแล้วได้ แต่แนวปัจจุบัน ศาลสูงสามารถ
ลงได้ตามฐานความผิดที่ได้ความตาม ม.๑๙๒ ว.๓

(ฎ.๒๘๐/๕๑ , ๑๖๑๐/๓๙ (ป))

มาตรา ๑๙๒ วรรค๔

๑. ข้อเท็จจริงตามฟ้อง และตามทางพิจารณาไม่ต่างกัน แต่เป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ
๒. กฎหมายห้ามลงโทษตามข้อเท็จจริงนั้น
๓. โจทก์ประสงค์หรือไม่ ให้ดูจากคำขอท้ายฟ้อง
๔. แต่มีข้อยกเว้น โดยวรรค ๓ และวรรค ๖ ให้ลงได้

๖. ส่วนมากพบในความผิดหลายฐาน หากโจทก์บรรยายฟ้องบางฐาน

ไว้และทางพิจารณาได้ความตามที่บรรยายแต่โจทก์ไม่มีคำขอ

ให้ลงโทษในฐานนั้นด้วยเป็นกรณีที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ

ในฐานนั้น (ฎ.๓๔๕๔/๔๓)

๗. ปัญหาจะเกิดกับเหตุฉกรรจ์ หรือกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท

ที่โจทก์บรรยายฟ้องมาแต่ไม่ขอให้ลงโทษ ซึ่งเป็นเรื่องที่โจทก์

ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ

มาตรา ๑๙๒ วรรค ๕ อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลลงโทษ
ตามที่ถูกต้องได้

๑. ต้องเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงจากการบรรยายฟ้อง และทางพิจารณาตรงกัน
แต่อ้างฐานความผิด หรือบทมาตราผิด แต่ถ้าไม่ตรงกันจะเป็นกรณีที่โจทก์
ไม่ประสงค์ให้ลงโทษตาม วรรค ๔

ฎ.๓๔๕๔/๒๓ ฐานความผิดหรือบทมาตราผิดนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์
ให้ลงโทษด้วย

๒. การอ้างบทกฎหมายผิดนั้นต้องมีการอ้างด้วย ไม่ใช่ไม่อ้างเลย การอ้าง

กฎหมายที่ถูกละเมิดแล้วเท่ากับไม่ได้อ้าง

ฎ.๖๔๔๔/๔๖ ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

พ.ศ.๒๔๗๙ ม.๑๑ แต่ความผิดดังกล่าวมีบัญญัติใน พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม

พ.ศ.๒๕๑๑ ม.๒๑ เท่ากับยกเลิก กม. เก่าแล้ว การอ้างกม.ที่ถูกละเมิด

เท่ากับไม่ได้อ้าง

๓. การอ้างบทกฎหมายผิดนั้นต้องอ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด

เท่านั้น ไม่ใช่อ้างกฎหมายผิดฉบับ

ฎ.๘๕๘๙/๖๑ ป.วิอาญา มาตรา ๑๙๒ วรรค ๕ เป็นข้อยกเว้นของวรรค

๑ จึงต้องตีความโดยเคร่งครัด เมื่อ ว.๕ ระบุเป็นเรื่องที่โจทก์อ้างฐาน

ความผิดหรือบทมาตราผิด จะตีความขยายไปถึงอ้างกฎหมายผิดทั้งฉบับ

ไม่ได้ (ฎ.๑๑๗๓/๓๙)

มาตรา ๑๙๒ วรรค ๒ ความผิดตามฟ้องรวมการกระทำหลายอย่าง

และการกระทำแต่ละอย่างเป็นความผิดได้ อยู่ในตัวเอง ศาลลงโทษ

ตามความผิดที่ได้ความ

๑. ฟ้องบทหนัก / จกจรจ ได้ความว่าเป็นบทธรรมดา ลงได้

๒. ช่มชืด ได้ความว่าเป็นอนาจาร (ฎ.๔๐๒๔/๓๔)

๓. ฟ้องปล้นทรัพย์ ได้ความว่าชิงทรัพย์/ลักทรัพย์/ทำร้าย

(ฎ.๓๖๓๐/๕๐,๒๖๑๖/๓๑)

๔. ฟ้องตัวการได้ความว่าเป็นผู้ใช้ ลงฐานผู้ใช้ไม่ได้ถือว่าต่างกัน

ในสาระสำคัญ แต่งลงผู้สนับสนุน (ฎ.๒๖๙๖-๗/๖๒ , ๕๑๒๘/๕๗)

๕. ฟ้องผู้ใช้แต่ได้ความว่าทำผิดเอง ไม่ใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญ

ลงตัวการได้ (ฎ.๙๓๖๗/๔๖)

๖. ความผิดที่พิจารณาได้ความ ต้องยังไม่ขาดอายุความ (ฎ.๑๑๖๕๖/๕๗)

๗. ถ้าความผิดที่ได้ความเป็นความผิดอันยอมความได้ อัยการฟ้องต้องมีการร้องทุกข์ด้วยมิฉะนั้นพนักงานสอบสวนจะไม่มีอำนาจสอบสวน

(ฎ.๔๗๕๓/๔๕ , ๔๙๐๖/๔๓)

๘. ไม่ต้องคำนึงเรื่องสอบสวนเพราะเป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจศาล

ลงโทษได้ (ฎ.๒๑๒๙/๓๗)

ฎ.๕๔๒/๕๙ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นตกใจกลัวตาม ม.๓๙๒ ไม่รวมอยู่ใน

ความผิดฐานพยายามฆ่า

ข้อสังเกต

- ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณาต้องเป็นข้อเท็จจริงจากทางนำสืบ
ของโจทก์ ไม่ใช่จากการรับสารภาพของจำเลย

ฎ.๔๖๖๖/๔๕ โจทก์ฟ้อง ล.๑ ลักทรัพย์ ล.๒และล.๓ รับของโจร ทางพิจารณา

ล.๒และล.๓ ให้การรับสารภาพลักทรัพย์ โจทก์ไม่ตื้อใจสืบ กรณีไม่ใช่

ล.๒และ ๓ รับสารภาพตามฟ้อง เมื่อโจทก์ไม่สืบต้องยกฟ้อง และไม่ใช่

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างกับฟ้อง เพราะเป็นข้อเท็จจริง

ที่ได้จากการรับสารภาพของจำเลย

๒. เจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์ กับยักยอก

ฎ.๗๖๕๗/๖๑ ฟ้องฐานกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์

ตาม ม.๑๔๗ ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยเบียดบังโดยไม่ได้เป็นเจ้าของ

พนักงาน ผู้มีหน้าที่เป็นยักยอกทรัพย์ ตาม ม.๓๕๒ ลงได้ตาม ม.๑๙๒ ว.

ท้าย

๓. พยายามฆ่า กับทำร้ายร่างกายสาหัสโดยบันดาลโทสะ

ฎ.๗๐๐๔/๖๑ ฟ้องพยายามฆ่า ทางพิจารณาได้ความว่าทำร้ายร่างกายสาหัสโดยบันดาลโทสะ ตาม ม.๒๙๗(๘) ประกอบ ม.๗๒ ถือว่ารวมอยู่ในความผิดฐานพยายามฆ่าและเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง จึงลงโทษได้ตาม มาตรา๑๙๒ วรรคท้าย

๔. พยายามฆ่ากับยิงปืนโดยใช้เหตุเป็นความผิดได้อยู่ในตัว (ฎ.๒๘๙๒/๖๒)

อุทธรณ์ - ฎีกา

- **อุทธรณ์** มาตรา ๑๙๓ - ๒๑๕
- **ฎีกา** มาตรา ๒๑๖ - ๒๒๕

หลักการอุทธรณ์

มาตรา ๑๙๓

๑. อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นได้ เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์ / ที่สุด
๒. อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ (หรือศาลอุทธรณ์ภาค / ศอ.ชำนาญพิเศษ)
๓. อุทธรณ์จะมีทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

หลักการอุทธรณ์

๔. การอุทธรณ์ต้อง ระบุง้อเท็จจริงโดยย่อ หรือ ข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

ฎ.๔๙๔๒/๒๘ ฎีกาต้องชัดเจน จะถือเอาคำพิพากษาของศาลชั้นต้นเป็นฎีกา

ไม่ได้ เพราะเท่ากับไม่ได้โต้แย้งว่าคำพิพากษาของ ศาลว่าไม่ชอบอย่างไร

ข้อสังเกต คำสั่งบางเรื่องเป็นอำนาจของศาลชั้นต้นโดยเฉพาะ

จึงอุทธรณ์ ไม่ได้

๑. คำสั่งออกหมายจับ หมายค้น (ฎ.๔๗๙/๕๕ , ๒๘๕๓/๕๙)
๒. คำสั่งกำหนดเงินรางวัลทนายความ (ฎ.๑๖๔๐๘/๕๕)
๓. ดุลงพินิจในการรับรองให้อุทธรณ์หรือฎีกา (ฎ.๑๘๗/๔๒)
๔. คำสั่งในชั้นฝากขัง (ฎ.๑๑๓๕๖/๕๗)

ผู้มีสิทธิออกบัตร

๑. โฉงทกั

๒. โฉงทกัร่วม

๓. จ้ําเลย

ข้อสังเกต

กรณีโจทก์ร่วม

๑. โจทก์อุทธรณ์ได้เฉพาะข้อหาที่โจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายเท่านั้น

๒. ถ้ามีหลายข้อหา คำสั่งอนุญาตให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมไม่ได้ระบุ

ว่าให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมในข้อหาใด ก็ต้องถือว่าเป็นโจทก์ร่วม

เฉพาะข้อหาที่เป็นผู้เสียหายเท่านั้น (ฎ.๙๒๙๙/๓๙ , ๒๑๑๐/๔๘)

ฎ.๒๑๑๐/๕๘ ศาลอนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการ

โดยไม่ได้ระบุว่าให้เป็นโจทก์ร่วมในฐานะใด ต้องถือว่าอนุญาตให้
เป็นโจทก์ร่วมในฐานะที่เป็นผู้เสียหาย โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์
ในข้อหาที่มิได้เป็นผู้เสียหาย

๓. ถ้ามีหลายสำนวนและศาลสั่งรวม โจทก์ร่วมอุทธรณ์ได้เฉพาะ
สำนวนที่ตนเป็นโจทก์ร่วม (ฎ.๖๙๗๒-๓/๕๘)

ข้อสังเกต

- ข. **ผู้เสียหาย** เพียงแต่ยื่นคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นผู้ร้อง
ในคดีส่วนแพ่งตามป.วิอาญา ม.๔๔/๑ ว.๒ ไม่ได้เป็นโจทก์ร่วม จึง
ฎีกาไม่ได้ (ฎ.๑๐๘๖/๕๘ และ ๑๙๑๗/๕๙)
- ค. **ทนายจำเลย** ถ้ายื่นอุทธรณ์หรือลงชื่อในอุทธรณ์ได้ ต้องดูใบแต่งตั้งทนาย
ด้วยว่าให้สิทธิทนายยื่นอุทธรณ์ด้วยหรือไม่ (ฎ.๓๕๖๙๖/๖๐)

ข้อสังเกต

ง. **จำเลย** ในคดีที่ศาลสั่งปรับนายประกัน ถ้าจำเลยมิใช่ผู้ประกัน ก็
ไม่ใช่คู่สัญญากับศาล จึงไม่ต้องรับผิดชอบบังคับตามสัญญาประกัน
ตาม ม.๑๑๙ ว.๑ จำเลยจึงไม่มีสิทธิขอให้งดหรือลดค่าปรับ
และเมื่อศาลสั่งอย่างไรแล้วจำเลยก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ (ฎ.๔๒๑๐/๕๙)

- แม้จำเลยจะเคยแถลงว่าไม่ติดใจอุทธรณ์ ก็ไม่ตัดสิทธิอุทธรณ์

ฎ. ๓๐๒/๙๕ แม้จำเลยจะเคยยื่นคำร้องว่าไม่ขออุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น
แต่กลับยื่นอุทธรณ์ ก็ห้ามมีกฎหมายใดตัดสิทธิห้ามอุทธรณ์ไม่

มาตรา ๑๕๓ ทวิ

มาตรา ๑๕๓ ทวิ

หลัก ห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

๑. ห้ามคู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

๒. คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน

หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อยกเว้น จำเลยอุทธรณ์ได้ แต่โจทก์ยังถูกห้าม ถ้า

- (๑) จำเลยถูกจำคุกหรือกักขังแทนโทษจำคุก
- (๒) จำเลยถูกจำคุกแต่รอการลงโทษ
- (๓) จำเลยถูกรอการกำหนดโทษ
- (๔) จำเลยถูกปรับเกิน ๑,๐๐๐ บาท

มาตรา ๑๕๓ ทวิ

• ข้อสังเกต

ก. ดูอัตราโทษข้อหาตามฟ้อง หรือตามที่บรรยายฟ้องว่าต้องห้ามหรือไม่

ไม่ใช่ข้อหาความผิดที่พิจารณาได้ความ (๓๒๓๑/๓๖ , ๓๓๐๒/๕๒)

ข. ถ้าข้อหาตามฟ้องต้องห้าม แต่ข้อหาตามทางพิจารณาได้ความมีอัตราโทษ

ไม่ต้องห้าม ก็ยังถือหลักเดียวกันว่าต้องห้าม

มาตรา ๑๕๓ ทวิ

- ข้อสังเกต

ฎ.๒๐๖๓/๔๙ ฟ้องขอให้ลงโทษตาม ม.๓๕๘ และ ๓๖๒ แม้ทางพิจารณา

ข้อเท็จจริงจะได้ความเป็น ๓๕๙(๔) และ ๓๖๕(๒) แต่เป็นเรื่องที่

โจทก์ไม่ประสงค์จะลงโทษ ไม่สามารถลงโทษได้เพราะเกินคำฟ้อง

จึงยกฟ้อง จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิอาญา

ม.๑๙๓ ทวิ

- ข้อสังเกต

ค. คำขอท้ายฟ้องระบุเกินกว่าข้อหาตามคำบรรยายฟ้อง ซึ่งไม่สามารถ

ลงโทษเกินกว่าข้อหาในคำบรรยายฟ้องได้ การพิจารณาว่า

ต้องห้ามอุทธรณ์ ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่ต้องดูจาก

ข้อหาตามที่บรรยายฟ้อง จะดูข้อหาตามคำขอท้ายฟ้องไม่ได้

(ฎ.๓๑๒๓/๖๐)

ฎ.๕๙๔/๕๑ ฟ้องขอให้ลงโทษฐานลักทรัพย์เหตุจรรยาตาม ม.๓๓๕

แต่ไม่ได้บรรยายฟ้องเหตุจรรยาไว้ คงลงโทษได้ตาม ม.๓๓๔ ซึ่งมี

อัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปีและปรับไม่เกิน ๖ พัน จึงต้องห้ามอุทธรณ์

ในปัญหาข้อเท็จจริง (ฎ.๓๑๑๙/๕๘) (ฎ.๕๙๒๐/๖๒ ม.๒๖๔กับ ๒๖๕)

มาตรา ๑๕๓ ทวิ

- ข้อสังเกต

๑. ต้องพิจารณาจำเลยเป็นรายบุคคล หากจำเลยคนใดไม่ถูกลงโทษ

ข้างต้นก็ยังคงห้ามอุทธรณ์

๒. ถ้าไม่ใช้การอุทธรณ์โต้แย้งประเด็นแห่งคดีโดยตรงแม้คดีนั้น

อัตราโทษจะไม่ถึงตาม ม.๑๕๓ ทวิ ก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ใน

ปัญหาข้อเท็จจริง เช่น. **อุทธรณ์คำสั่งศาลที่แห่งดสีบพยาน**

ฎ. ๑๙๒๗/๓๗ โจทก์อุทธรณ์ว่าคำสั่งสืบพยานโจทก์ไม่ชอบ

เป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี

ไม่ต้องห้ามตาม ม.๑๙๓ ทวิ

๓. คดีร้องขอคืนของกลาง ไม่ต้องดูคดีเดิมว่าอัตราโทษเท่าไรจึงไม่อยู่

ในบังคับ ม.๑๙๓ ทวิ ที่จะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ฎ. ๒๑๑/๐๔ (ป) คดีร้องขอคืนของกลาง ศาลแขวงยกคำร้อง ผู้ร้องยอมมีสิทธิ

อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ฎ.๑๐๒๕/๒๒ บุคคลภายนอกร้องขอคืนของกลาง ไม่มีกฎหมายจำกัดสิทธิ

ในการอุทธรณ์ฎีกา แม้ ศต.และ ศอ.ยกคำร้อง ผู้ร้องก็มีสิทธิฎีกา

ในปัญหาข้อเท็จจริง

- แต่ถ้าเป็นการอุทธรณ์เกี่ยวกับโทษริบชของกลางโดยตรง เช่นอุทธรณ์ให้ริบหรือไม่ริบชของกลาง อยู่ในบังคับ ม.๑๙๓ ทวิ (เทียบ ฎ.๕๖๒/๓๘)

๔. ละเมิดอำนาจศาล ไม่อยู่ในบังคับต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกา

คร. ๑๙๒๖/๔๘ บทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลเป็นบทบัญญัติ

พิเศษที่ไม่เกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดอาญาทั่วไป จึงไม่อยู่ใน

บังคับของข้อจำกัดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฎีกาตาม ป.วิอาญา

- **กรณีฟ้องหลายข้อหา**

๑. ถ้าหลายกรรมหลายบท เรียงกระทงลงโทษ ต้องพิจารณา

รายกระทงความผิด โดยดูอัตราโทษแต่ละกรรม ถ้ากรรมใด

อัตราโทษถึงก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

(ฎ.๕๖๘/๔๔)

- ๒. กรณีกกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ดูอัตราโทษของบทที่หนักที่สุดว่าต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่

ฎ. ๖๗๙๔/๖๑ กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท หากบทหนักไม่ต้องห้าม

ถือว่าทุกบทไม่ต้องห้าม

ข้อสังเกต

๑. หากผู้เสียหายขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม แม้จะฟ้องเป็นกรรมเดียว

ผิดกฎหมายหลายบท แต่ถ้าเป็นผู้เสียหายเฉพาะบทบาที่ต้องห้าม

โจทก์ร่วมก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง (ฎ.๗๕๓๐/๕๕)

ฎ.๒๓๐๖/๖๐ ฟ้องข้อโกงประชาชนตาม พ.ร.ก.การกู้ยืมฯ และข้อโกง แต่โจทก์

ร่วมเป็นผู้เสียหายเฉพาะข้อหาข้อโกงที่อัตราโทษต้องห้าม แม้บทหนักจะ

ไม่ต้องห้ามโจทก์ร่วมก็ไม่อาจอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

- **๒. กรณีฟ้องลัทธิหรือรับของโจร** มิใช่กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท

สิทธิในการอุทธรณ์แยกกันพิจารณาแต่ละข้อหา (ฎ.๔๐๐๗/๓๕)

ฎ.๒๑๖/๓๖ ฟ้องลัทธิหรือรับของโจรตาม ม.๓๓๔ กับ ม.๓๕๒ เมื่อ

ม.๓๓๔ มีอัตราโทษต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ ม.๓๕๒

อัตราโทษไม่ต้องห้าม ถ้าศาลยกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ฐานรับของโจรได้ ส่วนลัทธิต้องห้ามอุทธรณ์

- ข้อสังเกต

ข้อต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง มาตรา ๑๙๓ ทวิ ใช้บังคับกับ
การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งใน **ชั้นไต่สวนมูลฟ้องด้วย** เพราะ
มาตรา ๑๗๐ ให้โจทก์อุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะ
อุทธรณ์ฎีกา (ฎ.๓๕๕๖/๒๗ , ๓๐๖๒/๓๒)

• **ข้อสังเกต** การที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเยาวชน แต่เปลี่ยน

โทษจำคุกเป็นส่งจำเลยไปฝึกอบรมแทน ถือว่าไม่ได้ต้อง

คำพิพากษาให้จำคุก เพราะการใช้วิธีการสำหรับเด็กและ

เยาวชนไม่ใช่โทษ ไม่เข้าข้อยกเว้นตาม ม.๑๙๓ ทวิ (๑) - (๔)

(ฎ.๙๖๔๘/๕๙ และ ๔๑๓/๖๑)

จบครั้งที่ ๕ (๒๐ ก.พ. ๖๖)

- **ครั้งที่ ๖ (วันที่ ๒๗ ก.พ. ๖๖)**

มาตรา ๑๕๓ ตี

มาตรา ๑๕๓ ตี คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๕๓ ทวิ ถ้า... ก็อุทธรณ์ได้

๑. ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้ง

๑.๑ พิเคราะห์ว่าข้อความที่ตัดสินเป็นปัญหาสำคัญควรสู่ศาลอุทธรณ์ และ

๑.๒ อนุญาตให้อุทธรณ์

๒. อัยการสูงสุดหรืออัยการที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด ลงลายมือชื่อ

รับรองว่ามีเหตุอันควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัย

ข้อสังเกต

๑. การขออนุญาตจะขอเองโดยตรง หรือยื่นต่อศาลชั้นต้น พร้อมมอุทธรณ์และขอให้ศาลส่งไปให้ผู้พิพากษาที่จะขออนุญาตก็ได้ (เป็นไปตามป.วิแพ่ง ม. ๒๒๔ วรรคท้าย ประกอบ ป. วิชาญา ม. ๑๕)
๒. ส่วนการขอให้ัยการสูงสุดรับรองต้องไปดำเนินการเอง จะขอให้ศาลส่งไม่ได้ (ฎ.๒๑๕๔/๔๐)

ข้อสังเกต (ต่อ)

๓. ผู้พิพากษาที่จะอนุญาตแม้จะย้ายไปอยู่ศาลอื่นก็อนุญาตได้

(ฎ.๓๐๙๔/๓๙) แต่ตอนที่อนุญาตต้องยังเป็นผู้พิพากษาอยู่

๔. การอนุญาตหรือไม่ เป็นดุลยพินิจเด็ดขาดเฉพาะตัว เมื่อสั่งแล้ว

อุทธรณ์ไม่ได้ (ฎ.๑๘๗/๔๒)

๕. เมื่ออนุญาตแล้ว ผู้ขอเกิดสิทธิในการอุทธรณ์แล้วจึงไม่สามารถ

เพิกถอนการอนุญาตได้ (ฎ.๖๕๙/๔๑)

๖. การขออนุญาตไม่ต้องระบุชื่อผู้พิพากษา (ฎ.๖๒๔/๔๒) เพียงแต่
ระบุว่าจะให้ผู้ที่ ... อนุญาต

๗. ต้องขอภายในระยะเวลาที่ยื่นอุทธรณ์ (ฎ.๖๘๒๖/๔๑)

ถ้าขอภายในกำหนดแล้วแม้จะอนุญาตเมื่อพ้นกำหนดก็ชอบที่
จะอุทธรณ์ได้ (ฎ.๓๐๙๔/๓๙)

๘. แม้เคยยื่นอุทธรณ์แล้วศาลไม่รับ หากยังอยู่ในระยะเวลาที่ยื่นอุทธรณ์
ก็ยังสามารถขออนุญาตหรือรับรองได้ (คร.๑๑๗๘/๔๔)

๙. การอนุญาตเมื่อก่อนต้องระบุทั้งสองอย่างคือ ๑. ข้อความที่ตัดสิน
เป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์ และ ๒. อนุญาตให้อุทธรณ์
แต่ฎีกาหลังๆไม่เคร่งครัด เพียงแค่ “อนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์
ในปัญหาข้อเท็จจริง” ไม่ได้ระบุว่า “ข้อความที่ตัดสินเป็น
ปัญหาสำคัญ” ก็ถือว่าเป็นการอนุญาตแล้ว (ฎ.๑๕๔๕๑/๕๗)

๑๐. การขออนุญาต นำ ป.วิแพ่ง ม.๒๒๔ ว.ท้าย มาใช้บังคับโดยอนุโลม

โดยต้องยื่นคำร้องถึงผู้พิพากษาที่จะให้อนุญาตพร้อมกับ

คำฟ้องอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้น (ฎ.๒๖๔๔/๕๔)

๑๑. แม้ผู้พิพากษาจะเคยไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ หรือ อัยการสูงสุด

จะเคยไม่รับรองให้อุทธรณ์ ก็สามารถขออนุญาต / รับรอง

จากอีกฝ่ายได้ (ฎ.๖๕๙/๔๑)

๑๒. ผู้พิพากษาที่**สืบพยานประเด็น** เพียงทำแทนตามที่ได้รับ

มอบหมายจึงไม่ใช่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณา ไม่มีอำนาจอนุญาต

ให้อุทธรณ์ (ฎ.๓๔๒๐/๓๘)

๑๓. ผู้พิพากษาที่**สั่งอนุญาตขยายเวลาอุทธรณ์** ไม่ใช่ผู้พิพากษา

ที่นั่งพิจารณาคดีนั้น จึงไม่มีอำนาจอนุญาตให้อุทธรณ์

(ฎ.๕๕๑๕/๔๕)

๑๔. ผู้ช่วยผู้พิพากษาแม้จะขึ้นนั่งพิจารณาและลงชื่อในรายงานฯ ก็ไม่ใช่

ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้น จึงไม่มีอำนาจสั่งคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์

เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องให้ผู้ช่วยฯ อนุญาตให้อุทธรณ์ ศต.ยกคำร้องจึงชอบ

แล้ว (ฎ.๗๓๕๒/๕๐)

๑๕. ถ้ามีการขออนุญาตแล้ว ผู้พิพากษานั้นต้องสั่ง โดยจะอนุญาตหรือไม่ก็เป็น

ดุลยพินิจ จะสั่งรวมอย่างเดียวไม่ได้ มิฉะนั้นจะเป็นการสั่งโดยผิดพลาดและเป็น

การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ (ฎ.๘๑๓๖/๕๗)

มาตรา ๑๕๔

มาตรา ๑๕๔ ถ้ามีอุทธรณ์แต่ในปัญหาข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ๆ ศาลอุทธรณ์จะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน

มาตรา ๑๕๔

ฎ.๙๙๐/๓๖ ถ้าข้อเท็จจริงที่ ศต.ฟังมาไม่พอแก่การวินิจฉัย

ศาลอุทธรณ์สามารถรับฟังข้อเท็จจริงใหม่เพิ่มเติมได้

ฎ.๑๔/๕๒ คดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงต่างจากศาลชั้นต้นได้

มาตรา ๑๕๕

- มาตรา ๑๕๕ การอุทธรณ์ข้อกฎหมาย

๑. ข้อกฎหมายที่อุทธรณ์ต้องกล่าวโดยชัดเจน

๒. เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาในศาลชั้นต้น

ข้อยกเว้น ยกข้อกฎหมายขึ้นอ้างได้แม้จะไม่ได้ยกขึ้นในศาลชั้นต้น ถ้า

๑. เกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย

๒. เกี่ยวด้วยการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยอุทธรณ์

ข้อสังเกต

ม.๑๙๕ ว.๒ เฉพาะข้อกฎหมาย

ส่วนข้อเท็จจริง ก็ต้องห้ามเช่นกัน โดยต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ยกขึ้น
ว่ากล่าวกันมาในศาลชั้นต้นด้วย แต่เป็นไปตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๕
ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕ (ฎ.๙๐๐/๐๙ ญ.)

กรณีที่ทำลายให้การรับสารภาพแล้วอุทธรณ์

๑. ถ้าไม่มีการสืบประกอบ จำเลยจะอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิด หรือไม่ต้องรับโทษไม่ได้ เพราะถือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ ว่ากล่าวกันมาใน ศต. ตามป.วิแพ่ง ม.๒๒๕ ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕ (ฎ.๘๖๐๕/๕๙)

๒. ถ้ามีสืบประกอบ

๒.๑ อุทธรณ์ว่า **ไม่ได้กระทำผิดหรือไม่ต้องรับโทษไม่ได้**

เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้กล่าวกันมาใน ศต. ตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๕

ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕

๒.๒ แต่อุทธรณ์ว่า พยานหลักฐานโจทก์ก็ไม่พอฟังว่าจำเลยทำผิดตามฟ้อง /

สืบไม่สมฟ้องได้ เป็นอุทธรณ์ข้อเท็จจริงที่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้ว

ใน ศต. (ฎ.๓๗๕๙/๖๓)

- ข้อสังเกต

คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้

ก็เป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาในศาลอุทธรณ์ คงยังต้อง

ห้ามฎีกา

ฎ.๑๖๗๕/๒๕ คดีต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลชั้นต้นรับและศาล

อุทธรณ์วินิจฉัยให้ยอมไม่ชอบ จึงไม่มีข้อเท็จจริงที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาในศาล

อุทธรณ์โดยชอบ แม้โจทก์จะฎีกาโดยมีผู้พิพากษาอนุญาต ก็ฎีกาไม่ได้

มาตรา ๑๕๖

• มาตรา ๑๕๖

๑ ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน

๒. จะอุทธรณ์ได้ต้องมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญ

และอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย

- คำสั่งระหว่างพิจารณา

๑. คำสั่งที่ศาลสั่งหลังจากที่รับฟ้องไว้ แต่ต้องก่อนมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งในประเด็นสำคัญ

๒. สั่งแล้วไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน

ฎ.๗๘๒๖/๕๙ คำสั่งจำหน่ายคดีเป็นคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จจากศาล

ดังนั้นคำสั่งเพิกถอนการจำหน่ายคดีเป็นคำสั่งที่เกิดขึ้นหลังจากจำหน่ายคดีจึงไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา

- คำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน เพราะเป็นเพียงคำสั่งให้เลื่อนคดีโดยไม่มีกำหนดเวลาด้วยการจำหน่ายคดีชั่วคราว(ฎ.๓๒๓๗/๕๖)

- คำสั่งไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้อง เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ต่างกับคดีแพ่งจะเป็นคำสั่งไม่รับคำคู่ความ อุทธรณ์ได้ตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๒๗, ๒๒๘ (ฎ.๕๗๕/๙๔)

และคดีอาญาไม่มีการต่อสู้โต้แย้งคำสั่งไว้ตาม ป.วิแพ่ง (ฎ.๕๓๒/๔๘)

- คำสั่งไม่รับฟ้องจำเลยบางคน ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา (ฎ.๑๐๒๐/๑๘)

- คำสั่งศาลชั้นต้นหลังมีคำพิพากษา ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา และหลังจาก
ศต.รับอุทธรณ์แล้ว คำสั่ง ศอ.จะเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาของ ศอ.

- การอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา

๑. ต้องอุทธรณ์ภายหลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว และ

๒. ต้องอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญแห่งคดีด้วย

ฎ.๖๑๘๗/๖๒ จำเลยอุทธรณ์เพียงว่าที่ ศต.ยกคำร้องขอถอนคำให้การ

เป็นการตัดสิทธิจำเลยในการต่อสู้คดีทำให้ข้อเท็จจริงไม่เพียงพอ

แก่การวินิจฉัยเป็นการไม่ชอบ เมื่อจำเลยไม่ได้อุทธรณ์คัดค้าน

คำพิพากษาที่ลงโทษ จึงไม่ชอบตาม ม.๑๙๖

มาตรา ๑๕๘

- มาตรา ๑๕๘

พรรคหนึ่ง ยื่นต่อศาลชั้นต้น ในกำหนด ๑ เดือนนับแต่อ่านหรือถือว่าอ่าน ให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

ระยะเวลานี้ขอขยายได้ ตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๓ ประกอบ ป.วิอาญา ม.๑๕

ข้อสังเกต ทนายขอขยายได้ แต่ถ้าทนายไม่มีอำนาจดำเนินคดี

ในชั้นอุทธรณ์ขอขยายไม่ได้ (ฎ.๓๕๙๖/๖๐)

- การแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์

๑. ถ้าแก้โดยเพิ่มประเด็นจากอุทธรณ์ ต้องแก้ภายในกำหนด

ระยะเวลาอุทธรณ์ (ฎ.๒๗๘๗/๔๑)

๒. แก้โดยเพิ่มคนที่อุทธรณ์ก็ต้องแก้ภายในกำหนด (ฎ.๗๑๒๗/๔๐)

- **มาตรา ๑๙๘**

วรรคสาม ถ้าจำเลยที่ต้องรับโทษจำคุกหรือโทษหนักกว่า อุทธรณ์

๑. ถ้าจำเลยไม่ได้ถูกคุมขัง

๒. จำเลยต้องมาแสดงตัวต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์

วรรคสี่ ยกเว้นไม่ใช้กับจำเลยที่ **รอการลงโทษ** หรือ **รับโทษครบถ้วนแล้ว**

- การแสดงตนของจำเลยขณะยื่นอุทธรณ์

- หลักต้องแสดงตน

๑. ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือสถานหนักกว่านั้น

๒. จำเลยไม่ได้ถูกคุมขัง

- ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องแสดงตน

๑. ศาลรอกการลงโทษ

๒. จำเลยไม่ได้ถูกคุมขังแล้ว (รับโทษครบถ้วนแล้ว)

- ข้อสังเกต ใช้กับการอุทธรณ์ทุกกรณี **แม้ไม่ใช่อุทธรณ์เนื้อหาแห่งคดี**
ก็ **ต้องมาแสดงตน**

ฎ. ๕๖๒๓/๖๒ แม้จำเลยอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา

อุทธรณ์ จำเลยก็ต้องมาแสดงตนขณะยื่นอุทธรณ์ด้วย

มาตรา ๑๕๘ ทวิ

- มาตรา ๑๕๘ ทวิ อุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์

๑. ต้องอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันฟังคำสั่ง

๒. ผลคำสั่ง

ศาลอุทธรณ์ที่ยื่น / ให้รับอุทธรณ์ เป็นที่สุด

มาตรา ๑๕๘ ทวิ

ฎ.๗๓๕/๓๐ คำสั่งศาลอุทธรณ์ที่ยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น

แม้จะอ้างเหตุผลในการปฏิเสธต่างกับ ศต. ก็เป็นที่สุด

ฎ.๓๗๒๘/๖๑ ศต. ยกคำร้องขอขยายเวลาอุทธรณ์ จำเลยอุทธรณ์

ศต. สั่งไม่รับเพราะจำเลยไม่มาแสดงตน จำเลยอุทธรณ์คำสั่ง

ไม่รับ ศอ. พิพากษายืน ย่อมเป็นที่สุด

- **ฎ.๑๐๙๗/๖๓** ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับเกิน ๑๕ วัน ศอ.มีคำสั่งให้ยกคำร้อง ก็เป็นที่สุด (**ไม่จำเป็นต้องเป็นคำสั่งไม่รับเฉพาะกรณีเนื้อหาเท่านั้น**)

ฎ.๙๐๐๕/๕๙ ศต.สั่งอุทธรณ์ว่าให้ยื่นอุทธรณ์เข้ามาใหม่ภายใน ๗ วัน โดยใช้แบบพิมพ์ให้ถูกต้อง มิฉะนั้นไม่รับอุทธรณ์ เมื่อครบกำหนดไม่ยื่นจึงถือว่าไม่รับอุทธรณ์ตามที่สั่งไว้ เมื่อศาลอุทธรณ์สั่งยื่นตามคำสั่ง ศต. จึงถึงที่สุด

มาตรา ๑๕๕

• มาตรา ๑๕๕

๑. ผู้อุทธรณ์ที่ต้องขังหรือจำคุกอยู่ในเรือนจำ

๒. ยื่นอุทธรณ์ต่อพัสดีภายในกำหนดอายุอุทธรณ์ได้

๓. ให้พัสดีออกใบรับให้ และรีบส่งอุทธรณ์ไปยัง ศต.

๔. แม้มาถึงศาลเกินกำหนด แต่ถ้าความชักช้ามิใช่ความผิด

ของผู้อุทธรณ์ถือว่ายื่นภายในกำหนด

มาตรา ๒๐๐

การส่งสำเนาอุทธรณ์

ให้ศาลส่งสำเนาอุทธรณ์ให้อีกฝ่ายหนึ่งแก่ภายใน ๑๕ วัน

๑. เป็นหน้าที่ศาล ศาลจะสั่งให้โจทก์นำส่งไม่ได้ (ฎ.๓๔๗๘/๒๔)
๒. ถ้ามีโจทก์ร่วมต้องสั่งให้โจทก์ร่วมแก้ด้วย (ฎ.๓๑๘/๔๙)

การส่งสำเนาอุทธรณ์

๓. ต้องส่งให้แก่ ถ้าส่งมาให้ทราบถือว่าไม่ชอบ

ต้องถูกเพิกถอน (ฎ.๑๙๒๗/๓๗)

๔. คดีอาญาแผ่นดินส่งให้ไม่ได้เพราะตาย ส่งไปให้

ศาลอุทธรณ์พิจารณาต่อไป (ฎ.๑๒๔๔/๐๔ ป.)

มาตรา ๒๐๒

มาตรา ๒๐๒ การถอนอุทธรณ์

๑. ผู้อุทธรณ์มีอำนาจยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์
๒. ต้องทำเป็นคำร้อง
๓. ต้องถอนก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

๔. การสั่ง//

๔.๑ ถ้าถอนก่อนส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ให้ศาลชั้นต้น

เป็นผู้สั่ง

๔.๒ ถ้าส่งสำนวนไปแล้วจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์ หรือยื่นต่อ

ศาลชั้นต้นเพื่อสั่งให้ศาลอุทธรณ์สั่งก็ได้

ฎ.๑๙/๕๑ หากส่งสำนวนให้ศาลอุทธรณ์จนพิจารณาเสร็จและส่งคืน

ศาลชั้นต้นเพื่ออ่านคำพิพากษา หากถอนช่วงนี้ก็ถือว่าส่งสำนวนไป

ศาลอุทธรณ์แล้วต้องให้ศาลอุทธรณ์ส่ง

ฎ.๑๗๓/๘๓ แม้จะยื่นถอนในระหว่างสำนวนอยู่ศาลชั้นต้น ซึ่งศาลชั้นต้น

มีอำนาจสั่ง แต่เมื่อศาลชั้นต้นส่งให้ศาลสูงส่ง ศาลสูงก็สั่งได้เพราะ

เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดอำนาจพิเศษให้ศาลชั้นต้นสั่งแทน

- ผลของการถอนอุทธรณ์

๑. ถ้าอีกฝ่ายไม่อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลชั้นต้นเด็ดขาดเฉพาะผู้ถอน

ดังนั้นผู้ที่ถอนจึงยื่นอุทธรณ์อีกไม่ได้แม้จะอยู่ในระยะเวลาอุทธรณ์

ก็ตาม (ฎ.๒๐๖/๑๒ ป.)

๒. ถอนอุทธรณ์โดยมีเงื่อนไข

ฎ.๗๗๔/๐๓ ถอนอุทธรณ์เพื่อให้ออกหมายจำคุกถึงที่สุดทันการอภัยโทษ

โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าอีกฝ่ายอุทธรณ์ก็ไม่ถอน จึงอนุญาตให้ถอนไม่ได้

ฎ.๒๔๘/๐๓ ป. ถอนอุทธรณ์ชั่วคราวเพื่อไปจัดทำมายื่นใหม่ เมื่ออนุญาตแล้ว

จึงมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ใหม่ภายในอายุความได้

๓. คดีตาม ม.๒๔๕ แม้จะถอนอุทธรณ์แล้วศาลชั้นต้นก็ยังมีหน้าที่ต้อง

ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ (ฎ.๒๒๔๘/๑๘ ป.)

๔. ถอนอุทธรณ์แล้ว การออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดจะมีผลผลย้อนหลัง

ไปถึงวันที่ครบกำหนดยื่นอุทธรณ์ ตาม ป.วิแพ่ง ม.๑๔๗ ประกอบ

ป.วิอาญา ม.๑๕ (ฎ.๖๕๒๐/๖๒)

มาตรา ๒๐๘ ทวิ

- การประชุมใหญ่ เป็นอำนาจของประธานศาลอุทธรณ์ ตามที่

เห็นสมควร คู่ความจะขอให้พิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่ไม่ได้

(ฎ.๕๗๑๘/๖๒, ๘๕๗/๖๓)

มาตรา ๒๑๒

มาตรา ๒๑๒ กรณีจำเลยอุทธรณ์

หลัก ห้ามศาลอุทธรณ์พิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย

ข้อยกเว้น เพิ่มเติมโทษได้ ถ้าโจทก์อุทธรณ์ในทำนองให้เพิ่มโทษด้วย

ข้อสังเกต

๑. ศาลอุทธรณ์ปรับบทความผิดให้ถูกต้องได้ แต่โทษต้องไม่สูงกว่า ศต.

(ฎ.๙๑/๑๐ ญ.)

๒. ศาลชั้นต้นลงโทษต่ำกว่ากฎหมาย เมื่อโจทก์ไม่อุทธรณ์ ศอ.ก็แก้โทษ

ตามกฎหมายไม่ได้ (ฎ.๓๙๙๐/๔๐)

๓. ศต.รอกการลงโทษ โจทก์อุทธรณ์ให้ลงโทษเฉพาะข้อหาที่ยกฟ้อง

ไม่ได้อุทธรณ์ให้ไม่รอก ศอ. แก้เป็นไม่รอกไม่ได้ เพราะเป็นการ

เพิ่มเติมโทษ (ฎ.๑๙๑๘๒/๕๕)

๔. เปลี่ยนโทษกักขังเป็นจำคุกแล้วรอการลงโทษ ไม่ถือว่าเป็น

เป็นการเพิ่มเติมโทษ (ฎ.๒๖๕๑/๑๗ ป.)

๕. เดิม ศต.ลดโทษให้ตาม ป.อาญา ม.๗๘ เมื่อ ศอ.ปรับบทใหม่

แล้วต้องลดโทษให้ด้วย มิฉะนั้นจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

(ฎ.๑๗๐๕๘/๕๕)

๖. ทำนองเดียวกันกรณีลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อาญา ม.๗๖

ที่ศต. ลดให้แล้ว ศอ.ไม่ลดเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

(ฎ.๑๗๐๕๘/๕๕)

๗. การที่โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษสถานหนักโดยไม่รอกาลลงโทษ

เท่ากับอุทธรณ์ให้จำคุกสถานเดียวโดยไม่รอ ศอ. จะกำหนดโทษ

สูงขึ้นกว่าเดิมไม่ได้เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

๑. ศอ.ปรับบทกฎหมายลงโทษให้ถูกต้องได้ แต่โทษจะกำหนด

ให้สูงกว่าเดิมไม่ได้ (ฎ.๒๖๓/๕๓)

๑. โจทก์ขอปรับของกลาง หากศต.ไม่ได้วินิจฉัยในเรื่องของกลาง

ไม่ชอบตาม ม.๑๘๙ (๙) โจทก์ไม่อุทธรณ์ ศอ.แก้ไขปรับได้

ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยเพราะเป็นโทษที่มุ่งถึงตัวทรัพย์

เป็นสำคัญ (ฎ.๗๗๑๓/๕๔) เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบฯ

ศาลยกได้ตาม ม.๑๙๕ว.๒

๑๐. บวกโทษจำคุกที่รอไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยเพราะ

เป็นการที่ศาลต้องปฏิบัติตาม ป.อาญา ม.๕๘ (ฎ.๔๗๙๐/๖๒)

๑๑. การอุทธรณ์ในทำนองให้เพิ่มโทษ เช่น

๑๑.๑ ขอให้ลงโทษความผิด**ข้อหาที่มีโทษหนักกว่าข้อหา**ตามคำพิพากษา

(ฎ.๖๗๗/๑๐ ป.)

๑๑.๒ ถ้า**ข้อหาหนักที่อุทธรณ์ต้องห้ามอุทธรณ์** จึงไม่สามารถเข้าสู่

การพิจารณาของ ศาลได้ จึงไม่ใช้การอุทธรณ์ในทำนองให้เพิ่มโทษ

(ฎ.๕๒๕/๒๖ ป.)

๑๑.๓ อุตการณ์ขอให้ลงโทษฐานที่มีโทษขั้นต่ำสูงกว่าโทษขั้นสูง
ของโทษตามคำพิพากษาศต. ถือว่าเป็นการอุตการณ์ในทำนอง
ให้เพิ่มโทษ (ฎ.๕๓๓๑/๖๒)

มาตรา ๒๑๓

มาตรา ๒๑๓

๑. คดีฐานเดียวกัน หรือต่อเนื่องกัน
๒. มีจำเลยหลายคนซึ่งศาลลงโทษ
๓. จำเลยบางคนอุทธรณ์

๔. ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษากลับหรือแก้เป็นไม่ลงโทษหรือลดโทษ

๕. ถ้าเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษา

ไปถึงจำเลยที่มีได้อุทธรณ์ได้

ฎ.๑๓๗๖/๘๖ , ๒๑๗/๓๑ ความผิดฐานเดียวกันอาจเป็นตัวการร่วม

ผู้ชี้ ผู้สนับสนุนก็ได้

เหตุลักษณะคดี

เกี่ยวข้องกับสภาพความผิดหรือพฤติการณ์

เกี่ยวกับคดีที่ไม่ใช่เหตุส่วนบุคคล เช่น.

ฎ.๗๙๙/๗๘ ฟ้องเคลือบคลุม

ฎ.๖๔๔/๔๕ พยานไม่พอฟังว่าจำเลยกระทำความผิด

ฎ.๓๗๑/๓๑ อำนางฟ้อง

เหตุส่วนบุคคล

เช่น อายุของผู้กระทำความผิด

• ข้อสังเกต

๑. จำเลยที่มีการรวมสำนวนแม้จำเลยในสำนวนที่ไม่ได้อุทธรณ์ ก็ได้รับประโยชน์นี้ด้วย (ฎ.๒๒๙/๓๕)

๒. แม้จำเลยนั้นจะเคยยื่นอุทธรณ์และถอนอุทธรณ์ไปแล้ว

ศอ.ก็พิพากษาไปถึงจำเลยที่ถอนอุทธรณ์ได้ (ฎ.๖๔๐๘/๔๙)

๓. แม้จำเลยจะต้องห้ามอุทธรณ์และไม่รับอุทธรณ์แล้ว ก็พิพากษาถึงได้

(ฎ.๙๓๙๑/๕๐)

- ข้อสังเกต

๔. แต่ถ้ามีจำเลยบางคนปฏิเสธแล้วแยกฟ้องเป็นคดีใหม่จะเอาเหตุส่วนคดี
มาใช้มีผลไม่ได้ เพราะเป็นจำเลยคนละคดีกันแล้ว (ฎ.๑๐๔๐/๑๖)

๕. นำมาใช้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้

ฎ.๑๔๕๐๘/๕๗ ศาลสั่งมีมูลจำเลยบางคนแล้ว ต่อมาศาลสูงเห็นว่า

กรณีไม่เป็นความผิดตามฟ้องเป็นเหตุลักษณะคดี ย่อมยกฟ้องไปถึง

จำเลยที่สั่งมีมูลแล้วได้

มาตรา ๒๑๔

มาตรา ๒๑๔ ผลคำพิพากษา

ยื่น (เห็นด้วยกับศาลชั้นต้นทั้งหมด)

ยก (เห็นว่าอุทธรณ์ไม่ชอบ เท่ากับไม่มีอุทธรณ์

ผลจึงคงเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น)

แก้ (เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลชั้นต้นบางส่วน)

กลับ (เห็นตรงข้ามกับศาลชั้นต้น)

มาตรา ๒๑๕

มาตรา ๒๑๕

๑. กรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในชั้นอุทธรณ์

๒. นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณา คำพิพากษา หรือคำสั่ง

ของศาลชั้นต้น

๓. มาใช้บังคับในชั้นอุทธรณ์โดยอนุโลม

ข้อสังเกต นอกจากนี้ยังสามารถนำเอาวิแพ่งมาใช้ได้ตาม ม.๑๕ อีก

ฎีกา (ม.๒๑๖ - ๒๒๕)

- มาตรา ๒๑๖ การยื่นฎีกาก็ต้องยื่นภายในกำหนด ๑ เดือน

เหมือนการยื่นอุทธรณ์ และให้นำบทบัญญัติ ม.๑๙๘ และ

๒๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

• มาตรา ๒๑๖

๑. ภายใต้งบบังคับ มาตรา ๒๑๗ - ๒๒๑

๒. คู่ความฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์

๓. ภายใน ๑ เดือนนับแต่วันอ่าน / ถือว่าได้อ่านให้ฝ่ายฎีกาฟัง

๔. ยื่นต่อ ศต.

๕. นำ ม.๑๙๘, ๒๐๐ และ ๒๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฎีกา

- จำเลยฎีกาในส่วนของตัวเองได้ แต่จะฎีกาแทนจำเลยคนอื่น

ไม่ได้

ฎ.๙๓๖๖/๕๓ ศต. และ ศอ. ยกฟ้องจำเลยที่ ๑ และ ๒ ดังนี้

จำเลยที่ ๑ และ ๒ จะฎีกาขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ ๓ และที่ ๔

ด้วยไม่ได้

๓๔๐

• รับสารภาพในชั้นฎีกา

ฎ.๗๕๓๑/๔๖ จำเลยฎีกาว่ามีได้กระทำความผิดและขอให้ลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษ แต่เมื่อพ้นกำหนดฎีกาแล้วจำเลยยื่นคำร้องขอให้การรับสารภาพ

- เป็นคำร้องขอแก้คำให้การที่ยื่นพ้นกำหนดเวลาตาม ม.๑๖๓ ว.๒

- ไม่ใช่การถอนฎีกาตาม ม.๒๐๒ และ ๒๒๕ เพราะยังมีประเด็นขอลดโทษและ

รอกการลงโทษ

- เป็นการขอแก้ฎีกาโดยสละประเด็น แต่พ้นกำหนดตาม ม.๒๑๖ จึงแก้ไม่ได้

- เป็นการรับข้อเท็จจริงว่าทำผิดตามคำพิพากษา ศ.อุทธรณ์

- แม้จะไม่รับฎีกาเพราะต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ก็ยังมีสิทธิฎีกา
ปัญหาข้อกฎหมายในอายุฎีกาได้ (คร.๑๒๘/๒๗)

คร.๑๒๘/๒๗ ศต.ไม่รับฎีกาฉบับแรกโดยเห็นว่าเป็นข้อเท็จจริง

จำเลยฎีกาฉบับที่ ๒ อันเป็นข้อกฎหมายภายในอายุฎีกาได้

แต่ถ้าฎีกาฉบับที่ ๒ ที่ยื่นมามีข้อความเช่นเดียวกันก็ต้องห้าม

ฎ.๑๖๑/๓๐ จำเลยฎีกาอ้างว่าเป็นข้อกฎหมาย ศต.ไม่รับโดยเห็นว่า

เป็นข้อเท็จจริง จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ต่อมาถอนคำร้องและ

ศต.อนุญาตแล้ว เท่ากับคำสั่งไม่รับฎีกายุติแล้ว ดังนั้นจำเลยจะยื่นฎีกา

ฉบับใหม่ที่มีข้อความเช่นเดียวกันมาอีกไม่ได้

มาตรา ๒๑๘

- **วรรคหนึ่ง** (ดูแต่ศาลอุทธรณ์)

๑. ศาลอุทธรณ์พิพากษา **ยืนหรือแก้ไขเล็กน้อย**

๒. ศาลอุทธรณ์ลงโทษจำคุกจำเลย **ไม่เกิน ๕ ปี**

๓. **ห้ามคู่ความ**ฎีกาใน **ปัญหาข้อเท็จจริง**

ข้อสังเกต

***** ถ้าพิพากษากลับ ไม่ต้องห้ามฎีกาเลย (ทั้งคู่)

****** ถ้าเกิน ๕ ปี เข้าวรรคสอง คือจำเลยไม่ต้องห้าม แต่โจทก์ยังต้องห้าม

• วรรคสอง

๑. ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อย

๒. ศาลอุทธรณ์ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี

๓. ห้ามโจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อสังเกต

* จำเลยไม่ต้องห้าม

- โทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี

๑. เป็นโทษที่ลง ไม่ใช่อัตราโทษตามกฎหมาย (คร.๙๘๐/๒๙)

๒. โทษสุทธิหลังจากมีการเพิ่มและลดแล้ว (ฎ.๔๑๘๙/๕๐ ป.)

๓. ไม่รวมโทษจำคุกที่รอไว้แล้วนำมาบวก (ฎ.๓๐๕๕/๔๓)

๔. ต้องพิจารณาโทษเป็นรายกระทง (ฎ.๘๒๗๓/๖๑)

๕. ไม่ต้องดูโทษจำคุกของศาลชั้นต้น แต่ดูเฉพาะโทษจำคุก

ของศาลอุทธรณ์

- กรณีที่ถือว่าเป็นการแก้ไขมาก

๑. แก้ทั้งบทความผิด และ แก้โทษ

ฎ.๑๗๑๔/๑๕ป. แก้จากป้องกันเกินสมควรแก่เหตุเป็นบันดาลโทษ (แก้บท)

และแก้จากจำคุก ๓ ปี เป็น ๒ ปี (แก้โทษ) เป็นแก้มากไม่ต้องห้ามฎีกา

ในปัญหาข้อเท็จจริง

๒. แก้เรื่องรอกการลงโทษ ทั้งแก้จากรอฯ เป็นไม่รอฯ และถ้าแก้โทษที่จะลง

และแก้จากไม่รอเป็นรอ ถือว่า**เป็นการแก้ไขมาก** (ฎ.๗๒๙/๓๓ป.)

(ฎ.๖๕๕/๔๔) โดยศาลฎีกาให้เหตุผลว่า

- การแก้ไม่รอเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยจึงไม่ต้องห้ามตาม ม.๒๑๙ ด้วย
- นอกจากแก้โทษให้เบาลงแล้วยังให้รอกการลงโทษไว้เป็นการแก้มาก

๓. แก้โทษปรับ**เป็น**จำคุก แล้วเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน
เป็นการแก้มาก(ฎ.๒๖๙๕/๔๘) ...แต่ถ้าแก้โทษจำคุกเป็นกักขัง
แทน เป็นการแก้ไขเล็กน้อย (ฎ.๕๒๑๖/๕๖)

๔. แก้จากจำคุก**เป็น**ปรับสถานเดียวเป็นการแก้มาก (ฎ.๘๔/๖๑)

• การแก้ไขเล็กน้อย

๑. ถ้าแก้แต่บทความผิดไม่แก้โทษ **หรือ** แก้แต่โทษไม่แก้บทความผิด
เป็นการแก้ไขเล็กน้อย

๒. ศอ.ปรับบทกฎหมายลงโทษให้ถูกต้อง ไม่ถือเป็นการแก้บท
แม้จะแก้โทษด้วยก็ถือเป็นการแก้ไขเล็กน้อย

ฎ.๓๒๙๒/๓๓ ศต.ลงปลอมเอกสารตาม ม.๒๖๔ และ ๒๖๕ จำคุก ๒ ปี

ศอ.แก้เป็น ม.๒๖๕ และจำคุก ๑ ปี เป็นการปรับบทลงโทษให้ถูกต้อง

เป็นการแก้ไขเล็กน้อย

๓. ศต.ระบุงรรคผิด ศอ.แก้เป็นวรรคให้ถูกต้อง **ไม่ถือเป็นการแก้บท**

หรือ ศต.ไม่ได้ระบุงรรคมา แล้วศอ.แก้โดยระบุงรรคให้ชัดเจน

แม้จะแก้โทษด้วยก็ถือเป็นการแก้ไขเล็กน้อย

ฎ.๑๐๖๑๖/๕๓ ศาลอุทธรณ์เพียงแต่ปรับบทกำหนดโทษและปรับวรรค

ของความผิดให้ถูกต้อง **โดยมิได้แก้ฐานความผิด** ถือเป็นการแก้ไขเล็กน้อย

๔. แต่ถ้าศาลชั้นต้นระบุนวรรคมา แล้วศาลอุทธรณ์แก้เป็นวรรคอื่น

ที่โทษชั้นสูงแตกต่างกันมาก หรือลักษณะความผิดแต่ละวรรค

ต่างกันถือว่าแก้บท และถ้าแก้โทษด้วยถือว่าแก้มาก (ฎ.๕๔๕/๕๓)

๕. แก้บทลดมาตราส่วนโทษ ถือว่าเป็นการแก้เฉพาะกำหนดโทษ

เป็นการแก้เล็กน้อย (ฎ.๔๕๔๐/๓๙)

๖. แก้เรื่องเพิ่มโทษ จากเพิ่มเป็นไม่เพิ่ม หรือจากไม่เพิ่มเป็นเพิ่ม

ไม่เป็นการแก้บท จึงเป็นการแก้เล็กน้อย (ฎ.๓๔๒๗/๒๗ , ๒๒๒๐/๔๗)

๗. แก้อโทษริบทรัพย์เป็นการแก้เล็กน้อย (ฎ.๖๕๖๖/๖๒)

๘. แก้อจากกรรมเดียวเป็นหลายกรรม หรือแก้อจากหลายกรรม เป็นกรรมเดียว เป็นการแก้ไขเล็กน้อย (ฎ.๙๓๐๙/๕๙)

๙. แก้อบทจรจ้ เป็นบทที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้น ไม่ใช่ การแก้อบทความผิดเป็นอีกบทหนึ่ง แม้จะแก้อโทษก็เป็นการแก้ไขเล็กน้อย (ฎ.๑๗๑๑๘/๕๕)

- ข้อสังเกต กรณีเป็นการแก้มาก จะไม่ต้องห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๑๘ แต่ต้องดูด้วยว่า ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปีด้วยหรือไม่ด้วย เพราะจะต้องห้ามฎีกาตาม ม.๒๑๙

ฎ.๑๖๖๒/๓๕ ศต. พิพากษาว่าผิด ม.๓๔๓, ๘๖ จำคุก ๒ ปี ศอ. แก้วว่าผิด ม.๓๔๑, ๘๖ จำคุก ๑ ปี ๔ เดือน เป็นการแก้มากเพราะแก้บท และแก้โทษ ไม่ต้องห้ามฎีกาตาม ม.๒๑๘ แต่โทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี จึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ม.๒๑๙

- **มาตรา ๒๑๘ วรรคสอง** ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี **ข้อยกเว้นจำเลยฎีกาข้อเท็จจริงได้ แต่โจทก์ก็ยังคงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง**

ฎ.๘๒๙/๔๐ ศอ. ลดโทษประหารชีวิตจำเลยเหลือจำคุกตลอดชีวิต

ถือว่าแก้ไขเล็กน้อย (แก้แต่โทษ) และลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี

จึงต้องห้ามโจทก์และโจทก์ร่วมฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

มาตรา ๒๑๘

- ๑. คดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปีหรือปรับไม่เกิน

๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. ศาลอุทธรณ์ยังลงโทษไม่เกิน

๓. ห้ามคู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

๔ ยกเว้นที่จำเลยฎีกาได้ ถ้าศาลอุทธรณ์

๔.๑ แก้มาก และ

๔.๒ เพิ่มเติมโทษจำเลย

• ข้อสังเกต

๑. ถ้อยโทษที่ศาลลงแก้จำเลยเป็นรายกระทง (ฎ.๑๖๒/๖๓)

๒. ให้สิทธิฎีกาเฉพาะจำเลยเท่านั้น

๓. แก้เรื่องรอกการลงโทษเป็นแก้มาก แต่ต้องแก้จากรอเป็นไม่รอ จึงจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย (ฎ.๗๒๙/๓๓)

๔. ศต.ลงโทษปรับสถานเดียว ศอ.แก้เป็นจำคุกสถานเดียวแต่ ให้กักขังแทนค่าปรับ เป็นแก้มากและเพิ่มเติมโทษจำเลย (ฎ.๒๖๙๕/๔๘)

มาตรา ๒๒๐

- มาตรา ๒๒๐

๑. คดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง
๒. ห้ามคู่ความฎีกา
๓. ทั้งข้อเท็จจริง และ ข้อกฎหมาย (ห้ามทั้งหมด)

• ข้อสังเกต

๑. ห้ามในชั้นไตสวนมูลฝอยด้วย (กฎ.๗๒๖๓/๖๐)
๒. ห้ามทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (กฎ.๔๑๗๒/๕๕)
๓. แม้จะยกฟ้องต่างเหตุกันก็ยังคงต้องห้าม (ดูที่ผล) (กฎ.๑๒๖๖๒/๕๓)
๔. แม้เป็นการยกฟ้องเพราะขาดนัดก็ต้องห้าม (กฎ.๑๗๕๑/๔๘)

- ข้อสังเกต

๕. แต่ถ้ายกคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ไม่ต้องห้าม

ฎ.๙๒๘๐/๕๑ ศต.ยกคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ ศอ.พิพากษายืน

ดังนี้ไม่ใช่ ศต.และศอ.ยกฟ้องแต่ประการใด จะนำ ม.๒๒๐

มาบังคับใช้ไม่ได้

- ๕. การยกฟ้องอาจใช้คำอื่นก็ได้ เพราะมีผลเป็นการยกฟ้องเช่นกัน

- ๕.๑ ไม่ประทับฟ้อง (ฎ.๓๑๘๕/๓๘)

- ๕.๒ คืนฟ้องให้ไปฟ้องศาลอื่นที่มีอำนาจ (ฎ.๑๑๙๘๕/๕๕)

- ๕.๓ จำหน่ายคดีจากสารบบความ (ฎ.๙๗๒/๕๗)

- ๕.๔ ยกคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม (ฎ.๒๕๓๔/๕๙)

- ๖. ศาลชั้นต้นลงข้อหาอื่น เท่ากับยกข้อหาตามฟ้อง ถ้า ศอ.ยื่น (หรือ

แก้เป็นยกฟ้องในข้อหาอื่นด้วย) เท่ากับพิพากษายืนเป็นยกฟ้องข้อหา

ตามฟ้อง

ฎ.๕๐๒๔/๔๓ โจทก์ฟ้อง ม.๒๘๘ ศต.ยกฟ้อง ศอ.แก้เป็น ม.๒๙๐

เท่ากับ ศต. และศอ. ยกฟ้องข้อหาตาม ม.๒๘๘

ฎ.๑๙๓๙/๖๑ *** ฟ้องขอให้ลงโทษตาม ม.๒๘๘ ศาลชั้นต้นลงโทษตาม

ม.๒๘๘ ,๗๒ ศาลอุทธรณ์ยื่น เท่ากับทั้ง ศต.และศอ.พิพากษา

ยกฟ้องตาม ม.๒๘๘ โจทก์ร่วมฎีกาขอให้ลง ม.๒๘๘ โดยไม่

บันดาลโทษไม่ได้

๗. แต่ถ้าศาลอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ ไม่ใช้การยกฟ้อง (ฎ.๓๐๖๒/๖๓)

มาตรา ๒๑๘ ทวิ และ ๒๑๘ ตรี

- **มาตรา ๒๑๘ ทวิ**

ต้องห้ามฎีกาวิธีการเพื่อความปลอดภัย

- **มาตรา ๒๑๘ ตรี**

ต้องห้ามฎีกาเกี่ยวกับโทษกักขัง

มาตรา ๒๒๑

- มาตรา ๒๒๑

๑. คดีต้องห้ามฎีกาตาม ม.๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐
๒. ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณา / ลงชื่อในคำพิพากษา / ทำความเห็นแย้ง
ใน ศต. / ศอ. เห็นว่าข้อความที่ตัดสินเป็นปัญหาสำคัญอันควร
สู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรือ
๓. อัยการสูงสุดรับรองว่ามีเหตุอันควรที่ให้ศาลสูงสุดวินิจฉัย

• ข้อสังเกต

๑. การอนุญาตหรือรับรอง จะทำนองเดียวกับชั้นอุทธรณ์

๒. การอนุญาตหรือรับรอง ได้ทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

(ฎ.๔๙๗๐/๓๐) แต่ต้องขอให้ชัดเจน

๓. ถ้าขออนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง เมื่ออนุญาตแล้วก็จะฎีกาได้ในข้อเท็จจริงเท่านั้น จะฎีกาข้อกฎหมายไม่ได้

(ฎ.๔๙๗๐/๓๐)และ (ฎ.๘๔๘๘/๖๑)

๔. ถ้าอัยการสูงสุดรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริง ไม่สามารถฎีกา

ข้อกฎหมายได้ (ฎ.๑๑๙๗/๔๑)

๕. จะขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาไม่ได้

ฎ.๓๗๐๖/๖๓ ไม่มีบทบัญญัติให้การฎีกาจะกระทำได้อีกเมื่อ

ได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา คำร้องขออนุญาตฎีกาจึงเป็นคำร้อง

ที่ไม่ชอบด้วย ม.๒๒๑

++++ จบการนำเสนอ +++++

ขอให้นักศึกษาทุกท่านโชคดีในการสอบ

อาจารย์สุวิทย์ พรพานิช

ผู้พิพากษาศาลฎีกา